

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིམ།

བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༡༩༩༩ གྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ གྱི་ཚེ་བླ་མ་པ་ནས་བཟུ་གཅིག་བར། འདོན་ཐེངས་ ༥༡ བ།

གྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ཚེ་ ༡༠ ཚེས་ ༩ ཉིན་ལོས་བསྐྱེད་ལས་ཁང་གི་གཙོ་སྤྱོད་ལོག་སྐབས་ ༡༢ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་བླ་མ་གཞིན་གྱི་ལོས་བསྐྱེད་གནང་དོན་བཞིན། སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ཚོགས་གཙོ་བོ་བདམས་ཐོན་དང་། སྤྱི་འཐུས་སློབ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་ཚོགས་གཞིན་དུ་བདམས་ཐོན་བྱང་སྐབས།

ལམ་ཁྲི་མཆོག་གི་མང་གཅེས་འཕེལ་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་སློབ།

འདོན་ཐེངས་སྟོན་མའི་འཕྲོ་སྒྲིག་

སྤྱི་འཐུས་ནང་ལ་ཡོད་མཁན་གྱི་མི་ཚོ་ཡོངས་ཁྲུང་སོ་སོའི་ཚོལ་ཁའི་ཁྲིའི་ནང་ནས་ཡོང་བར་བརྟེན་རང་ཉིད་ཡོང་ཁྲུང་ས་དེའི་མིའི་ཚབ་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཐོག་ལ་སྤྱི་འཐུས་ནང་ལ་སྤྱོད་པ་དུས་རྒྱུ་ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལྟར་བསྐྱོད་པའི་འདུགས་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་མ་གཏོགས། སྤྱི་མིའི་རང་བཞིན་མ་ལྟར་པ་ཞིག་ཆགས་པ་ཡིན་ན་པན་གྱི་མི་འདུག དེ་འདྲི་རྒྱ་མཚན་གྱི་ཐོག་ནས་རང་གི་དོན་ནས་འཐུས་མིའི་དོན་བསྐྱོར་བྱེད་ཐུངས་དེ་བསྐྱོར་བཅོས་གཏོང་དགོས་ཞེས་ལབ་རྒྱུ་བྱུང་། གཞོན་ཀྱུའི་ཐོག་ནས་བསམ་ཚུལ་བྱུང་ནས་ལོ་ཤས་ལག་ལེན་མ་བཀའ་བར་བཞག་པ་རེད། དཔེར་ན། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པའི་ནང་། རྩོགས་སྤྱོད་བའི་སེམས་ལྡན་ན། ཞི་བ་ནས་ཡང་རྩོགས་མ་ཡིན། གསུངས་པ་ལྟར། རྩོགས་སྤྱོད་བའི་སེམས་ལྡན་ན། རྩལ་བ་བྱུ་འདེགས་འབྱུང་བ་མིན། ཞེས་བཤད་ཆོག་གི་འདུག སྤྱི་མིའི་རྣམས་པ་ཡག་པོ་ཞིག་མཚོན་ཐུབ་པའི་དོན་དག་ལ་འཐུས་མི་བསྐྱོར་ཐུངས་དང་། འཐུས་མི་བསྐྱོར་ཐུངས་དེ་བསྐྱོར་བཅོས་ཤིག་བཏང་ན་ཡག་པོ་ཡིན་ནས་སྤྱོད་པ་བསམ་སྒྲོ་དེ་བཏང་བ་རེད། རས་ལས་བསྐྱོར་མཆོག་ལ་འདུ་ཞིག་གི་སྤྱང་ལ་ཐག་དང་པ་ཡིན་ཞེས་ལབ་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་རེད། སྤྱོད་པ་དེ་མདོ་སྟོན་ཁྲུང་ས་ནས་མི་གང་ལ་གང་འཚམས་ཤིག་གིས་འདྲི་ཐོག་ལ་རྣམས་རྩོག་འདྲེ་པོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་མི་ཞིག་ལ་རྣམས་ཚུལ་བཤད་པ་རེད། དེ་ནི་སོ་སོར་རང་བཞིན་གྱི་གཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་། རང་ཤེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་པ་བསྐྱེད་ཡོད། ད་ལྟའི་འཐུས་མི་ལས་ཐོག་པ་འདི་དག་ཡེ་ཤེས་དབྱེད་ས་དབྱེད་ཟེར་བའི་ཐོག་ནས་བསྐྱོར་རྒྱ་ཆགས་པ་རེད། ད་ཆ་འཐུས་མི་གསུང་བསྐྱོར་བྱེད་པའི་མཚམས་འདྲིར་ཡང་བསྐྱར་རྒྱ་བཞི་སྤྱང་བྱུག་གི་

ཆོག་པ་པའི་ཐོག་ནས་མདོ་སྟོན་མི་མང་ཡོངས་རྩོགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ཡིན་ཞེས་ང་ལ་ཡི་གེ་སྤྱད་བྱུང་། དེའི་ནང་སོ་སོའི་སྤྱང་བ་དག་བསྐྱེད་པའི་བསམ་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་བཏོད་འདུག གཉིས་ནས་མདོ་སྟོན་མི་མང་ཡོངས་རྩོགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ཡིན་མིན་ཡང་བརྟེན་དབྱེད་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་རེད། གང་ལྟར་བསམ་ཚུལ་འདི་འདྲེ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པར་བརྟེན་རས་མདོ་སྟོན་གྱི་འཐུས་མི་འདི་དག་ཡེ་ཤེས་དབྱེད་ས་དབྱེད་བྱས་ནས་ཐག་བཅད་ན་དགོས་པ་གང་ཡང་མི་འདུག རས་ལས་སེང་ཐག་གཅོད་མི་དགོས་པ་བྱས། སྟོན་ལ་འདྲིར་སྤྱི་འཐུས་ཚོས་འགོ་འཁྲིད། ཚོལ་ཁ་སོ་སོའི་ཁྲུང་ས་དང་གཞོན་ཀྱུ་དང་བཅས་པའི་ཁྲུང་ས་ནས་མི་གང་འཚམས་ཤིག་མཉམ་དུ་འཆོག་ནས་གང་དག་འཇུག་ཡེ་ཤེས་གོ་བསྐྱར་ཞིག་བྱས་ན་བསམ་གྱི་འདུག

མདོ་སྟོན་སྤྱང་བོ་རྩེ་རྩེ་བསྐྱར་བྱུ་གང་ཡིན་ཟེར་ན། ཚོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་བོད་མི་ས་ཡ་བྱུག་གོང་བྱ་གཅིག་གྱུར་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་སྟོ་གང་ས་ནས་བྱ་རྒྱུ་དེ་རྩེ་རྩེ་ལས་འགན་རེད། དེ་ལ་གཞོན་སྟོན་འགོ་གཞི་ཞིག་ཡིན་ན་སྟོ་གང་ས་ནས་འགོ་གཞི་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་པ་བསྐྱེད་ཡོད། རྩེ་རྩེ་རྩེ་དོན་འདི་ཡིན་པས་ཁྲུང་རང་ཆོ་གོ་བསྐྱར་བྱས། གང་འདྲེ་ཞིག་བྱས་ན་ཡེ་ཤེས་པ་འདུག་གས། གང་ལྟར་མི་མང་གི་འཐུས་མི་བསྐྱོར་པ་དེས་མི་མང་གི་ཆབ་འཕེར་བ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་བསྐྱོར་ཐོག་ས་བྱེད་ཐོག་ས་དེ་ཡང་མི་མང་གིས་ཐག་བཅད་དགོས་པ་ཞིག་རེད། གོ་བསྐྱར་བྱེད་སྐབས་ཁ་ཤིག་ཆུང་ཆུང་རེས་མ་བྱས་པར། རང་རང་སོ་སོའི་བསམ་ཚུལ་རྒྱ་མཚན་གང་ཡོད་པ་རྣམས་གསལ་པོ་བཤད་དེ་སྤྱང་ས་བཤད་ཡག་པོ་བྱེད་དགོས། འཐུས་མི་རྣམས་ཚོལ་གསུམ་བྱུང་མོང་གི་ཐོག་ནས་བསྐྱོར་པ་ཡིན་ན་ཚོལ་ཁ་སོ་སོའི་མི་གང་ཉུང་དུ་འགྲོ་གི་མེད་པ་དང་། མི་འགོ་རྣམས་ཀྱང་རང་ཁྲུང་ས་སོ་སོ་ནས་སྤྱར་རྒྱུ་སྤྱོད་པ་མ་གཏོགས་འགྱུར་བ་འགོ་གི་

མེད་ཀྱང་ཚོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་མི་མང་ཡོངས་རྩོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འཕེལ་བྱས་ཀྱི་འཐུས་མི་བསྐྱོར་པ་ཡིན་ན་རྒྱ་གར་ནང་དབུས་གཅོད་གི་མི་གངས་མང་བ་ཡོད་པར་བརྟེན། ཁམས་པའི་འཐུས་མི་རྣམས་དབུས་གཅོད་གི་མི་ལ་ཆོག་མཚན་ལྷ་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་བསམ་ཚུལ་བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བསམ་ཚུལ་དེ་དོ་ཐོག་ཡིན་ན་མདོ་སྟོན་ལས། མདོ་སྟོན་པ་མི་གངས་ཉུང་བར་བརྟེན། བྱང་མ་ཐོག་པ་ཤུགས་ཆེ་གོས་ཨ་མདོས་བྱེད་དགོས་ཀྱང་། ཨ་མདོའི་ནང་མང་ཆེ་བས་བསམ་ཚུལ་དེ་བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་རེད།

བོད་ཚོལ་ཁ་གསུམ་གཅིག་བསྐྱོར་བྱེད་དགོས་ཟེར་བ་འདི་རས་གཡོ་སྤྱོད་བྱས་ནས་བཤད་པ་མིན། མགོ་བསྐྱོར་བཏང་ནས་བཤད་པ་ཡང་མིན། ལྷག་བསམ་རྣམས་དག་བྱས་ནས་བོད་ཡོངས་རྩོགས་ལ་བདེ་སྤྱོད་ཅིག་བྱུང་ན་བསམ་པ་དང་། བསྐྱར་བ་དང་འགོ་བའི་དོན་དག་ལ་པན་པ་ཞིག་བྱུང་ན་བསམ་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམས་དག་གིས་བཤད་པ་ཡིན། དེ་སྤྱོད་པ་ལྷན་གྱི་ཐོག་ནས་འཕྲི་རྒྱ་ཤར་རྒྱུ་དང་མདོ་སྟོན་ས་ཁུལ་འཕེལ་བ་བྱེད་ཐུངས་དང་། བལྟ་རྩོག་བྱེད་ཐུངས་ཐེ་གྲུ་སྤྱོད་ཀྱིས་འཐུས་ཤོར་བཏང་བའི་སྟོན་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག ད་ལྟའ་རང་གི་བྱེད་ཐུངས་ལ་ཆ་བཞག་ན། རྩེ་རྩེ་ལུང་པར་སྤྱོད་པས་བསྐྱར་ཆོལ་ཁའི་དབྱེ་བ་མེད་པ་བྱས་ཡོད། དེར་སང་འགོ་བཀའ་འགྲུག་དང་། རྩེ་རྩེ་ཆེ་ཁག་ལས་བྱེད་པའི་ནང་ལ་འགན་འཁུར་མཁན་མང་པོ་ཞིག་ཁམས་པ་ཆགས་ནས་བསྐྱེད་ཡོད། རའི་དོན་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམས་དག་གིས་འདྲ་མཉམ་ལྟ་རྩོག་འདི་འདྲེ་ཞིག་བྱེད་བཞིན་དུ་ཡིད་མ་ཆེས་ཟེར་ཡང་རུང་། སོ་སོའི་སྟོ་འདོད་མ་ཁེངས་པའི་རྣམས་འགྱུར་བསྐྱར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་བཏང་འཛིན་ཆེན་པལ་པའི་ཁ་དབེན་སྟོན་ཆ་ཆེད་བཀའ་ན་ཆ་ཆེད། རྩེ་ག་བཀའ་ན་འཛིན་གྱི་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ཆགས་གྲུབས་བྱེད་ཀྱི་འདུག དེ་འདྲའི་དུས་སྟོ་མཁ་ཡོང་གི་འདུག

ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བསམ་སྒྲོ་བཏང་བ་ཡིན་ན། མི་
 ཅུང་ཤས་ཤིག་གིས་འདི་མས་བྱས་པ་དང་། རྒྱ་
 གར་ནང་ལ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་
 རྫོགས་འདུག་པས་བྱས་པ་གཉིས་ལ་གཟི་བརྗིད་
 ཆེ་ཆུང་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་རེད། དེ་བྱུང་བ་ཡིན་ན། རྒྱ་
 བདག་སོ་སོའི་བསམ་སྒྲོའི་ནང་ལ་ཆོལ་ཁ་གསུམ་
 ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་རྫོགས་འདུག་པས་བྱས་པར་
 བརྟེན་སྤྱི་མིའི་རྣམས་པ་དེ་ཤུགས་ཆེ་བ་ཐོན་ཀྱི་རེད།
 འདི་བསམ་སྒྲོ་ལ་དེ་ཡིན། ད་ལྟ་མཇུག་གི་གནས་སྐབས་
 དེ་འདྲ་རེད། མ་འོངས་པ་ལ་གང་འདྲ་བྱས་དང་མ་
 གྲུབ་ཐོབ་པ་དེ་དང་ལམ་འདིར་མི་མང་མཉམ་འདྲེས་
 ཡོད་པས་ཁྱེད་རང་ཆོས་ཞིབ་མོལ་གོ་བསྟར་བྱས།
 རྒྱ་མཆོན་གནད་འགག་ལ་དབྱེད་པ་བྱས། རྒྱ་
 ལངས་ཏེ་ཁ་ཚོད་མ་བརྒྱབ་པར་བྱེད་པོ་བྱེད་བཞག་
 རྫོགས་པས་པར་བཞག། རྒྱ་རྩོམ་ བསྐྱེད་པ་བཅད་
 བརྟེན་གསུམ་བྱས་ནས་བྱེད་ཕྱོགས་གང་དགའི་
 བསམ་འཆར་འདོན་དགོས། མདོ་སྟོད་མི་མང་ལ་
 ཁྱོད་སྤྱི་སྤྱི་གཏོང་གི་རེད། སོ་སོའི་རྣམས་རྟོག་གིས་
 བཟོས་པ་ཡིན་ན་ནི་ལྷ་ཆུགས་བྱེད་ཐབས་མེད། གང་
 ལྟར་དེས་འདིར་ཁྱེད་རང་ཆོས་གོ་བསྟར་བྱས།
 བསམ་སྒྲོ་བཏང་ནས་ཐག་ཚད་པ་ཞིག་ཡོང་གི་
 འདུག་ན་ཨང་གི་དང་པོ་རེད། གལ་སྲིད་ཐག་ཚད་ཀྱི་
 མི་འདུག་ན། གལ་ཤེས་ཁྱེད་རང་ཆོས་བསམ་སྒྲོ་
 བཏང་སྟེ་ཐབས་ཤེས་བྱས་ན་འགྲིགས། སྐབས་རེར་
 ང་རང་ཡང་འདི་འདྲ་བྱེད་ཡོང་གི་འདུག ང་འདོན་པོ་
 རྒྱུད་པོ་ཡིན་ཟེར་གྱི་མེད་དེ། རྒྱ་ཅག་འདི་འདྲའི་ནང་
 ལ་མགོ་འཁོར་ནས་བསྐྱེད་པ་ལས། ངས་ཐུན་བྱ་བར་
 རྫོགས་ཆེ་མ་ཞིག་གི་ནང་ལ་ལས་ཀ་མང་ཙམ་བྱེད་
 ཀྱི་ཡིན་ན་པར་རྫོགས་ཆེ་བ་མེད་དམ་བསམ་པ་དེ་
 འདྲ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་འདུག ཁྱེད་རང་ཆོས་ཁྱེད་མང་
 ཙམ་ཐུངས། གོ་བསྟར་ཞིག་བྱས། དེ་ནས་གང་འདྲ་
 བྱས་པ་དགའ་བ་འདུག་གས། རྟོན་སྤྱི་ཆོལ་ཁ་
 གསུམ་དམ་ཆོག་འོ་ཆུ་གཅིག་འདྲེས་ཡོང་བ་ཞིག་
 དང་། ད་ལྟ་སྤྱི་འཐུས་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་ཆོལ་ཁ་
 གསུམ་གཞིན་ཏུ་དང་བཅས་པ་སོ་སོའི་སྤྱི་
 འཐུས་ཀྱི་མིང་འཁྲུངས་མཁན་གྱི་མི་ཆང་མ་སྤྱི་

དག་སོ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡིན་ཏུ་ནས་གལ་ཆེན་སོ་
 འདུག མང་ཆོགས་ཀྱི་ཆབ་བྱེད་མཁན་ལས་ཤོག་
 བེད་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་ཆོ་མཆོན་ཉིད་ཆང་བ་ཞིག་མ་
 བྱུང་ན་ནང་ཁྱེད་མཐོང་ཕྱོགས་ཡོང་གཞི་ཆགས་ཀྱི་
 རེད། དཔེར་ན། ཆོས་ལུགས་ནང་ལ་ཆ་བཞག་ན་
 ཡང་དཀྱིག་རྒྱུན་བཟོ་མཁན་མི་བྱེད་ཐག་པ་ཞིག་དང་།
 རྒྱ་མ་བྱེད་ཐག་པ་ཞིག་ཡིན་ན་འང་མིང་དེ་ཁོ་དགོ་
 ལུགས་པས་བྱེད་ཀྱི་མི་འདུག བོན་པོས་བྱེད་ཀྱི་མི་
 འདུག་ཅེས་བཞག་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་འཐུས་ཙམ་
 མ་ཡིན་པར་ཆོགས་པ་སོ་སོའི་རྒྱུ་ལས་ཀྱི་སྤྱི་
 འཐུས་ནང་ལ་ཡོད་མཁན་གྱི་མི་དེ་ཆོ་ཡང་ཆང་
 ཡོངས་པ། རྒྱ་མཆོན་ཐུན་པ། སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་
 བན་ཐོགས་ཡོང་བུ་མཁན། ཆང་མ་དམ་ཆོག་འོ་ཆུ་
 གཅིག་འདྲེས་ཡོང་རྒྱུ་ཞབས་འདེགས་ཏུ་བུ་
 མཁན་ཞིག་དེ་འདྲ་ཡོང་ཐབས་ལ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་
 རྒྱ་གལ་ཆེན་སོ་འདུག མ་གཞི་མི་མང་གི་སྤྱི་
 འཐུས་ལ་གཞུང་གིས་བཀོད་སྤྱི་གཏོང་དགོས་དོན་མི་
 འདུག་སྟེ། ཡིན་ན་འང་རྒྱ་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་བུ་
 གི་ཡོད་སྐབས་དགོ་སྤྱི་གསལ་བཞག་བྱ་རྒྱུ་འོས་
 བབས་ཡོད་པ་རེད། ར་རམས་པ་ལའི་མི་མང་གི་ཁྱོད་
 ལས་ཆོལ་ཁ་གསུམ་དང་དེ་འདྲའི་རྫོགས་པ་མི་མང་
 གང་ལ་གང་འཆར་ཤོག་ཟེར་དགོས་པའི་གནད་དོན་
 དེ་དག་ཡིན། གང་ལྟར་བོད་སྤྱི་པའི་འགན་ཁུར་དེ་ང་
 ཆོ་བོད་མི་སྤྱི་པོ་གནས་བསྐྱེད་ཡོངས་རྫོགས་ལ་འགྲི་
 བ་མ་གཏོགས། མི་ཅུང་ཤས་ལ་འགྲི་བ་མིན།

**ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོ་ ༩ ཆེས་ ༩ ཉིན་ཐེག་ཆེན་ཆོས་
 རྒྱུད་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཀའ་འགྲུལ་དང་། སྤྱི་
 འཐུས་ཆོལ་གསུམ། གཞིན་ཏུ་འཐུས་མི་བཅས་
 ལ་བསྐུལ་བའི་བཀའ་སློབ་ལས་ཟུར་འདོན་ལུས་
 ཡིད། བོད་གཞུང་ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ནས་བར་
 སྐྱོན་ལུས་པ་ <<སྤྱི་འཐུས་དང་བཀའ་འགྲུལ་ལ་
 བསྐུལ་བའི་བཀའ་སློབ་>> བོད་དང་པོའི་ཤོག་
 གངས་ ༣༩༡ ལས་ ༣༩༩ བར་གསལ།**

**ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལོ་ ༩ ཆེས་ ༡༠ ཉིན་པོ་འཁོར་
 ཆོགས་ཆེན་ཐེངས་བཅུ་ལ་བའི་རྫོགས་པས་བྱས་པའི་
 བཀའ་སློབ།**

བར་ལས་བཀའ་འགྲུལ་གྲུགས་ཆེ་ཏུ་བཏང་ན་ཡག་སོ་
 འདུག་ཅེས་བཀའ་སློབ་གསལ་པ་འཕར་སྤྱོད་བྱེད་
 རྒྱུ་མཆོན་དུ་བར་ངས་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་བསམ་སྒྲོ་
 བཏང་ཡོད། སྤྱི་བཏང་སྐབས་རེར་ང་རང་ཆོའི་ཤོད་
 རྒྱུ་ཞིག་ལ། ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་བརྟེན་བཀྱར་
 ཡོད། བོད་གཞུང་གིས་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཟེར་བ་
 ཞིག་ཡོད། སྤྱི་ཆ་དེ་ལ་ཆོ་གང་ཡང་མི་འདུག་
 ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ངོས་ནས་ཞལ་འདེབས་རྒྱལ་
 རྒྱུ་ཡོད་པ་དེ་རྒྱལ་གི་རེད། ད་ལྟ་བར་དུ་བརྒྱབ་ཡོད་
 ལ་དུ་ཡང་ཡང་མ་ཤི་བར་དུ་རྒྱལ་གི་རེད། ཡིན་
 ན་འང་ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་ན་ཡོད་པ་དང་།
 མེད་ན་མེད་པའི་བཟོ་འདྲ་པོ་མེན་པའི་ང་ཆོའི་བཅན་
 གྲོལ་གཞུང་གི་སྤྱི་གཞུགས་འདི་ལུས་ལུགས་ཐུན་
 པ་ཞིག་བྱུང་བུ་ལག་པོ་རེད་སྤྱི་མ་འདི་བསམ་
 རྒྱུ་ཡིན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཀའ་སློབ་གསལ་པ་ཁ་
 ཤུགས་བསྐྱོས་ནས་བཀའ་འགྲུལ་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ་ལས་ཀ་
 ཐུན་བྱ་ཤུགས་ཆེ་ཙམ་བྱེད་བུ་བསྐྱེད་སྤྱི་མ་ཞིང་། ང་
 རང་ལ་བསམ་སྒྲོ་ལ་འདྲ་ཡོད་ན་གོ་བསྟར་བྱེད་ཆོག་
 གི་རེད།

ད་དུང་མ་འོངས་པར་པོ་འདྲི་ཙམ་འགོར་
 གལས་ཡོད་ང་ཆོས་མི་ཤེས། ང་རང་ཆོས་བསྟོན་
 ལས་ལག་སོ་བསམ་གསལ་པ་དང་། ཕྱི་ནང་ལས་སྤོན་
 རྒྱུ་འབྲེལ་མང་པོ་ཞིག་འདྲེས་ནས་གཅིག་བྱས་ན་
 གནས་ཆུལ་འགྱུར་བ་ཉན་ཉན་ཡོང་སྲིད་ལ། ང་ཆོའི་
 རེ་བའང་དེ་ལྟར་རྒྱལ་དགོས། ཡང་གཅིག་བྱས་ན་ང་
 ཆོ་རྒྱ་གར་ལ་སྤེལ་ནས་དུ་བར་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་བརྒྱད་
 བསྐུལ་བ་དང་། གལ་སྲིད་དུ་དུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་བརྒྱད་
 སྤྱི་པ་དགོས་བྱུང་ན། འདི་མི་ཆེ་ཡང་ཁས་འགྲུག་གི་
 ཡོད་པས། ང་ཆོའི་སྤྱི་གཞུགས་ཀྱི་རིམ་པ་ཡོད་པ་
 འདི་ཆོར་ཤུགས་སྤོན་ངས་པར་དུ་རྒྱལ་དགོས་པ་
 འདུག

ལས་ཁུངས་ཁག་དང་། ང་ཆོའི་སྤྱི་ག་
 འཐུས་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀ་ཆོགས་རྒྱུད་ཡོང་དང་མི་

གྲུ་ལོ་ ༡༩༥༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ལོ་
 འཁོར་ཚེགས་ཆེན་ཐངས་བརྩོ་ལཱ་བའི་ཤོག་བསྐུལ་
 བའི་བཀའ་སློབ་ལས་རྒྱུ་འདོན་ཞུས་ཤིང་། རོད་
 གཞུང་གི་ཁྲིའི་ལས་ཁུངས་ནས་བར་སྐྱེན་ཞུས་བ་
 ། སྤྱི་འཐུས་དང་བཀའ་ཤག་ལ་བསྐུལ་བའི་བཀའ་
 སློབ་༽ རོད་དང་བོད་ཤོག་གྲངས་ ༣༧ ནས་
 ༣༩ བར་གསལ།

ཐུ་མ་ཐུང་འཕོང་རྒྱ།

[illegible]

སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་སྤྱི་འཐུས་ནམ་པའི་དམ་འབྲུལ་དཀའ་ལྷོག་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་ནམ་པའི་ནང་མོལ་ཚོགས་འདུར་སྤྱི་མོས་
ཐག་གཅོད་བྱུང་བ་གཞིར་བཟུང་། སྤྱི་ནོར་ཡལོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་བཅན་བྱུལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་དང་བོད་
ནང་གསེས་ ༩ པའི་དགོངས་དོན་མཆན་འཁོད་ལྟར་ཞུ་འབྲུལ་ལམ་ཁུས་པ་དང་། བོད་མིའི་བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་འཁྲིད་སྤྱི་ནོར་ཡལོང་ས་
ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་སྤྱི་པའི་བཀའ་ཡིག་ནང་མོལ་ཚོགས་ཐོག་ནས་གསར་འཕོད་གསལ་བསྐྲགས་བསྐྱེད་ས་པ་བཅས།

THE DALAI LAMA

༡༣། །ཆེད་དོན། དེ་ནས་བྱེ་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༤ ཆེས་ ༢༤ འཁོད་པའི་ཞུ་ཡིག་མིང་ཉགས་འབྲུར་མ་དགའ་
ལྷན་པོ་བྱང་ཡིག་ཆང་བརྒྱད་ལུལ་འབྱོར་བྱུང་བའི་ནང་། སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་སྤྱི་འཐུས་ཐོས་ཚོགས་གསར་
འཛུགས་མ་ཐུབ་པའི་བྱུང་རྒྱུ་འབྲེལ་བཞིན་རིང་པོ་དང་མཉམ་འཛུགས་ལྷན་ཁྲུང་དོར་སློབ་སྟོན་དགོས་པའི་རེ་
སྤུལ་ནན་པོ་བྱས་འདུག་པ་འདིའི་ཐད། ཀྱན་གྱིས་ཤེས་གསལ། ཁོ་བོར་གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་བོད་གཞུང་གི་
སྤྱིག་འཛུགས་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་དེར་རབས་མང་གཅོད་ལམ་དུ་བསྐྱར་རྒྱ་དུས་ཀྱི་དགོས་མཁུར་
མཐོང་བའི་ཡིད་འདུན་ཡོད་པ་བཞིན་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་མངའ་དབང་བདག་གིར་བྱས་པ་ནས་བཟུང་། ལེགས་བཅོས་
ཚོགས་འདུ་གསར་འཛུགས་སོགས་ཚུལ་བ་ཇི་སྟེད་ཅིག་བྱས་ཏེ་རྒྱ་དམར་གྱི་བཅན་ལུགས་འོག་དོན་འཁེལ་
མ་བྱུང་། བཅན་བྱུལ་དུ་འབྱོར་འཕལ་སྤྱིག་འཛུགས་བསྐྱར་བཅོས་དང་། སྤྱི་འཐུས་གསར་འཛུགས། མ་འོངས་
ཅ་ཁྲིམས་ཟེན་བྲིས་གསལ་བསྐྲགས་སོགས་ཐབས་བརྒྱ་བྱས་སྟོང་གིས་ལས་ཀྱི་སྟེ་མོ་བ་དང་གཞི་རིམ་མང་
ཚོགས་སུ་མང་གཅོད་ལོ་རྒྱུས་དང་ལོ་མས་གཤིས་སྟེལ་ཐབས་རྒྱུན་སྟོང་གིས་མཐར་བྱེ་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་སྤྱི་
ལྷན་ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་ཚོགས་སུ་བསྐྱར་ཏེ་བཅན་བྱུལ་རིང་ལག་བསྐྱར་བྱུང་བའི་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་གཏན་ལ་
ཕབ།

བྱེ་ལོ་ ༡༩༩༡ ལྷ་ ༤ ཆེས་ ༢༩ ནས་བཟུང་བོད་མིའི་སྤྱིག་འཛུགས་དེས་དོན་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་འོག་
ཤར་བསྐྱོད་ཀྱིས་མང་གཅོད་ཀ་བ་གསུམ་ཁྲིད་མཉམ་བཏང་འཛིན་གྱི་ལམ་ནས་སྤྱི་དབང་བསྐྱར་རྒྱུའི་ཉམས་
གསོག་མགོ་འཛུགས་ཀྱིས་ལོ་ངོ་བཅུ་ལྷག་སོང་སྟེ། ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་སྤྱི་བཏུན་ཡིད་ཆེས་འཕེར་བ་བྱུང་
མཆམས་བྱེ་ལོ་ ༢༠༡༡ ལྷ་ ༥ ཆེས་ ༢༤ ནས་བཟུང་དོས་ནས་སྤར་ལམ་བོད་རྒྱལ་ཁབ་དང་གཞུང་གི་གཙོ་
འཛིན་གྱི་འགན་དབང་རྒྱུན་སྟོང་མ་དགོས་པར་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ལྷག་དུ་མའི་རིང་འཁྱུལ་དབང་སྐྱེ་བའི་ན་རིམ་གྱིས་
བསྐྱེད་ས་པའི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དབང་ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བསྐྱར་
རྒྱུའི་གོ་སྐབས་སུ་སོན་པར་དགའ་སྟོབས་དང་འབྲེལ། མང་གཅོད་ཀ་བ་གསུམ་གཤི་སྟེ་མོ་བ་ཡོངས་ཀྱིས་
ལས་ཁུར་ཁྲུང་སྐབས་ “བཅན་བྱུལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་ལ་ཡིད་ཆེས་དང་སྟོ་གཏད་ཀྱི་ཐོག་ནས་” ཞེས་
དམ་འབྲུལ་བྱ་སྟེལ་ལ་བརྟེན་ཆང་མས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆངས་ཐིག་ལས་མི་བཞུགས་པར་འདྲ་མཉམ་བྱུང་
བདེན་གྱིས་ཆབ་སྲིད་བསྐྱེད་ས་ཏེ། འཁྱུལ་དབང་ན་རིམ་གྱི་དབུ་ཁྲིད་མེད་པའི་སྟོང་ཆ་ནམ་ཡང་མི་མཛོན་པའི་
གཏེང་སྟོབས་བྱས་པ་ཡིན།

འོན་ཀྱང་འདི་མེད་བྱུང་རིམ་དུ་དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་གནད་དོན་རེ་བྱུང་ལ་དོན་མེད་མཁུགས་བཟུང་གིས་སྐབས་
བཅུ་བདུན་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཁྲིམས་མཐུན་སྒྲོལ་ཚོགས་མ་གྲུབ་པར་ངོས་རང་སློ་པམ་བྱུང་བར་མ་ཟད། བོད་
མི་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་གཞིས་བཞུགས་བོད་མི་ལྷག་བསམ་ཅན་ནམས་ལ་སློ་པམ་དང་ཡིད་ཆད་འབྱུང་གཞིར་
གྱུར་མོད་བྱ་ཐབས་བྲལ། ད་ཡོད་དཀའ་སྤྱོད་འདི་དག་སེལ་ཐབས་ཀྱང་བཅའ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་ཡོད་བ་ལྟར་
ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་ངོས་ལེན་བྱས་ན་དཀའ་སྤྱོད་ཡོང་གཞི་མ་མཆིས། བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་འབྲུ་དོན་ལག་
བསྟར་དཀའ་རིགས་ཡོད་ཆེ་ཁྲིམས་ལུགས་གཞིར་བཟུང་བཅའ་ཁྲིམས་བསྐྱར་བཅོས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཡོད་
བཞིན་པ་དང་། འབྲུ་དོན་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་སྐྱེད་ལ་ཐེ་ཆོམ་བྱུང་ན་ཁྲིམས་ལུགས་ལྟར་ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་
ཞིབ་ཁང་ལ་ཞུ་གཏུགས་ཀྱི་ལམ་ནས་བསལ་དགོས། བཅའ་ཁྲིམས་འགྲེལ་བརྗོད་ཀྱི་མཐའ་མའི་འགན་དབང་
ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་ཁོ་ནར་ཡོད།

གནད་དོན་འདི་དག་གཞི་ཅར་བཟུང་སྐབས་ད་ལམ་ཀྱི་སྟོན་འཛིང་འདིའི་སྒྲོར་ངོས་ལ་རེ་སྐྱལ་བྱ་རྒྱ་བཅའ་
ཁྲིམས་དོན་ཚན་དང་བོད་ཀྱི་ཁྲུང་ཁྲིམས་སུ་ཡོད་མེན་ཐེ་ཆོམ་དང་། གལ་ཏེ་ངོས་ནས་ལམ་སྟོན་བྱེད་དབང་དུ་
བཏང་བྱུང་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་བཀལ་བ་ཞིག་བྱེད་ཐབས་མེད་པ་དངོས་དོན་རེད། ངོས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་
འདི་དག་བར་སྐབས་མང་ཚོགས་སུ་ལན་མང་བརྗོད་ཟིན་པས་མ་ཤེས་པ་མེད་རེ་ཡིན་མོད། ད་དུང་ངོས་ལ་
ལམ་སྟོན་ཁ་གསལ་དགོས་པའི་རེ་འདུན་ཡོད་ན་གཤམ་གསལ།

༡། སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཆེད་དབུས་འོས་བསྐྱེད་ལས་ཁང་གིས་ཁྲིམས་མཐུན་འོས་བསྐྱེད་བྱས་
ཏེ་ཁྲུང་ས་སོ་སོའི་སྤྱི་འཐུས་འོས་ཐོན་པར་གསལ་བསྒྲགས་ཟིན་པ་ཆང་མས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་འབྲུ་དོན་གཞིར་
བཟུང་དམ་འབུལ་བྱ་རྒྱ།

༢། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ཆེ་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་གང་སྟུར་ཡོངས་ཆེད་འོས་བསྐྱེད་ལས་ཁང་ནས་བཅའ་
ཁྲིམས་གཞིར་བཟུང་བྱེད་སྟོན་གང་ཡོད་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱ་བཅས་ཡིད་འཇགས་ཀྱིས། འཁྱུང་དགེ་སྦྱོང་
ཆོས་སྤྱོད་བ་རྒྱ་ལའི་བླ་མས། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༡༠ ཆེས་ ༤ ལ།

རོ་བཤུས།
༡། མིད་སྦྱོང་།
༢། འོས་བསྐྱེད་ལས་ཁང་།

༡༣། །འགྲོ་བ་སྣ་དང་བཅས་པའི་མགོན་སྐྱབས་མཚུངས་སྒྲ་མ་མཆིས་པ་ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འཇིག་རྟེན་ཞི་བདེའི་
དེད་དཔོན་བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་སྐྱ་ན་མེད་པའི་དབྱུ་འབྲིད་སྤྱི་ལོར་ཡ་གོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཡ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་
མཁུན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཡ་ཞབས་པད་མངོན་པར་མཐོ་བའི་ཁྱིའུང་དུ།

གུས་འབངས་སྐབས་བརྟ་བདུན་པའི་སྤྱི་འཐུས་མིང་ཁུར་བ་ ༥༥

ཐུན་མོང་ནས་སྒོ་གསུམ་གུས་བྱུག་དང་བཅས་སྟོང་ནས་ལྷ་གསོལ་འདེབས་སྟོང་།
ཚྭ་གས་བརྟའི་རྒྱལ་བ་ཀྱན་གྱི་མཁུན་བཅེ་རུས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པ་འཕགས་མཆོག་
འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་གང་ཉིད་ཀྱིས་ཆོ་རབས་ཀྱི་ཕྱིར་བ་ཀྱན་ཏུ་ཐུགས་བཅེ་བས་ཉེ་བར་བརྒྱད་སྟེ། བདག་ཅག་གངས་འིའི་
ལྗོངས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཏུ་གཅིག་སྲུང་མ་ཡིས་བཅེ་བ་ལྟར་མཛད་པའི་བཀའ་འདྲིན་ནི་སྤྱི་མཐའ་བར་དུ་ཆ་ཡི་ཆ་ཅམ་གཞལ་
ཐབས་བྲལ། ལྷག་པར་དུ་སྟོགས་མའི་རང་མདངས་ཆེས་ཆེར་བདོ་བའི་དུས་འདིར་བོད་སྤྱི་མཐུན་གྱི་བསོད་ནམས་དཔལ་པ་དང་།
ནག་ཐྱུགས་གདུག་པའི་དབྱུང་གི་བཅན་འཛུལ་ལ་བརྟེན་ཞི་བདེ་ཆོས་ལྷན་གྱི་ཞིང་ཁམས་འདི་ཉིད་ཐུན་ནག་གི་ཡུལ་དུ་བསྐྱར་
ནའང་། མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱིས་དབྱུང་གངས་ ༡༤ ནས་བརྒྱད་ཐུགས་སྟོབས་གོ་ཆ་བཅན་པོས་བསྟན་སྤྱི་མི་རིགས་ཀྱི་མཛད་
འགན་ཐུག་ཏུ་བཞེས་ཏེ་བཟང་བྱ་བརྟ་ཐུག་བདུན་ལྷག་སྤྱི་ལ་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མ་ཁུད་དུ་བསད་ནས་བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་མི་
རིགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་རྒྱན་གནས་མཛད་པ་ནི། སྟོང་གསུམ་རིན་ཆེན་གསེར་གྱིས་བཀའ་ནས་སྤུལ་ཡང་བཀའ་འདྲིན་
གཞལ་ཐབས་བྲལ།

སྐབས་དོན་ལྷ་བྱ་ནི། མགོན་པོ་གང་ཉིད་ནས་བཅན་གྱིས་དུ་གནས་པའི་བདག་ཅག་བོད་མི་རྣམས་ལ་མང་གཅོད་ལམ་
བཟང་གསོལ་སྤུལ་གྱིས་སྤྱི་གཙུག་འཛུགས་དང་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་བཅན་གྱིས་བའི་ནང་ནས་མིག་དཔེར་འོས་པ་ཞིག་ཏུ་
བསྐྱར་གནང་མཛད་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་རེར་ལས་ཀྱི་སྤྱོ་མོ་བ་རྣམས་མ་རིག་རྫོངས་པའི་དབང་གིས་བསམ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་དང་
འཁྱན་ཐག་གཅོད་དཀའ་བའི་གནས་ཚུལ་ཁག་ཅིག་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ཡོད་པ་དང་། ད་ལན་ཡང་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་
ཀྱི་ཆོགས་གཙོ་ཆོགས་གཞོན་འོས་འདེམས་སོགས་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་ཀྱི་ལས་དོན་བསྐྱར་གསོ་མ་ཐུབ་པར་སྒྲིབ་པའི་ལ་ཉེ་
བས། འདི་སྤྱི་གནས་ན་བོད་མིའི་སྤྱི་གཙུག་ཀྱི་གནས་བབ་ཀྱང་སེམས་འཆབ་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་ཉེན་ལ་བརྟེན། མགོན་
པོ་གང་ཉིད་ལ་མཛད་དཀའ་ལྷ་ལོད་དཀའ་ཡང་ཐབས་ལམ་གཞན་གང་ཡང་མ་མཆིས་པས། སྤྱི་གྲུ་དུ་ས་མ་མ་ཞེས་པ་བཞིན་སྤྱང་
རིམ་དང་བཅས་བཅན་གྱིས་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཆེན་དང་བོད་ནང་གསེས་ ༡ པའི་དགོངས་དོན་ལྟར་སྟན་གསན་གསོལ་
འདེབས་ལྷ་རྒྱུ།

རྒྱ་ནག་ནས་མཆེད་པའི་རྟོག་དབྱིབས་གཉན་རིམས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་འོག་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལྷ་ ༩ པའི་ནང་འཆོག་འཆར་གྱི་
གྲོས་ཆོགས་ཆོགས་དུས་བརྟ་བ་ལར་འགྱུར་བྱེད་དགོས་སྤྱང་བས། བཅན་གྱིས་བོད་མིའི་ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་ཁྲིམས་

ཞིབ་པ་རྣམས་ལ་བཅན་ཤོད་པོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༤༠ ལ་དང་ལག་ལ་འདྲུག་ཅེས། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༠ ལོ་ ༡ ཚེས་ ༢༡
ལ་འོད་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ལས་སུ་བཀའ་ཁྲབ་བཏང་བ་ནས། བན་ཚུན་ཡིག་འདྲུག་གཉིས་ཐོག་སྤྱད་ས་ལ་འདྲུག་མང་བྱས་མཐུན། ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༢༠ ལོ་ ༢ ཚེས་ ༢༥ ཉིན་ཚོགས་གཙོ་ཚོགས་གཞིན་གཉིས་ཀྱིས་དབུས་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ལས་ ༡༡ ལ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལོ་
༣ ཚེས་ ༡༡ ལ་འདེམས་བྱེད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་བཀའ་བསྐྱེད་ལ་གནང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལོ་ ༣ ཚེས་ ༢༥ ཉིན་བོད་མི་མང་
སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་སྐབས་ ༡༢ པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་ ༡༠ པའི་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་ཚོད་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣༩ པར་
སྤྱི་འཐུས་ཙུང་ལོ་རྩལ་གསུམ་ཆ་གཉིས་ཡན་གྱི་ཁྱེད་གཏན་འཁེབས་གནང་ནས་ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་ཁྲིམས་ཞིབ་པ་
ཆེ་བ་དང་། ཁྲིམས་ཞིབ་པ་གཞན་གཉིས་བཅས་འཕྲོ་འགྲུར་བཏང་བ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༣ ཚེས་ ༢༦ ཉིན་ཁྲིམས་ཞིབ་པ་གསུམ་གྱིས་
ལས་གནས་ནས་བཞོལ་བའི་གསལ་བསྐྱགས་གནང་།

བཅའ་ཁྲིམས་བསྐྱར་བཅོས་གནང་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་སྐབས་ ༡༢ པའི་གྲོས་ཚོགས་འཕར་མ་ཕྱི་ལོ་ ༥ པའི་ཁྲིམས་ཞིབ་པ་
ཏུ་འཛོག་གཏན་ཁེལ་ནས་འོག་གྲངས་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས། གསར་ལམ་ཁག་དང་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གྲོས་ཚོད་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣༩
པ་ཁྲིམས་མཐུན་ཡིན་མིན་གྱི་ཚོད་ཁྲིམས་ཆེ་བྱུང་བས་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་ལས་གནས་ནས་དགོངས་པ་ཞུས་པ་དང་།
ཏོག་དབྱིབས་ནད་ཡམས་སོགས་ལ་བརྟེན་ཚོགས་འདུ་འཕར་མང་དགོངས་པ་ཞུ་མཁན་མང་པོ་བྱུང་བས་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ཏུང་མཐའི་
གྲུབ་ཆ་མ་ཡོངས་པར་བརྟེན་ཚོགས་འདུ་འཕར་མ་འཛོགས་སྐབས་མེད།

ཁྲིམས་ཞིབ་པ་འཕྲོ་འགྲུར་བཏང་བའི་བཅའ་ཁྲིམས་ལས་གནས་ནས་བཞོལ་ཏེ་རྒྱ་གཉིས་ཅན་གྱི་རྗེས་སུ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལོ་ ༥
ཚེས་ ༢༤ ཉིན་ཡོངས་ཁྲབ་གསལ་བསྐྱགས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་ལས་གནས་སུ་ཕྱིར་ཡོག་གནང་ཞིང་། ཕྱི་ལོ་ ༥ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་
སྐབས་ ༡༢ པའི་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་དམ་འབྲུག་ཞུ་རྒྱ་གཏན་ཁེལ་གནང་ཡོད་ཀྱང་། ཚུགས་གཅིག་ནས་ཏོག་དབྱིབས་ནད་ཡམས་ཀྱི་
དཀའ་ངལ་དང་། ཚུགས་གཅིག་ནས་འདེམས་ཐོན་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་པར་ཁྲིམས་ཞིབ་པ་རྣམས་པའི་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་གནས་བབ་ལ་ལྟ་
རྒྱུ་མི་མཐུན་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པས། ཚོགས་དྲུང་ལ་འོད་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ལས་བརྒྱུད་དམ་འབྲུག་གི་དུས་ཚེས་ཕྱིར་འགྲུངས་གནང་
ཞིང་། སྐབས་ ༡༢ པའི་འདེམས་ཐོན་སྤྱི་འཐུས་ཡོངས་རྫོགས་གཅིག་གྱུར་གྱིས་དམ་འབྲུག་སྐབས་ཆེད་ ཆོལ་ཁ་རྩིས་འཐུས་
ཆབ་གཉིས་རེ་དང་། ཆོས་བརྒྱུད་ཁག་གི་འཐུས་ཆབ་གཉིས། ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་གི་འཐུས་ཆབ་གཉིས་བཅས་སྤྲེལ་སྐབས་འཕྲད་ཀྱིས་
གོ་བསྐུར་རིམ་བུས་ཀྱང་གཉིས་མོས་ཀྱི་ཐག་གཅོད་ཅིག་མ་བྱུང་།

ཕྱི་ལོ་ ༦ ཚེས་ ༡ ཉིན་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁྲུངས་ཀྱི་གོ་སྒྲིག་འོག་ཁྲིམས་ཞིབ་པ་རྣམས་པར་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་གནས་བབ་
ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་མི་སྐབས་མཐུན་འདེམས་ཐོན་སྤྱི་འཐུས་གྲངས་ ༢༢ ཀྱིས། ༡ སྤྱི་ལོ་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཐོག་ཆེན་པོ་
མཆོག་གི་སྐུ་པར་མཛོད་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། བཅན་ཤོད་པོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་དམ་འབྲུག་ཞུས་པ་དང་།
ཁྲིམས་ཞིབ་པ་རྣམས་པར་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་གནས་བབ་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་མཐུན་འདེམས་ཐོན་སྤྱི་འཐུས་གྲངས་ ༢༡ གིས་
ཁྲིམས་ཞིབ་པ་ཆེ་བའི་མདུན་སར་དམ་འབྲུག་ཞུས་པའི་བར་བཞུགས་ཚོགས་གཙོའི་མདུན་དམ་འབྲུག་ཞུས། བར་བཞུགས་ཚོགས་
གཙོའི་མདུན་དམ་འབྲུག་ཞུས་པ་སྤྱི་འཐུས་གྲངས་ ༢༡ གི་མཆོན་གཞུང་འོས་བསྐྱེད་ལས་ཁང་དུ་ཕུལ་བར་བརྟེན། འོས་བསྐྱེད་
འགན་འཛིན་གྱིས་སྤྱི་འཐུས་གྲངས་ ༢༡ གིས་སྤྱི་འཐུས་ཙུང་ལོ་རྩལ་གསུམ་ཆ་གཉིས་མ་ཆང་བར་བརྟེན། ཚོགས་གཙོ་ཚོགས་
གཞིན་འོས་བསྐྱེད་ལས་ཁང་འཕྲོ་མི་སྐབས་པའི་གསལ་བསྐྱགས་གནང་།

ཉིན་དེ་ནས་བརྒྱུད་པར་ལོ་ ༣ ལ་དེ་ཉིན་ཉི་ཤུ་ལྷག་གི་རིང་ཚོགས་གཙོ་ཚོགས་གཞིན་འོས་བསྐྱེད་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
ཚོགས་བསྐྱར་གསོ་མ་སྐབས་པར་བརྟེན། བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུང་གི་ལས་དོན་མང་པོ་ཞིག་ལ་འགག་ཆུན་འཕྲད་དང་འཕྲད་བཞིན་

པ་མ་ཟད། མ་འོངས་པར་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུགས་འཛོད་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་གཞི་སོགས་དབང་གཤམ་ཞེན་སྤྱུག་གི་གནས་ཚུལ་ཏུ་འགྱུར་
 ཉེན་ལ་བརྟེན། རྒྱུ་མེད་ཁག་དང་། རྒྱུ་འབྱས་ནད་ཁྲུལ་བཅས་ནས་གནད་དོན་འདི་ཐག་གཅོད་ཡོང་བའི་ཐབས་ལམ་སྤྲུལ་བཅས་
 ཡང་སྤུབ་འབྲས་གང་ཡང་མེད་མེད།

གྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷ་ ༩ ཆེས་ ༡༧ ཅན་ ༡༩ པར་ཉིན་གསུམ་རིང་གྱི་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ལྔ་ས་འབྲེལ་མ་རྒྱུད་དང་
 ལོ་སྤྱི་གཟུང་པ་རྩུབ་ སྤྱི་འཐུས་གངས་ ༩༩ གངས་སྤྱིད་མིང་སྤྱོད་ཆོག་པ་ཁད་དུ་ནང་མོལ་ཆོག་པ་འདྲེ་ཞིག་འཆོག་པ་ཤིང་།
 ཆོག་པ་འདྲེ་འོན་ཏེ་དགའ་སེལ་ཐབས་ལམ་མི་འདྲ་བ་གངས་བརྒྱད་གཏན་འབེབས་གྱིས། ཐབས་ལམ་གང་ཡིན་ཡང་མ་ཐབས་མིང་
 སྤྱི་གཞི་ལྟེན་སྤངས་ནི་ལྷུང་ན་སྤྱི་མོས་དང་། མ་ལྷུང་ན་གསལ་བའི་འོས་བསྐྱེད་ཐོག་ནས་དོ་ཡོད་གསུམ་ཆ་གཉིས་ཡན་གྱིས་
 མོས་མ་རྒྱན་སྤྱི་གཞི་དེས་པར་དུ་དགོས་པའི་གཏན་འབེབས་སྟོན་བྱས་རྩུབ་ ག་འཕམ་གསལ་དོན་ཆན་ཁག་གི་ཐོག་རིམ་བཞིན་
 ཡོས་བསྐྱེད་སྤྱི་གཞི་བཞག་དང་འབྲེལ་སྤྱི་གཞི་ལྟེན་བྱུང་ག།

- ༡། བར་བཀལ་ཚོགས་གཙོའི་མདུན་ཚང་མས་བསྐྱར་དུ་དམ་འབུལ་ཞུ་ཞུ།
 མོས་མཐུན་ཡོད་པ་གངས་ ༡༠ དང་། མོས་མཐུན་མེད་པ་གངས་ ༡༥
 ༢། དམ་བཅའ་འབུལ་སྒྲངས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བྱུང་བེན་པ་ཚོགས་གཉིས་ཀས་ཕན་ཚུན་ཁས་ལེན་ཞུ་ཞུ།
 མོས་མཐུན་ཡོད་པ་གངས་ ༡༣ དང་། མོས་མཐུན་མེད་པ་གངས་ ༡༧
 ༣། བར་བཀལ་ཚོགས་གཙོས་ཡེ་ཤོང་ས་མཚོག་གི་སྐྱེ་བར་དང་བཅའ་ཁྲིམས་མདུན་དམ་འབུལ་ཞུ་ཞུ་དང་། བར་བཀལ་
 ཚོགས་གཙོའི་མདུན་སྒྲིུ་འཐུས་ཚང་མས་བསྐྱར་དུ་དམ་འབུལ་ཞུ་ཞུ།
 མོས་མཐུན་ཡོད་པ་གངས་ ༡༦ དང་། མོས་མཐུན་མེད་པ་གངས་ ༡༧ ཅིས་མེད་གངས་ ༡
 ༤། ཡེ་ཤོང་ས་མཚོག་གི་སྐྱེ་བར་དང་བར་བཀལ་ཚོགས་གཙོ་ཐུན་མོང་གི་མདུན་ཚང་མས་དམ་འབུལ་ཞུ་ཞུ།
 མོས་མཐུན་ཡོད་པ་གངས་ ༡༥ དང་། མོས་མཐུན་མེད་པ་གངས་ ༡༩
 ༥། ཚང་མས་བར་བཀལ་ཚོགས་གཙོའི་སར་དམ་བཅའ་ལུལ། གོས་ཚོགས་ནང་ཁྲིམས་ཞིབ་བ་ནམས་འཕོ་འགྱུར་བཏང་
 བའི་གོས་ཚོད་དེ་ཕྱིར་འཐེན་བྱ་ཞུ། དུས་ཚོད་རྒྱུ་བ་བཞིག་རྒྱལ་ཞུ།
 མོས་མཐུན་ཡོད་པ་གངས་ ༡༦ མོས་མཐུན་མེད་པ་གངས་ ༡༩
 ༦། ཐེག་ཆེན་ཆོས་སྤྱིར་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མགོན་ཁང་རྟེན་གཙོ་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་མཐོང་མེད་མདུན་རྒྱལ་གྱི་མཁའ་རིན་པོ་ཆེ་དཔལ་
 བཞུགས་ཐོག་འཕྲིན་བཅོལ་དང་འབྲེལ་བ་ཐན་ཏུགས་བསྐྱེལ་ནས་ཐག་གཅོད་གནང་ཞུ།
 མོས་མཐུན་ཡོད་པ་གངས་ ༡༢ དང་། མོས་མཐུན་མེད་པ་གངས་ ༢༡ ཅིས་མེད་ ༡
 ༧། བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་དང་པོའི་དགོངས་དོན་བཞིན་ཡེ་ཤོང་ས་མཚོག་ལ་མཚན་འཁོད་སྟུན་ཞུ་ཞུལ་ཞུ།
 ངོ་ཡོད་གངས་ ༤༤ ཡོངས་རྫོགས་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་གཏན་འཁེབས་ཞུས།
 ༨། ཚང་མས་མོས་མཐུན་སྐབ་བའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་གཏན་ནས་མ་རག་ན། ལྷན་པས་བརྒྱ་བདུན་བའི་སྤྱི་འཐུས་ཡོངས་
 རྫོགས་དགོངས་བ་ཞུ་ཞུ།
 ཡང་ ཡ་ བ་སྤྱི་མོས་ཐག་གཅོད་བྱུང་བར་བརྟེན་ཡང་ ༩ བར་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་མ་བྱུང་།
 གོང་དུ་ཞིབ་མ་སྟུན་འབུལ་ཞུས་པ་བཞིན། གཞིས་ཤེས་བོད་འབངས་ཡོངས་ཀྱི་མགོན་དཔལ་། ཆེ་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་རེ་
 ལྟོས་ཉག་གཅིག་ཏུ་གྲུང་བ་སྤྱི་རྒྱུ་ཡེ་ཤོང་ས་མཚོག་ཆེན་པོ་མཚོག་ལ་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་དང་པོའི་ནང་གསེས་ ༡

པའི་དགོངས་དོན་ལྟར་གསོལ་འདེབས་སྐབས་འཇུག་ལྷ་རྒྱ་སྤྱི་མོས་གཏན་འཁེབས་བྱུང་བ་བཞིན། བོད་མིའི་སྤྱི་གཙུག་པོ་དང་
བཅན་བྱེད་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་འཕྲད་པའི་དཀའ་ཚུགས་འདི་སེལ་བའི་ཐབས་གཞན་གཏན་ནས་མ་མཆིས་པས་མགོན་པོ་གང་
ཉིད་ཀྱིས་ཇི་དགེའི་ཐང་དོར་བཀའ་སློབ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་བོད་གཙུག་རྒྱན་དུ་ཅིན་ས་ཀྱང་སྒྲིལ་གནང་ཡོང་བའི་སྐབས་འཇུག་ལྷ་རྒྱ་
དང་། གྲུས་འབངས་སྤྱི་འཐུས་མིང་ཁྱར་བ་ནམས་པས་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་རེ་དང་། རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་ཡིད་ཆེས་དང་རེ་བ་
ཇི་བཞིན་མ་འགྲུབ་པར་སྤྱོད་ནས་མཐོལ་བའགས་དང་འབྲེལ། གྲུས་འབངས་སྐབས་ ༡༧ པའི་སྤྱི་འཐུས་མིང་ཁྱར་བ་བྱུང་མོང་ལ་
མགོན་པོ་གང་ཉིད་ནས་བརྒྱན་ལམ་བརྒྱད་གསུམ་ཞལ་དངོས་སུ་མཇུག་རྒྱུའི་གོ་སྐྱབས་བཟང་པོ་དང་འབྲེལ་བྱུང་དོར་བཀའ་སློབ་
ཅིན་ས་ཀྱང་ཆེད་སྒྲིལ་གནང་སྟེ་ཡོང་བའི་གསོལ་འདེབས་ལྷ་བཞིན་ལགས་ན། མ་ཤེས་མོངས་པས་བཅིངས་པའི་གྲུས་འབངས་
ནམས་དང་། བཅན་བྱེད་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁྱོད་ཡོངས་ཀྱི་འཆམ་མཐུན་དང་། ཅ་དོན་འཐབ་ཅོད་ལ་ཕན་ཆེ་བས་རྒྱ་ཆེ་ཡོང་སྟེ་
གསོལ་འདེབས་སྐབས་འཇུག་ལྷ་རྒྱ་དང་། ཐང་དོར་བཀའ་སློབ་གང་གནང་ལ་ཡིད་གཉིས་ཐེ་ཆོམ་གང་ཡང་མེད་པར་གར་བསྟོད་
ལྷ་རྒྱའི་དམ་བཅའ་བརྟན་པོ་སྤྱོད་བཅངས་ལྷ་བཞིན་ཡོད།

མཐའ་དོན་མགོན་པོ་གང་ཉིད་བདག་སོགས་བོད་འབངས་ཡོངས་ཀྱི་མགོན་དབྱང་དམ་བར་སྐྱ་ཆེ་ཞེས་བད་བསྐྱལ་བ་
རྒྱ་མཚོར་བརྟན་པའི་གསོལ་འདེབས་ཅེ་གཅིག་དུ་ལྷ་བཞིན་ལགས་ན་ཐུགས་བཅེའི་གཟིགས་བ་དུས་ལས་ཡོལ་བ་མེད་པ་ཞུལ་
བཞེས་ཡོང་བ་དང་། བོད་དུ་གསོལ་འདེབས་ལྷས་པའི་དོན་ནམས་བཅེ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོང་ནས་ནམ་ཡང་དོར་བ་མེད་པ་རྗེས་
འཛིན་བཅེ་གཟིགས་ཡོང་བ་མཁྱེན། མཁྱེན། མཁྱེན།

ཞེས་གསོལ་བ་འདེབས་བ་དང་རྟེན་འབྲེལ་མཚོན་བྱེད་ལྟ་རྟེན་དཀར་གཙང་དང་མཐུལ་རྟེན་དོད་ཅིན་སྟོར་
༡༧༧༧ བཅས་གྲུས་བ་ཆེན་པོས་

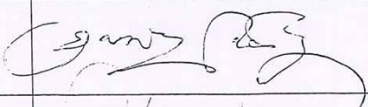
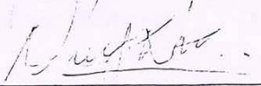
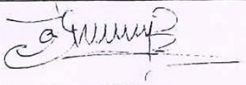
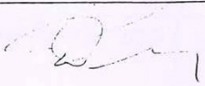
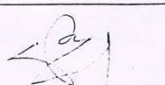
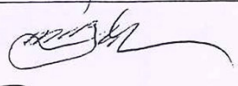
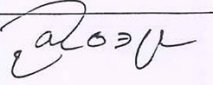
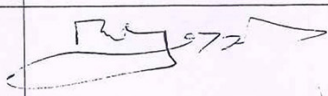
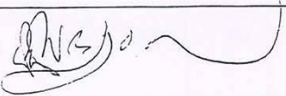
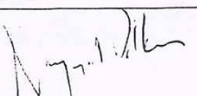
ཕུལ།

ཞེས་སྐབས་བརྒྱ་བདུན་པའི་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་མིང་ཁྱར་བ་གཤམ་གསལ་མིང་འཁོད་བྱུང་མོང་ནས་བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༡༩༩༡
རབ་གནས་ལྷགས་ཐང་ལོའི་བོད་ཟླ་ ༡ ཆེས་ ༡༣ གྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ཟླ་ ༤ ཆེས་ ༡༤ ཉིན་

ཕུལ།

ཨང་།	མིང་གཞུང་།	ཐོབ་ཁུངས་།	ས་རྟགས་།
༡	མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ།	རྟིང་མ།	
༢	མཁན་པོ་འཇམ་དཔལ་བསྟན་འཛིན།	རྟིང་མ།	
༣	ཀུན་དགའ་བསོད་སྟོབས།	བཀའ་བརྒྱུད།	

༤	བསྟན་པ་ཡར་ལེལ།	བཀའ་བརྒྱུད།	
༥	སློབ་དཔོན་ལྷན་པུན་གྱི་མཆན།	ས་སྤྱ།	
༦	མཁན་པོ་ཀླུ་གཤམ་དངོས་ལྷན་པུན་ལྷན་པུན།	ས་སྤྱ།	
༧	དགེ་འདུན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྷན་པུན།	དགེ་ལུགས།	
༨	དགེ་འདུན་པའི་ཨ་ཁྱེད་ཆེ་བརྟན།	དགེ་ལུགས།	
༩	དགེ་འདུན་པའི་ཨ་ཁྱེད་ཆེ་བརྟན་གྱི་མཆན།	བོན།	
༡༠	དགེ་འདུན་པའི་སློབ་ལམ་མཁན་ལྷན་པུན།	བོན།	
༡༡	སློབ་པའི་ཆེ་བརྟན།	དབུས་གཙུག་ལྷན་པུན།	
༡༢	ཆེ་བརྟན་གྱི་ལྷན་པུན།	དབུས་གཙུག་ལྷན་པུན།	
༡༣	མི་འགྲུལ་དོན་ལྷན་པུན།	དབུས་གཙུག་ལྷན་པུན།	
༡༤	དངོས་ལྷན་པུན་དོན་ལྷན་པུན།	དབུས་གཙུག་ལྷན་པུན།	
༡༥	སློབ་པའི་ཆེ་བརྟན་གྱི་མཆན།	དབུས་གཙུག་ལྷན་པུན།	
༡༦	ཆེ་བརྟན་དབུས་ཆེ་བརྟན།	དབུས་གཙུག་ལྷན་པུན།	
༡༧	དོན་ལྷན་པུན་གྱི་ལྷན་པུན།	དབུས་གཙུག་ལྷན་པུན།	
༡༨	ཕྱི་ལོ་ལྷན་པུན་གྱི་ལྷན་པུན།	དབུས་གཙུག་ལྷན་པུན།	
༡༩	ལྷན་པུན་ཆེ་བརྟན་གྱི་ལྷན་པུན།	དབུས་གཙུག་ལྷན་པུན།	

20	ལྷ་བ་ཆེ་ཤིང།	དབུས་གཙང།	
21	དོན་ཆེ་བརྟན།	མདོ་སྟོང།	
22	དབུ་དཀར་ཆང་གཡུ་སྟོན།	མདོ་སྟོང།	
23	འཕུ་ཆེན་དགོན་མཆོག་ཆོས་སྟོན།	མདོ་སྟོང།	
24	བསྟན་འཛིན་འཛིགས་བྲལ།	མདོ་སྟོང།	
25	གསེར་རྩ་ཆུ་ལ་བྲིས་ས།	མདོ་སྟོང།	
26	ཆོས་འཕེལ་ཐུབ་བསྟན།	མདོ་སྟོང།	
27	ཆེ་ཤིང་སྟོན་མ།	མདོ་སྟོང།	
28	ཁྱུ་ལ་སྟོང་ཕུར་བུ་དོན་ཆེ།	མདོ་སྟོང།	
29	དགོན་མཆོག་ཡར་འཕེལ།	མདོ་སྟོང།	
30	དབང་འཕུས་དོན་ཆེ།	མདོ་སྟོང།	
31	པ་སྐྱ་མཆོ།	མདོ་སྟོང།	
32	དོན་གྲུབ་བཀའ་ཕྱིས།	མདོ་སྟོང།	
33	ཆེ་ཤིང་ལྷ་མོ།	མདོ་སྟོང།	
34	བཀའ་ཕྱིས་དོན་གྲུབ།	མདོ་སྟོང།	
35	དབུ་ཅ་བསོད་ནམས་ནོར་བུ།	མདོ་སྟོང།	

36	ཀམ་དག་ལེགས།	མདོ་སྒྲུབ།	
37	ཡེ་ཤེས་སྒྲུབ་མ།	མདོ་སྒྲུབ།	
38	ཆོ་བཟང་བྱུང་བསྟན།	མདོ་སྒྲུབ།	
39	དག་པེམ་གངས་ཤི།	མདོ་སྒྲུབ།	
40	ཆོས་གྲགས་ཀྱི་མཆོ།	མདོ་སྒྲུབ།	
41	བྱུང་བསྟན་དབང་ཆེན།	ཡུ་རོབ་དང་ལྷོ་ཨ་ མི་རི་ཀའི་ཁྱེད།	
42	བྱུང་བསྟན་ཀྱི་མཆོ།	ཡུ་རོབ་དང་ལྷོ་ཨ་ མི་རི་ཀའི་ཁྱེད།	
43	བསྟན་འཛིན་འཛིགས་མེད།	ལྷོ་བྱང་ཨ་ཤི།	
44	དོན་གྲུབ་ཆེ་རིང་།	ལྷོ་བྱང་ཨ་ཤི།	
45	རྫོང་རིང་བསྟན་འཛིན་སྟན་ཆོགས།	ཀྱི་བལ་འབྲུག་ གསུམ་ཕུད་པའི་ཨ་ ཤི་ཡ་དང་ཨ་མི་གེ་ ལེ་ཡེ་ཤི་ཡའི་ཁྱེད།	ཁྱོད་ཀྱི་མཆན་འཁོད་སྟན་ཀྱི།

༢༣། །སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་སྤྱི་འཐུས་ནམ་པའི་དམ་བཅའ་འབྲུལ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱི་གྲོང་དང་། ཆོག་མ་གཅི་ཆོག་མ་གཞོན་པོས་བསྐྱེད་མ་ཐུབ་པར་བརྟེན་བཅན་གྱིས་ཤོད་པའི་སྤྱི་ཆོག་མ་ནང་དུ་དཀའ་སྤྱོད་མང་དག་ཅིག་འཕྲད་ཡོད་པ་དང་། ད་ལན་ཕྱི་ལྷ་ ༩ ཆེས་ ༡༧ ནས་ ༡༩ བར་གངས་སྐྱིད་སྤྱི་གྲོང་ཆོག་མ་ཁང་དུ་ནང་མོས་ཆོག་མ་འདུ་ཞིག་འཆོག་མ་ནས་ཐག་གཅོད་གང་དང་གང་གནང་ཡོད་མེད། ལྷག་པར་དུ་ཤོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོག་མ་གྱི་ལས་དོན་བསྐྱར་གསོ་མ་ཐུབ་པར་ལྷ་བཞི་ལ་ཉེ་བས། འདི་ལྟར་གནས་ན་ཤོད་མིའི་སྤྱི་གྲོང་གས་ཀྱི་གནས་བབ་ཀྱང་སེམས་འཆབ་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་ཉེན་ལ་བརྟེན། སྤྱ་གྲུ་དུ་ས་མ་མ་ཞེས་པ་བཞིན་སྤྱི་ནོར་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་པོ་མཆོག་ལ་བཅན་གྱིས་ཤོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་དང་ཤོད་ནང་གསེས་ ༡ པའི་དགོངས་དོན་ལྟར་གསོལ་འདེབས་ཞུས་པར། སྤྱགས་བཅེའི་གཟིགས་པ་ཆེན་པོས་བཀའ་ཡིག་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་ཤོད་གཙུག་རྒྱན་དུ་བཀའ་འདྲིན་ཆེ་སྤྱེས་མཛད་པ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ལ་གསལ་བསྐྱགས་ཞུ་རྒྱུ་།

1

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༢༤ ཉིན་ཞུས་པར། ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༤ ཉིན་སྤྱགས་བཅའི་གཟིགས་པ་ཆེན་
པོས་བཀའ་ཡིག་རིན་པོ་ཆེ་གྱི་སྒྲིབ་པ་ལྟར་བཀའ་བློན་ཆེ་སྤྱལ་གནང་བའི་སྟེང་དོན། “གནད་དོན་འདི་
དག་གཞི་ཅན་བརྒྱུད་སྐབས་ད་ལས་ཀྱི་རྩྭ་འདི་འདི་སྐོར་དོན་ལ་རེ་སྤྱལ་བྱ་རྒྱུ་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཆེན་
དང་སྒྲིབ་པ་ཁྲིམས་སྤྱོད་མེད་ཐེ་ཆོས་དང་། གལ་ཏེ་དོན་ནས་ལས་སྟོན་བྱེད་དབང་དུ་བཏང་བཅའ་
ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་བཞག་པ་ཞིག་བྱེད་ཐབས་མེད་པ་དངོས་དོན་རེད། དོན་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་འདི་དག་བར་
སྐབས་མང་ཆོགས་སྤྱི་ལན་མང་བཞེད་ཟིན་བས་མ་ཤེས་པ་མེད་རེ་ཡིན་མོད། ད་དུང་དོན་ལ་ལས་སྟོན་ཁ་
གསལ་དགོས་པའི་རེ་འདུན་ཡོད་ན་གཤམ་གསལ།

༡། སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་གྲོས་ཆོགས་ཆེད་དབུས་འོས་བསྐྱེད་ལས་ཁང་གིས་ཁྲིམས་མཐུན་འོས་བསྐྱེད་
བྱས་ཏེ་ཁྲུང་ས་སོ་སོའི་སྤྱི་འཐུས་འོས་ཐོན་པར་གསལ་བསྐྱགས་ཟིན་པ་ཆང་མས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་
འབྲུག་གཞིར་བརྒྱུད་དམ་འབུལ་བྱ་རྒྱ།

༢། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ཆེ་སྤྱི་འཐུས་ལྟན་ཆོགས་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་གང་སྤྱད་འོངས་ཆེད་འོས་བསྐྱེད་ལས་ཁང་ནས་
བཅའ་ཁྲིམས་གཞིར་བརྒྱུད་བྱེད་སྒོ་གང་ཡོད་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུ་བཅས་ཡིད་འཇགས་ཀྱིས།” ཞེས་
སྤྱི་ཐེབས་ལྟར་དོན་ཆེན་དང་སྒྲིབ་པ་དགོངས་དོན་ཤར་བསྐྱོད་བྱ་རྒྱུ་སྤྱི་མོས་བྱུང་བ་བཞིན་འབྲེལ་
ཡོད་ཆོགས་དུང་ལས་ཁྲུང་ས་སྤྱི་ལས་རིམ་འཆར་སྤྱི་ཡོང་བའི་བཀོད་མངགས་ཞུས་ཡོད།

གནད་དོན་འདི་ཉིད་ཐག་གཅོད་གཙང་མ་བྱུང་ཟིན་པར་བརྟེན་སྤྱད་ཕྱིན་ཆེད་མི་མང་གི་
དོན་ནས་ཀྱང་དེ་ལྟགས་དོན་འདི་ཀྱིས་མ་འོངས་པར་སྤྱི་པའི་ཅ་དོན་ཐོག་ཀྱས་པ་མཉམ་སྦྲུངས་
དང་དོག་ཅ་གཅིག་སྤྱི་ལ་དགོས་པའི་གསར་འགོད་གསལ་བསྐྱགས་སྤྱ།

སྐབས་ ༡༢ པའི་སྤྱི་འཐུས་འོས་ཐོན་པ་ ༤༥ ཟུན་མོང་གི་ནང་མོལ་ཆོགས་ཐོག་ནས་
ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༠༢ ལ།

སྐབས་ ༡༥ བར་བདམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་ལས་ཁུངས་འབྲུལ་ཞུས་པ།

༢༠༡༩ | ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༧ ལྷ་ ༡༠ ཚེས་ ༤ ཉིན་གྱི་སྔ་
དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༡༠༡༣༠ ཐོག་བར་བཞུགས་ཚོགས་གཙོ་
སྤྱི་འཐུས་ལྷ་བ་ཆེ་རིང་མཆོག་གིས་ཆེས་མཐོའི་
ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་སྲོང་བཙན་ཆོས་མཆོག་དུ་
ཁྲིམས་ཞིབ་པ་ཆེ་བ་དྲགས་པོ་བསོད་ནམས་ནོར་བུ་

མཆོག་གི་བྱང་དུ་ལས་ཁུངས་བཅའ་འབྲུལ་
བཞེས་གནང་བ་དང་། དེ་རྗེས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་ཁང་ནང་བོད་མི་
མང་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་ ༡༥ བར་བདམས་ཐོག་སྤྱི་
འཐུས་རྣམ་པས་རེ་རེ་བཞེན་བར་བཞུགས་ཚོགས་

གཙོ་སྤྱི་འཐུས་ལྷ་བ་ཆེ་རིང་མཆོག་གི་བྱང་དུ་ལས་
ཁུངས་འབྲུལ་ཞུས་གནང་ཡོད།

སྐབས་དེར་བར་བཞུགས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་
གིས་དཔལ་ལྷན་སྤྱི་དྲུང་མཆོག་གིས་གཙོས་པའི་
བྱག་སྒྲེལ་སྤྱི་འཐུས་ཆང་མར་བཟུལ་གིས་བདེ་ལེགས་
ཞུས་པ་དང་སྒྲགས་གསུང་དོན། དང་པོ་དེ་ལ་བདག་
ཅག་གི་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་གནས་སྤྱི་ནོར་
ལ་ཞོང་ས་ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་གུས་
བྱག་སྒྲོན་དུ་བུལ་བའི་ཐོག་ནས་སྐབས་བཅུ་བདུན་
པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཡོངས་རྫོགས་བཅའ་
ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་བཞེན་དེ་རིང་དམ་འབྲུལ་
ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བར་ངས་བར་བཞུགས་ཚོགས་
གཙོ་མཆོག་ནས་འཆམས་འདྲིའི་བཟུལ་གིས་བདེ་
ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞུ་མ་དགོས་
པའི་ཐོག་ནས་དེ་རིང་ནས་བཟུང་ལོ་ལྔའི་རིང་ཆོ་
ཆང་མས་དོག་ཅ་གཅིག་སྤྱིལ་གནང་བའི་ཐོག་ནས་
མང་ཚོགས་ཀྱི་རེ་བ་དང་། ཡིད་ཆེས་བྱས་པ་གཞིར་
བཟུང་དང་། སྤྱི་ནོར་ལ་ཞོང་ས་ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་
པོ་མཆོག་གི་བཀའ་སློབ་ལས་སྟོན་སྟར་བོད་མིའི་
འཐབ་ཅོད་དང་། སྤྱི་དོན་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་ཞུས་པ་
མཉམ་སྦྲེལ་གནང་རྒྱུ་ནི་ང་ཚོའི་ལས་འགན་གཙོ་
པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་ཆང་མས་
དེ་ལྟར་གནང་རྒྱུའི་རེ་བ་ཞུ་གི་ཡོད། དེ་རིང་གི་དམ་
འབྲུལ་གྱི་མཛད་སྤྱོད་འདི་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན། ཞེས་
གསུངས་གནང་ཡོད་པ་བཅས།

ཁྲིམས་ཞིབ་པ་ཆེ་བའི་བྱང་དུ་བར་བཞུགས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས་དམ་འབྲུལ་བཞེས་བཞེན་པ།

སྐབས་ ༡༥ བར་བདམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་ལས་ཁུངས་མཛད་སྤྱོད་སྐབས་

སྐབས་ ༡༥ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་བགྲས་གཞིན་འོས་འདེམས་གནང་བ།

༢༠༡༩ | ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༧ ལྷ་ ༡༠ ཚེས་ ༤ ཉིན་ཀྱི་
ཆུ་ཚོད་ ༡༡༠༠ ཐོག་བཙན་པོའི་བོད་མིའི་འོས་
བསྐྱེད་སྤྱིག་གཞི་དགོངས་དོན་ལྟར། འོས་བསྐྱེད་ལས་
ཁང་གི་གཙོ་སྤྱོད་འོག་སྐབས་ ༡༥ པའི་བོད་མི་མང་
སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་བགྲས་གཞིན་གྱི་འོས་བསྐྱེད་

གནང་དོན་བཞེན། སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་བསོད་
ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་
སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་བདམས་ཐོག་དང་། སྤྱི་
འཐུས་སློལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་ཚོགས་གཞིན་དུ་
བདམས་ཐོག་བྱུང་སོང་།

དེ་ཡང་འོས་བསྐྱེད་ལས་ཁང་གི་གཙོ་སྤྱོད་འོག་
ཚོགས་གཙོ་འོས་ཁྲིམས་ནས་འོས་ཤོག་མང་རིམ་
ཅེ་བཅོ་གས་ཀྱིས་སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་
བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ལ་འོས་གངས་ ༡༣ དང་། སྤྱི་
འཐུས་སློལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་ལ་འོས་གངས་ ༡༡

༤༽ བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་སྐབས་བཅུ་

གཞུམ་པ་དང་བཅུ་པའི་པ། གྲུམ་པའོ་ལ་དང་
བཅུ་ལྔ་པ་བཅས་པ་ལྟེ་འཕྲུམ་ལྟ་འདེམས་ཐོན་
ལྟེ་ལྟེ་འཕྲུམ་ལྟ་པས་དང་ཤོས་ཚོགས་ལྟེ་
ཚོགས་ཆུང་མང་པོའི་ནང་འགན་ཁུར། དེ་པའི་ནང་
ཤོས་ཚོགས་ལྟེ་ཤེས་ནང་མང་ཚོགས་ལྟེ་མངོན་

འདོད་དང་རེ་འདུན་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་མཁུ་ཏུ་སྟན་
སེང་གིས་པདེ་སྟུག་སེམ་ཐབས། རང་ཁྱིམ་ཁྱ་སྟེ་ས་
བལོས་སྟོགས་བསྐྱོད་ཐུག་དང་ཕྱི་ཐུག་ཁག་ཏུ་
ཆད་ལུས་མེད་པར་བཅར་བསྐྱོད་ཀྱིས་འོད་ཀྱི་འོ་
དག་གི་གནས་སྡངས་ཁྱ་གཏུགས་ཀྱི་ལས་དོན་

ནུམས་རང་རྒྱས་གང་ཐུབ་ཞུ་རྒྱུ་ཡི་སྐལ་པའང་ཐོབ་
པ་བཅས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མིང་བཟུས་སུ།

སྐུ་ལས་ ༡༧ བའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་བདམས་ཐོན་ཚོགས་གཙོ་དང་ཚོགས་གཞོན་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ལས་ཁུར་དང་གསལ་
ཐུང་དམ་བཅའ་ལྟར་བཀུར་བཤུགས་པ།

༡༡། ཁྱིལ་ ༣༠༣༧ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༤ རེས་གཟའ་
སྤེལ་པའི་ཉིན་གྱི་སྤྱི་ལོ་ཆུ་ཚོད་ ༤། ༣༠ རོག་བོད་མིའི་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཐུན་པོ་བསོད་
ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་དང་། བདམས་ཐོན་སྤྱི་

དེ་ཡང་གོང་ཆེས་ཉིན་གྱི་ལྷ་རྩི་ཆུ་ཆོད་
 ༥༩༣༠ རྟེན་ཁྱིམ་ཁེབ་པ་ཆེ་བ་དྲགས་པོ་བསོད་
 རྟེན་ཁྱིམ་ཁྱོད་ལུ་མཆོག་དང་། ཁྱིམ་ཁེབ་པ་གཞན་
 གཤམ་དག་འདུལ་མཆོག་དང་བསྟན་འཛིན་ལུང་
 རྟེན་ཁྱིམ་མཆོག་ བོད་མིའི་རྒྱལ་འཇུགས་ཀྱི་དཔལ་
 ལྷན་གྱི་སྤོང་སྟེན་པ་ཆེ་རིང་མཆོག་ རང་དབང་ཅན་
 ཀྱི་སྟེ་ཆོད་ཁག་གི་འགན་འཛིན་རྣམ་པ། སྤྱི་འཐུས་
 ཁག་ཅིག ལྷན་ཁང་ཁག་གི་རྒྱང་ཆེ་དང་རྒྱང་འཕར་
 རྣམ་པ་བཅས་བཞུགས་གཤམ་དུ་འཁོད་མཆོམས་
 གནས་ཆུང་སྤྱད་བྱུངས་སྤིང་གི་དགེ་འདུན་བཞི་ལྷན་
 འེམ་བརྗོད་གསུང་འདོན་གནང་བ་དང་། དེ་རྣམ་
 དཔལ་ལྷན་ཁྱིམ་ཁེབ་པ་ཆེ་བ་དྲགས་པོ་བསོད་
 རྟེན་ཁྱིམ་ཁྱོད་ལུ་མཆོག་གིས་སྤྱི་ཁྱོད་ལ་གོང་ས་
 ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ལ་སྐྱབས་མཐོང་
 རྩལ་རིན་པོ་ཆེར་མཇུལ་རྟེན་གསུམ་འདེགས་འབྲུལ་
 དང་། རིས་པས་བདམས་ཐོན་སྤྱི་འཐུས་ཆོགས་གཙོ་
 མཁན་པོ་བསོད་རྣམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་རྣམ་
 མཇུལ་རྟེན་གསུམ་འདེགས་འབྲུལ་དང་། དཔལ་ལྷན་
 ཁྱིམ་ཁེབ་པ་ཆེ་བ་མཆོག་གི་མདུན་དུ་ལས་ཁུར་
 དམ་འབྲུལ་ཁུས་རྩེ། ཁྱིམ་ཁེབ་པ་ཆེ་བ་མཆོག་
 གིས་སྤྱི་འཐུས་ཆོགས་གཙོ་མཆོག་ལ་རྟེན་འབྲེལ་
 མཆོན་བྱེད་མཇུལ་དར་སྟོན་འབྲུལ་གནང་གུབ་
 མཆོམས་དམ་འབྲུལ་མ་དེབ་ཏུ་མཆོན་རྟེན་གསུམ་བཞུད་
 གནང་སོང་།

དེ་བཞིན་བདམས་ཐོན་གྱི་འབྲས་ཆོག་པ་
གཞིན་སྒྲུབ་མ་ཆེ་ཤིང་མཆོག་ནས་མཐུལ་རྟེན་
གསུམ་འདྲེགས་འབྲུལ་དང་། དཔལ་ལྷན་གྱིས་ས་
ཞིབ་པ་ཆེ་བ་མཆོག་གི་མདན་དྲ་ལས་ཁྱད་དམ་

ཁྱེལ་ས་ཁོག་པ་ཆེ་བའི་དྲུང་དྲུང་པད་མས་མོ་ཚོགས་གཙོ་སྒྲིག་པོ་མཆོག་རྣམ་གཤིས་ནས་དཔལ་འབྱུང་བ་ཞེས་བཞིན་པ།

ཡིག་འདུགས་ཀྱི་མིང་མིང་ཚོགས་ཁང་དུ་དཔལ་
ལྷན་ཁྲིམས་ཞིབ་པ་ཆེ་པ་དྲགས་པོ་བསོད་ནམས་
འོང་བུ་མཆོག་གི་མདུན་དུ་བདམས་ཐོང་དཔལ་ལྷན་

འཇུག་ཆོག་གཞོན་སྒྲོལ་མ་ཆེ་ཤིང་མཆོག་ལྷ་མ་
གཉིས་ཀྱིས་ལས་ཁུང་དང་གསང་སྒྲུབ་དམ་བཅའ་
ལྟུང་ཡོད།

རོ་ཆེར་མཐུལ་ཉེན་དོད་དར་མཛེལ་དར་སྒྲོན་འབྲུལ་
 དར་འབྲེལ་ ཆོག་ལས་གཙོ་སྒྲེལ་པོ་མཆོག་ལ་འཆོམས་ས་
 འདྲིའི་མཛེལ་དར་སྒྲོན་ཉེ་དམ་འབྲུལ་གྱི་མཛད་སྒྲོ་
 གྲོལ་གནད་ཡོད་པ་བཅས། །

A group of six people, including five Buddhist monks and one woman, are standing in front of a traditional Tibetan-style building. The building features a golden roof with ornate decorations and white walls adorned with large blue diamond-shaped patterns. The monks are dressed in traditional maroon robes, while the woman in the center wears a colorful striped shawl. The scene is set outdoors with trees and a clear blue sky in the background.

A group of Buddhist monks and laypeople are seated around a large conference table in a library, engaged in a meeting. A monk is speaking from a raised platform at the head of the table.

ཡོངས་ལ་འཁོམས་པའི་བྱ་རྒྱ་དང་། ང་ཚོའི་གྲོས་
 ཚོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ནང་ནས་ཉིད་ལྟར་བྲག་ལས་
 གནང་མཁའ་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྒྱུས་ཆགས་ཀྱི་
 ཡོད་པས་དེ་རིང་རྒྱུན་ལས་དངོས་སུ་སྐྱབ་ཚོགས་
 གནང་སྐབས་དག་དགའ་ཕྱོད་ལས་དང་མེམས་ཤུགས་

སྤྱི་འཐུས་པའི་གནས་སྐབས་ཆགས་ཡོད། དེ་རིང་གཟུང་ཉི་མ་ཡིན་ནའང་གྲོས་ཚོགས་གང་མགྲོགས་འཛོགས་སྐབས་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་ལས་ལྷན་ཚོགས་གནང་ཡིན་པའི་སྐོར་སོགས་གསུངས་གནང་བ་དང་།

དེ་ནས་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་རྒྱ་རྒྱ་ལས་ཀྱི་ལས་དོན་གནང་ཐོགས་དང་ཁྱིམ་སྤྱི་གྲོས་གསལ་བཤད་ལས་སྟོན་གནང་སྟེ་སྤྱི་འཐུས་རྒྱ་ལས་རྣམས་ལ་སྡེ་ཆེན་གསུམ་ལ་དབྱེ་བཞགས་གནང་སྟེ་བཞེན་གཤམ་གསལ་ལྟར་ལས་བཞགས་བཀོད་སྤྱོད་གནང་།

དེ་ཡང་ ༡) རྒྱ་ལྷོ་ལ་སྡེ་ཆེན་ལ་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་བཞག་སྟོང་པའི་འདུ་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་གངས་རི་མཆོག་ ༢) ཆབ་སྲིད་སྡེ་ཆེན་ལ་སྤྱི་འཐུས་གསེར་རྩ་རྒྱལ་ཁྱིམ་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་ཀུང་ལྷ་གོ་ལྷ་བ་བསོད་ནམས་མཆོག་ སྤྱི་འཐུས་ལྷ་རྒྱ་

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་དབྱེ་བཞགས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྒྱ་ལས་ལྷན་ཚོགས་མེས་དང་པོ་འཛོགས་བཞེན་གནང་།

རི་རྩམ་རྒྱལ་སྤྱོད་དཀར་མཆོག་ སྤྱི་འཐུས་རྒྱལ་སྤྱོད་ལྷ་རྩམ་པོ་རྩེ་མཆོག་ སྤྱི་འཐུས་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོ་མཆོག་ ༣) འཛིན་སྐྱོང་རྟོག་ཞིབ་སྡེ་ཆེན་ལ་སྤྱི་འཐུས་བསྟན་བཡར་འཕེལ་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་

དགེ་བཤེས་ཨ་ཤོང་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་མཆོག་བཅས་སྤྱགས་གཏན་འཁེལ་ཡོད་པ་བཅས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དུ།

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་ཚོགས་འདུ་དབྱེ་བཞགས་ཀྱི་གསུང་བཤད་གནང་བ།

༡༧། །འཛིག་རྟོག་ཞིབ་དཔེ་དེད་དཔོན་ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་མགོན་སྐབས་དང་ལྷན་མེད་པའི་དབྱེ་བཞེད་སྤྱི་རྣམས་ལ་གོ་

བཀའ་པོས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་ཆང་མར་འཆམས་འཕྲིའི་བཀའ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ལྷ་རྒྱ་ཡིན། དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་བཅའ་ཁྲིམ་བོད་མིའི་སྤྱི་འཐུས་འཇུགས་

འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཅ་འཛིན་ལྷ་རྒྱལ་བཅན་ཁྲོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྱིམས་ཀྱིས་འགན་དབང་བསྐྱར་བ་གཙོ་བོ་དེ་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་དང་། བཅན་

ས་ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་སྟོན་གསུམ་གྲུས་ཕྱག་སྟོན་དུ་ཕྱེལ་བའི་ཐོག་ནས། དེ་རིང་སྐབས་བཅུ་དྲུག་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་ཐོག་ཆེབས་བསྐྱར་གནང་མཁན་དཔལ་ལྷན་མིང་སྐོར་མཆོག་དང་། དཔལ་ལྷན་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པས་དབུས་པའི་

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་ཚོགས་འདུ་དབྱེ་བཞགས་ཀྱི་གསུང་བཤད་གནང་སྐབས།

ཁྲོལ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་དོན་ལ་གཟེགས་སྐོར་བྱ་རྒྱ། གནས་སྐབས་བོད་ནང་གི་བོད་མིའི་དཀའ་ངལ་སེལ་རྒྱ། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཕུག་གི་གནས་སྐབས་ལ་སོགས་པའི་ཐོག་བཅའ་ཁྲོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་འཐུས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་འདྲ། དེ་གནང་བཞིན་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་

ལས་དོན་གྱི་ཕྱོགས་ཡིན་ནའང་འདྲ། དེའི་ཚོགས་གནས་འགོ་སྐྱོད་ཀྱི་ལོ་ལྟ་བུ་ལ་ཞི་ངེས་པ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བསྐྱར་བའི་ལས་འགན་གཤམ་ཆེ་བ་དེ་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་པ་རེད། དང་པོ་འདི་འབོད་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ད་ལྟ་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ར་བའི་ནང་དུ་དེ་སྤྱི་འཐུས་མི་བྱས་མ་སྤྱིང་བ་གསལ་དུ་ཕེབས་པ་གྲངས་ ༡༩ དང་། དེ་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་བྱས་སྤྱིང་བ་དང་བསྐྱར་དུ་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་དུ་ཕེབས་པ་གྲངས་ ༡༩ ཆགས་བསྐྱད་ཡོད། དེ་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་ལ་ཕེབས་སྤྱིང་མཁན་ཡིན་ནའང་འདྲ། གྲོས་ཚོགས་སུ་དེ་སྤྱི་འཐུས་མ་སྤྱིང་མཁན་ཡིན་ནའང་འདྲ། ད་ལྟ་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དུ་བོད་བརྟན་སྤྱིང་གཉིས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱག་ལས་གནང་མཁན་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་ཞུ་བཞིན་ཡོད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ནང་བ་སངས་རྒྱུ་པའི་ཆོས་ཕྱོགས་ནས་ཞུས་པ་ཡིན་ན། ལས་དང་སྤོན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་ང་རང་ཆོ་མཉམ་དུ་ལས་ཀ་ལས་རྒྱུ་འི་གོ་སྐབས་ཤིག་བྱུང་བ་རེད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བསམ་སྤྱོད་བྱུང་བ་ཡིན་ན། བོད་མི་ལ་ཡུག་ཟེར་ནའང་མི་འདུག བོད་མིའི་ལས་དབང་གིས་ང་རང་ཆོ་ལས་དོན་གཅིག་གི་ཚོགས་ལ་མཉམ་དུ་འཛོམས་ཏེ་རྒྱས་པ་འདོན་དགོས་རྒྱུ་དེ་དུས་ཚོད་ཅིག་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་དེ་ཆོ་ཆེད་སྐྱབས་ལ་བཅངས་ནས་སྤྱི་པའི་ལས་དོན་གྱི་ཚོགས་ལ་རྒྱས་པ་མཉམ་སྤྱངས་གནང་སྐབས་དགོས་རྒྱུ་ནི་གཤམ་ཆེ་གོས་ཤིག་ལ་བརྩིས་ཀྱི་ཡོད། དེ་སྐབས་ལ་ཉར་རྒྱས་གནང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་ནས་དེ་རིང་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་ལས་རིམ་ནང་དུ་སྤྱི་འཐུས་འདུན་གྱི་གྲོས་ཚོད་གྲངས་ ༩ ཡོད། དེའི་ནང་ནས་མང་ཆེ་བ་དེ་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་ལ་ཁ་ཞུ་གཉིས་མེད་ཀྱིས་རྒྱ་བསྐྱར་གནང་སྤྱིང་མཁན་ཤིག་སྤྱོད་དང་། དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་སྤྱི་རྒྱུ་འདུས་པ་གྲངས་ ༡ བཅས་ཀྱི་གྲོས་ཚོད་གྲངས་ ༩ དང་། དེའི་རྗེས་སུ་གཞུང་མེས་སུ་

མཉམ་སྤྱིང་གྱི་གྲོས་ཚོད་ཅིག་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་གཞུང་མེས་སུ་མཉམ་སྤྱིང་གྱི་གྲོས་ཚོད་དེའི་ཚོགས་ཀྱི་ད་ལྟ་འཛམ་གྱི་སྤྱིང་གི་ཆེད་དུ་གནས་སྤྱངས་ལ་འགྲུལ་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་འགོ་བཞེན་པ་རེད། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གི་ཆབ་སྤྱིང་གྱི་གནས་བབ་ལ་འགྲུལ་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་འགོ་བཞེན་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གི་ཆབ་སྤྱིང་ལ་འགྲུལ་བ་འགོ་བའི་མཉམ་དུ་བོད་ནང་གི་དཔལ་འབྱོར་དང་རིག་གཞུང་ཆོས་ཀྱི་ཆབ་སྤྱིང་། ཁོར་ལུག་གང་ཅིའི་ཚོགས་ལ་རང་བཞིན་གྱི་འགྲུལ་བ་འགོ་བཞེན་པ་ཆོས་ཉིད་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་དེ་ཆོ་ཆེད་ཚོགས་ལ་ང་ཚོའི་བསམ་སྤྱོད་སྤྱངས་རྒྱུ་དང་། མ་འོངས་པར་ང་རང་ཆོ་ལས་ནས་རྒྱས་པ་མཉམ་སྤྱངས་ཀྱི་ལས་འགུལ་རེད། དེ་གནང་བཞིན་འབོད་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་རེད། ཞུ་གཞུག་བྱ་རྒྱུ་རེད། དེ་ཆོ་ཆེད་གསལ་གང་འདྲ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་མེད། རྒྱ་བ་ཆོས་གཞུང་མེས་སུ་མཉམ་སྤྱིང་གྱི་གྲོས་ཚོད་འདིའི་ཚོགས་དགོངས་ཚུལ་གསུང་རྒྱུ་འི་གོ་སྐབས་ཡོད་པ་རེད། དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་བཞིན་འཛིན་སྤྱིང་བཀའ་ཤག་ཡིན་ནའང་དཔལ་ལྷན་སྤྱིང་སྤྱོད་མཆོག་གིས་དབུ་འཐོན་པའི་འཛིན་སྤྱིང་བཀའ་ཤག་ལྷན་རྒྱས་ཡོད་པ་རེད་དེ། གང་ལྟར་བཀའ་ཤག་གསལ་པ་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད། བཀའ་ཤག་གི་ཚོགས་མང་གསལ་བ་བཤད་ཅིག་ཡོད་གསུང་གི་འདུག གསལ་བཤད་དེའང་ཡིག་ཐོག་ནས་

ཕུལ་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་བ་ཆོ་ལས་རིམ་ནང་དུ་བཅུག་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཚོགས་ལ་བསྐྱོད་གི་ཆ་ཤིག་ལ་ཞེས་མཁན་ཡོད་ན་གོ་སྐབས་འབྲེལ་རྒྱུ་འི་གྲོས་ཞུས་ཡོད།

དེའི་རྗེས་ལ་བཅའ་ཁྲིམས་བསྐྱར་བཅོས་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་འོས་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ། དེའང་ང་ཚོས་གནད་འགག་གཅིག་ལ་བརྩིས་ནས། ཁ་སང་ཆོགས་གཙོ་དང་ཆོགས་གཞོན་གྱི་དམ་བཅའ་ཕུལ་རྗེས་དཔལ་ལྷན་སྤྱིང་སྤྱོད་མཆོག་ཆོགས་གཙོའི་ལས་ཁུངས་སུ་ཕེབས་ནས། དེ་སྤྱི་འཐུས་དོན་གནང་བ་དང་། གནང་རྒྱུ་བསྐྱད་པ། གནང་བཞིན་པ་དེ་ཆོ་ཆེད་གསལ་གསུངས་པ་དང་མཉམ་དུ་བཅའ་ཁྲིམས་བསྐྱར་བཅོས་དེའང་གཤམ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་འདུག་ཟེར་ནས། ད་ལྟ་འཛིན་སྤྱོད་གི་ཆ་ནས་རྒྱ་བ་སྤྱོད་ཀྱི་མཁན་མ་འདད་པའི་ཆ་ནས་རྒྱ་བ་ལས་ནས་འཁུར་རྒྱུས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལྟར། ཁ་སང་རྒྱ་བ་ལས་ནང་དུ་གོ་བསྐྱར་བྱེད་ཡོད་དུས་མང་མོས་ཀྱི་ཚོགས་ཁུངས་ལ་ཞིག་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་པ་རེད། དེའང་དེ་རིང་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོ་ལ་ཁུངས་ཡོད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་གནང་བཞིན་གཤམ་ཆེན་པོ་ཞིག་དཔལ་ལྷན་སྤྱིང་སྤྱོད་མཆོག་གི་བྱག་རྒྱས་བཀའ་སྤྱོད་འོས་འདེམས་ཞུ་རྒྱུ་འི་ལས་རིམ་དེ་རིང་གྲོས་ཚོགས་འདིའི་ནང་དུ་བསྐྱེད་ཡོད་གི་ཡོད་པ་རེད། དེར་ཆང་

མས་ཀྱི་དཔྱད་བཞུགས་བཀའ་སློན་འདེམས་ཐོན་
ཞུ་བའི་དགོས་ཀྱི་དང་། སོ་སོའི་ཀྱི་དཔྱད་པ་
དཔག་པའི་ཆ་ཤས་བཞེས་དགོས་ཀྱི་གཤམ་ཆེན་པོ་
ཆགས་ཀྱི་ཡོད་ཤིང་ཅེས་གཅིག་དེ་ཞུ་ཡིན།

དེ་ནས་དེའི་རྗེས་ལ་ལ་སྐབས་མགོན་པོ་པོ་
ཆེ་ལ་བཀའ་འདྲི་རྗེས་འདྲན་ཞུ་བའི་གྲོས་ཆོད་ཅིག་
བསྐྱབས་པེབས་ཡོད་པ་རེད། རྒྱུ་ལ་ཆོ་ཆང་མས་
མཁུན་གྱི་ཡོད་པ་རེད། བར་ལམ་ང་ཆོའི་སྤྱི་ཚོགས་
དང་སྤྱི་གཙུགས་ཀྱི་གནས་སྐྱེད་པ་རེད། གང་ཅིའི་
ཐད་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཆུང་སྤྱི་ཚོགས་པ་ཞིག་འཕྲད་པ་
རེད། གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་མ་ཐུབ་ནས་ཆུ་བ་ ༤
ཙམ་ལྷག་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཆོའི་གྲོས་ཚོགས་
བདམས་ཐོན་འཐུས་མི་ནང་ཁྲུལ་ལྷན་ཚོགས་གནང་
ནས། ང་རང་ཆོའི་ངོས་ནས་ལྷག་བསམ་ནས་དག་
གིས་ཀྱས་པ་བཞུགས་པ་རེད། མཐའ་མར་གཅིག་གྱུར་
ཀྱི་སྒྲུ་མཉམ་པ་ཞིག་མ་རག་དུས། པལ་སྐྱོད་ལྷ་བྱ་
ཞུས་པ་ཡིན་ན། ལུ་སྐྱུ་ཐབས་ཐད་ལྷ་བྱའི་གནས་
སྐྱེད་པ་ཆགས་ནས་ལ་སྐབས་མགོན་པོ་པོ་ཆེ་
མཆོག་ལ་མཛད་དཀའ་མ་ཞུས་ཐབས་མེད་ཀྱི་
གནས་སྐྱེད་པ་འདི་ཆགས་པ་རེད། བཅའ་ཁྲིམས་དོན་
ཆན་དང་པོའི་དགོངས་དོན་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལ་སྐབས་
མགོན་པོ་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་ཡར་མཆན་འཁོད་སྤྱོད་
ཞུའི་ཐོག་ནས་སྤྱོད་པེབས་ཞུས་ནས། དེའི་རྗེས་ལ་
བཀའ་ཡིག་པོ་པོ་ཆེ་གནང་བ་གཞིར་བཟུང་གི་
ཐོག་ནས་གྲོས་ཚོགས་འདི་རྒྱན་ལྷན་ལྷན་འགྲོ་སྐབས་
རྒྱུའི་གནས་སྐྱེད་པ་ཆགས་པ་རེད། དེའང་ལ་སྐབས་
མགོན་པོ་པོ་ཆེའི་བཀའ་འདྲི་ཉམ་གཅིག་ལ་བརྟེན་
ནས་བྱུང་བ་ཡིན་དུས། ང་ཆོས་བཀའ་འདྲི་རྗེས་འདྲན་
ཀྱི་གྲོས་ཆོད་གཅིག་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་ནས་བར་
ལམ་ཀྱི་གནས་སྐྱེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལ་སྐབས་མགོན་
པོ་པོ་ཆེ་སྐྱུགས་དམ་སྤྱོད་བྱུང་བ་བཀའ་ཡིག་
ནང་དུ་གསལ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཆོའི་ཐོག་ལ་མཛོལ་
བཞགས་ཞུ་རྒྱུ་དང་། རྒྱ་ཆེའི་མང་ཆོགས་ལ་ཡིན་
ནའང་བརྗོད་གསལ་ཞུ་རྒྱུ། ང་རང་ཆོའི་མ་འོངས་
པའི་ལས་དོན་ཐོག་ལ་ཀྱས་པ་མཉམ་སྐྱེད་པ་ཡོང་
སྐབས་རྒྱ་ཆེ་ཆང་མས་ཐུར་གྲུ་མཉམ་འདེགས་ཞུ་སྐབས་

དགོས་ཀྱི། ལས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་གཙོས་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མང་
ཆོགས་དང་བཅས་པས་འགན་འཁུར་བཞེས་དགོས་
རྒྱུའི་གནས་སྐྱེད་པ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཆ་ནས་
གྲོས་ཆོད་དེ་གཤམ་ཆེན་པོ་བཞེས་བཞེས་ཡོད། ད་ལྟ་
གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་ལས་རིམ་གཤམ་
ཆེ་བ་དེ་ཆོའི་གསལ་ཡིན་ཞེས་རྒྱུ་ལ་ཆོར་སྤྱོད་པེབས་
ཞུ་ཡིན།

དེ་བཞེས་རྒྱུ་ལ་ཆོས་མཁུན་ཀྱི་རེད། ང་རང་
ཆོའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འགྲོ་སྐྱེད་པ་འདི་སྤྱི་གསལ་འགཤམ་
ཆོགས་པ་དང་། གཞུང་འཛིན་ཆོགས་པའི་རྒྱུ་ལ་
གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། ཡོང་ཁུངས་མ་འདྲ་བའི་
ཐོག་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་འདིའི་ནང་དུ་པེབས་པ་ནས་
བཟུང་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱི་མི་ཞིག་ཆགས་འགྲོ་ཡོད་པ་
རེད། དེར་བརྟེན་མཆོམས་རེར་དེ་འདྲ་ཡོད་གི་འདུག་
ང་རང་ཆོའི་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུ་ཆོལ་ཁའི་ཐོག་ནས་
སྤྱི་གསལ་འགཤམ་དང་གཞུང་འཛིན་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ཐོན་པ་དེ་
འདྲ་ཡོད་བཟུང་ཀྱི་འདུག དེ་ཆོར་སྐྱུགས་གཐབ་
གནང་སྐབས་རྒྱ་གཤམ་ཆེན་པོ་རེད། ང་ཆོས་རྒྱུ་ལ་
ཅལ་དུ་བཞུགས་པའི་གསལ་པའི་ཆ་ག་རེ་ཡིན་ནའང་
འཛིན་སྐྱོང་གིས་གནང་བ་ཡིན་ནའང་འདྲ། གྲོས་
ཚོགས་ཀྱིས་གནང་བ་ཡིན་ནའང་འདྲ། དེར་ལེགས་
བརྗོད་དང་རྒྱ་བ་སྐྱོར་གནང་སྐབས་དགོས་ཀྱི། ཉེས་
པའི་ཆ་གང་ནས་ཡོང་བ་ཡིན་ནའང་འཛིན་སྐྱོང་གིས་
གནང་བ་ཡིན་ནའང་དེར་ལམ་སྤྱོད་དང་བྱུར་སྐྱེད་
འཛིན་གནང་སྐབས་དགོས་ཀྱི། དེ་འདྲ་གྲོས་ཚོགས་
ནས་ཡོང་བ་ཡིན་ན་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དེར་
སྤྱོད་པེབས་དང་ལེགས་བཅོས་བྱེད་སྐབས་དགོས་ཀྱི་
འདི་ང་ཆོའི་ལས་འགན་གཤམ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་
བཟུང་ཡོད་དུས། དེ་ཆོ་ཆ་ཆང་རྒྱུ་ལ་ཆོས་
དགོངས་པར་བཅད་དགོས་ཀྱི་གཅིག་དེ་ཆགས་ཀྱི་
འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་བཞེས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་
ལས་རིམ་མ་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་བསྐྱེད་ཡོད་གི་ཡོད་
པ་རེད། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་གཞུང་འབྲེལ་ལས་རིམ་
བསྐྱེད་ཡོད་གི་ཡོད་པ་རེད། འཛིན་སྐྱོང་གི་གཞུང་
འབྲེལ་ལས་རིམ་བསྐྱེད་ཡོད་གི་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་
འཐུས་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལས་རིམ་དེ་འདྲ་བསྐྱེད་

ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ལས་རིམ་སྤྱོད་པའི་སྐབས་
སྐབས་མ་ཆུལ་གཅིག་གྱུར་མ་ཡོང་བ་གསལ་པོ་
རེད། བསམ་ཆུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་གི་རེད། བསམ་
ཆུལ་མི་འདྲ་ཡོད་པ་ཡིན་ནའང་། ཀྱས་ཞབས་དང་
དེར་ཆོག་རྒྱུ་ལ་ཐོན་པའི་བྱེད་པ། སོ་སོའི་དགོས་
དོན་གསལ་པོ་འདོན་སྐབས་རྒྱ་ཆུ་མ་གཏོགས་གཅིག་
གིས་གཅིག་ལ་ཆོག་རྒྱུ་ཞུ་ལ་སོགས་པ་དང་།
སྤྱོད་བརྗོད་ལ་སོགས་པ་དེ་འདྲ་འཁུགས་ཆེན་པོ་མ་
ཡོང་བའི་གཙོ་འདོན་གནང་རོགས་གཞོངས་ཞེས་ཞུ་
རྒྱུ་ཡིན། གང་ལྟར་བསམ་ཆུལ་མི་འདྲ་བ་གང་ཞིག་
ལ་ཐག་གཅོད་དེ་སྤྱི་མོས་དང་མང་མོས་ག་རེ་ཡིན་
ནའང་དེའི་ཐོག་ནས་འགྲོ་རྒྱུ་རེད། དེར་དགོངས་པ་
བཞེས་ནས་སོ་སོའི་བསམ་ཆུལ་འདོན་སྐབས་དགོས་
རྒྱུ་གནང་འགག་གཅིག་ཆགས་ཀྱི་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་ནས་བོད་མི་ས་ལ་དུག་གི་རྩ་དོན་འཐབ་
ཆོད་ལ་ཆང་མས་ཀྱས་པ་ཆོག་སྤྱིལ་དང་། དེ་བཞེས་
ཆང་མས་ཐུར་གྲུ་མཉམ་འདེགས་ཞུ་སྐབས་རྒྱུའི་
གནས་སྐྱེད་པ་ཆགས་བཟུང་ཡོད་པ་རེད། གཤམ་ཉི་དེ་
ལྟར་ཡོང་བ་ཡིན་ན་བོད་མི་སྤྱིའི་བསྐྱོད་ནམས་ཡིན་
ནའང་གོང་མཐོར་འགྲོ་སྐབས་ལ། དེ་བཞེས་བོད་མིའི་
ཆོག་སྤྱིལ་ཀྱི་ཀྱས་པ་ཡིན་ནའང་འཁུགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་
སྐབས་ལ། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་སྐྱོད་ཡིག་གི་རིན་ཐང་ཡིན་
ནའང་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་དུ་ཡིན་ནའང་འདྲ། ང་རང་ཆོའི་
བཅན་བྱེལ་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དུ་འདྲེན་ཐང་ཆེ་རུ་འགྲོ་
རྒྱུ། དེའི་སྐབས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་ཀྱི་འཐབ་
ཆོད་དེའང་དེ་སྤྱོད་ལས་ལྷག་ཀྱས་པ་འབྱུར་དུ་ཐོན་
སྐབས་རྒྱུའི་རེ་བ་དང་ཡོད་ཆེས་བྱེད་ཆོག་པའི་གནས་
སྐྱེད་པའི་ཆགས་ཀྱི་རེད། དེ་ཡིན་དུས་གྲོས་
ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་ཆང་མ་རེད། རིམ་བས་འཛིན་
སྐྱོང་བཀའ་འགག་པེབས་ཡོད་གི་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་
ནས་དགོངས་པ་བཞེས་ཉི་ང་རང་ཆོའི་ལས་དོན་
གནང་སྤྱིལ་དེ་འདྲ་ཞིག་གནང་རོགས་ཞེས་ཆོགས་
གཞོའི་ཐོག་ནས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་གཏམ་བཤུད་དང་
འབྲེལ་ནས་འཁོད་སྐྱུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཆོགས་གཙོའི་
དབུ་འབྱེད་གཏམ་བཤུད་འདི་ནས་མཆུག་བསྐྱེལ་རྒྱ་
ཡིན། ཞེས་གསུངས་གནང་ཡོད་པ་བཅས།

སྐབས་ ༡༧ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཁྲིམས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་ཐོག་བཞག་པའི་གྲོས་ཚོད་ཁག་

གཞུང་འབྲེལ་ཐུངས་ཀྱི་འདུན་གྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྲོས་ཚོད།

ཐོན་ཐེངས།

༡༣༡ ། རྒྱ་གར་ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཁང་གི་
ཁྲིམས་ཚོད་པ་དང་། སྤུན་གྲགས་ཅན་གྱི་ཆོས་པ་པོ་
སྤྱི་ཞབས་ན་རེ་ཤེ་མ་ཐུར་ (Shri Naresh
Mathur ji) མཆོག་གི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༩ ཆེས་
༢༩ ཉིན་རྒྱལ་ས་ཕྱི་ལོར་སྤྱི་ཆེད་འཕེན་པ་རྩོགས་
པའི་ཡིད་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་འདུག།

ཁོང་གི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལྷ་ ༣ ཆེས་ ༡༩
ཉིན་སྤྱི་འབྲུངས་ཤིང་། ཁྲིམས་ཕྱགས་རིག་པའི་ཐོག་
བསྐྱབ་པ་མཐར་སོན་རྒྱུ་ལྟར་། རྒྱ་གར་གྱི་ཁྲིམས་ཚོད་
པ་གནང་བ་དང་། དམ་པ་ཁོང་གིས་ཁྲིམས་ཚོད་པའི་
ལས་རིགས་ཐོག་ནས་རྒྱ་གར་གཞུང་མང་གཉིས་ལ་
ཞབས་འདེགས་ཏུར་ཐག་ཏུ་གནང་ཡོད། ཁོང་གི་
བོད་དོན་ཐོག་རྒྱུ་ལྟར་ཕྱགས་ཆེ་གནང་མཁན་
ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། རང་ཆོས་ལ་འདོད་སྤྱོད་ཆེན་པོ་
གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་ཕྱི་ལོ་བོད་ཁང་
(Tibet House) བརྒྱད་ལོར་ཆོས་སྒྲོབ་འཕྲིན་སྐོར་
ཐོག་མར་མཁུན་རྟོགས་བྱུང་སྐོར་གསུངས་གནང་
ཡོད། གཞན་ཡང་ཁོང་གིས་ཕྱི་ལོ་བོད་ཁང་གཙོས་
པའི་བོད་མིའི་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཁང་མང་པོར་ཁོང་གི་ཆེད་
ལས་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཐོག་མཐུན་འབྱུར་
རོགས་རམ་གནང་ཡོད་པ་མ་ཟད། ལྷག་པར་དུ་བོད་
མིའི་སྤྱི་གཞུགས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒོ་བ་སྟོན་པ་སྤྱི་
ཞབས་ཇེ་ཞེས་སུ་ཁོ་མཆོག་དང་ལྷན་ཕྱི་ལོ་བོད་ལྗར་
བསམ་ཡས་མྱིང་དང་། ལུ་ཏ་ཟེ་ཏར་ (Ladakh
Buddist Vihar) སྤྱི་བརྟན་གནས་མེན་ཐོག་ལ་
ཁྲིམས་གཏུགས་ཀྱི་མཐུན་འབྱུར་ཆ་ཆེན་གནང་
ཡོད། དེ་བཞེན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཁྲིམས་ཚོགས་
ཀྱི་སྤྱི་ཆབ་ཆོགས་ཚུང་ལ་ཁོང་དང་ལྷན་ཐེངས་མང་
མཇུག་འབྲུང་གིས་བོད་དོན་སྐོར་བཀའ་བསྟུར་

གནང་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ ལྷ་
༣ པའི་ནང་རྒྱལ་ས་ཕྱི་ལོར་བདེན་པའི་མེ་ལྷུང་ལས་
འགྲུལ་སྤེལ་སྐབས་ཀྱང་ཁོང་མཉམ་ཞུགས་ཐོགས་
བོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱེད་ལྷན་ཆོགས་དང་།
བོད་དོན་ལས་འགྲུལ་མང་པོའི་ནང་ཐུགས་སྦྲང་ཆེན་
པོའི་སྤྱོད་ས་མཉམ་ཞུགས་གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན་
ལ། ཁོང་གིས་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་བོད་ཐོག་འཛིན་པའི་
མིང་བྱས་ལ་བསྐྱར་ཞིབ་དགོས་པ་དང་། བོད་ཀྱི་
གནད་དོན་གསལ་ཆེད་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་གཞོན་
ཕྱགས་སྤྲོད་དགོས་པའི་འཕྲོད་སྤྱུའི་རེ་མ་པ་ཞུས་
གནང་ཡོད།

གྲོས་ཚོད།

སྤྱི་གཞུགས་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མདུན་མཇུག་རྒྱུ་
ནམས་ལ་གྲུས་བཀུར་ཆེ་བསྟོན་གྱིས་བསྐྱེད་ཀྱིས་
བརྟན་ཏུ་རྒྱ་དང་། ཁོང་ཉིད་སྤྱི་ཆེ་མ་ཟེན་པ་འདིས་
བོད་དོན་འཐབ་ཆེད་ལ་འདོད་ཀྱིས་བོད་ཆག་བྱུང་
བར་བརྟན་ཕྱལ་བཞུགས་ནང་མི་ལྟོས་བཅས་ནམས་
ལ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཁྲིམས་ཚོགས་ནས་གཞིས་
ཁྲིམ་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཆབ་ཏུ་ཉེ་ཐུགས་གསོ་ཏུ་
རྒྱ་དང་། དམ་པ་ཁོང་གི་ཕྱགས་འདུན་བཟང་པོ་
ནམས་ཡོངས་སུ་འབྱུང་ཅིང་། ཆེད་པས་ཀྱང་ཏུ་བདེ་
ནས་བདེ་བར་བསྐྱོད་པའི་སྤྱོད་ལས་ཕྱགས་དཔག་ཏུ་
རྒྱ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཚོད་དུ། བོད་མི་མང་སྤྱི་
འཐུས་ཁྲིམས་ཚོགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༡༠ ཆེས་
༡༡ ལ།

གོང་གསལ་གྲོས་ཚོད་འདི་བཞེན་སྐབས་
༡༧ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཁྲིམས་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་
ཚོགས་ཚོགས་དུས་ ༡ པའི་ཐོག་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་
གཏན་འཕེབས་གནང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༡༠ ཆེས་
༡༡ ལ།

གཞུང་འབྲེལ་ཐུངས་ཀྱི་འདུན་གྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྲོས་ཚོད་

ཐོན་ཐེངས།

༡༣༢ ། སྤྱི་ཞབས་ཟུ་མར་གོ་སན་ཏར་ནི་ (Shri
Dwarkan Sundrani) མཆོག་གི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་
༣ ཆེས་ ༣༡ ཉིན་དགྲུང་གངས་ ༩༩ ཐོག་སྤྱི་ཆེད་
འཕེན་པ་རྩོགས་པའི་ཡིད་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་
འདུག།

ཁོང་གི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༢༣ ལྷ་ ༩ ཆེས་ ༡
ཉིན་ད་ལྷུང་པ་ཀི་སྤུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཡོད་པའི་སིན་
དུ་ (Sindh) ས་ཁུལ་གྱི་ལར་ཀཱ་ལཱ་ (Larkana)
ཞེས་པའི་རྫོང་དུ་སྤྱི་འབྲུངས་ཤིང་། ལོ་ན་ ༩༠ ཡི་
སྤྱི་ཞབས་ནས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གན་རྟེ་མཆོག་གི་
བསམ་སྤྱོད་ལྟ་བུ་བྱུང་། རྣམ་གཞག་ལ་ཐུགས་
སྦྲང་དང་། དེ་དག་གིས་སེམས་འགྲུལ་ཆེན་པོ་
ཐེབས་ཏེ་གན་རྟེ་མཆོག་སྤྱི་དངོས་སུ་མཇུག་འདོད་
ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཁོང་གི་ལྷ་གྲུབ་ཁག་
དཔེ་སྟོན་ཅུ་མ་ཡིན་པར་ཉམས་ལེན་གནང་འགོ་
བཙུགས་ཡོད། ཕྱིས་སུ་ནག་ཤར་གྱི་ཁྲིམ་ཏུ་གན་
རྟེ་མཆོག་དང་དངོས་སུ་མཇུག་འབྲུང་བ་དང་།
དུས་དེ་ནས་བཟུང་སྤྱི་ཆེ་མོས་པོ་མི་མང་ཆེད་སྤྱོད་
གཏོང་གིས་ཞབས་ཏུ་བསྐྱབས་གནང་ཡོད། རྒྱ་གར་
དང་། བ་ཀི་སྤུན་ཞེས་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་སུ་ཁྲིམ་
ཆར་བའི་རྒྱུ་ལྷེ་ (Mumbai) གྱིང་
ཁྲིམ་དུ་ཐེབས་ཤིང་། དེར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གན་རྟེ་
མཆོག་གི་ལྷ་གྲུབ་རྒྱུ་འཛིན་མཁན་སྤྱི་ཞབས་
ཨ་ལཱ་ཅུ་མེ་ལོ་བ་ལྷ་མེ་ (Acharya Vinova
Bhave) མཆོག་དང་མཇུག་འབྲུང་གནང་བ་དང་།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ ལོར་སྤྱི་ཞབས་ཨ་ལཱ་ཅུ་མེ་ལོ་བ་ལྷ་མེ་
མཆོག་གིས་ཁོང་རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་དོ་རྩེ་གདན་དུ་
འཕོད་དེ། ཁོང་ནས་གཉིས་ནས་སུ་མན་མ་ཡ་ (Sa-
manvaya) ཞེས་པའི་བཞུགས་གནས་ (Ash-

ram) གསར་བཙུགས་དང་། ༡༩༥༧ ལྷ་ ༩ ཆེས་
 ༡༩ རས་བཞུགས་གནས་དེའི་ལས་དོན་ཁག་ལྟེན་
 འགོ་བཙུགས་གནང་ཡོད། བཞུགས་གནས་སྐྱ་མཁ་
 ཨ་ཡ་བཙུགས་དགོས་པའི་དམིགས་ཡུལ་ནི། ཆོས་
 དང་ཚན་རིག་གཉིས་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་ཐོག་
 རས་མཉམ་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་སེམས་ཤུགས་སྤར་
 རྒྱུའི་ཆེད་དུ་ཡིན་འདུག ལྷ་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་དམ་པ་
 ཁོང་དེའི་དབུ་འཛིན་དུ་བསྐོས་ཀྱིས་གནང་ཡོད། རིམ་
 བཞིན་ཁོང་ནས་ལོ་རྒྱུ་བཅུ་གསུམ་ལོའི་རིང་སྐུ་
 ཞབས་ཨརྒྱུ་མི་ནོ་བ་རྩ་མཆོག་དང་སྐུ་
 ཆོགས་ལ་སྐྱར་པའི་ཕྱག་ལས་རྒྱ་ཆེ་གནང་ཡོད།

གཞན་ཡང་སྤྱི་ཞབས་དམ་པ་རྒྱ་མར་གི་
 སན་རང་ནི་མཆོག་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་སློབ་
 གྲྭ་གི་ ༡༠༠ ཅམ་ལ་མ་ཐུན་འགྱུར་གནང་སྐབ་པའི་
 སློབ་གྲྭ་ཞིག་བཙུགས་པ་དང་། ཕྱིས་སྤྱི་གཞུང་གི་
 མ་ཐུན་འགྱུར་འོག་ཁོང་གིས་རྒྱ་གར་ཁོང་གསེབ་
 ༣༥༠ ཅན་སློབ་གྲྭ་གི་ ༡༠༠༠༠ ཅམ་ལ་ཤེས་ཡོན་
 གྱི་མ་ཐུན་རྒྱུན་བསྐྱར་རྒྱུ་འི་ཆེད་སློབ་གྲྭ་མང་པོ་
 བཙུགས་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་ལོ་བདུན་གྱི་རྒྱུ་
 སྐབས་དེའི་གཞུང་གི་འབྲེལ་ཡོད་ནས་ཁོང་ལས་
 གནས་ནས་གནས་དབྱུང་བཏང་རྒྱུ་ལས་གཞི་དེ་
 ཡུན་རིང་འབྲེལ་སྐབ་མེད་ཀྱང་ཉམ་ཐག་གྲུ་གྱ་ཆོར་
 སློབ་སྦྱོང་སྦྱོང་རྒྱུ་འི་ཆེད་སེམས་ལ་འགྱུར་བ་བཏང་
 སྐབ་མེད་པ་མ་ཟད། ཁོང་གིས་སྤྱི་མ་ཐུན་རྒྱུ་ཉར་
 མང་འཕྲིའི་ནང་གི་ (Musahar Community) ལུ་
 སྤྱི་ཉར་རིགས་ཀྱི་གྲུ་གྱ་ ༡༣༠༠ ལ་ཤེས་ཡོན་མ་ཐུན་
 རྒྱུན་བསྐྱར་སྐབ་པའི་ཆེད་སློབ་གྲྭ་ཁག་ ༩༥
 བཙུགས་གནང་ཡོད། དེ་བཞིན་ཁོང་གིས་ཉམ་ཐག་
 འཁོས་ཞན་རྒྱམས་ལ་རིན་མེད་མིག་བརྟག་དབྱུང་
 དང་། དུས་སྐབས་ཞབས་ཞུ་སོགས་སྤྱི་ཆོགས་ཞབས་
 ཞུའི་ལས་དོན་མང་པོ་བསྐྱབས་གནང་ཡོད། ཁོང་ནི་
 འཆོ་མེད་ཞི་བའི་ཐབས་ལམ་ཐོག་ནས་སྤྱི་ཆོགས་ལ་
 ལེགས་བཅོས་ཡོད་རྒྱུར་ཡིད་ཆེས་ཆེན་པོ་གཙང་
 མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། བདག་ཉིད་ཆོན་པོ་གན་
 རྒྱུ་མཆོག་སྤྱི་འཆོ་བཞུགས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲངས་
 པ་མཐའ་མ་དེ་ཆགས་ཡོད།

ལྷག་པར་དུ་སྐྱེ་ཞབས་རྟེ་མར་གོ་ས་ན་
 རར་ནི་མཆོག་གིས་ཤོད་མིའི་སྤྲ་ན་མེད་པའི་དབྱ་
 ཁིད་སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་
 མཆོག་དང་ལྷན་ཐེངས་ཁ་ཤས་མཇུག་མོལ་གནང་
 ཡོད་པ་མ་ཟད། ལ་གོང་ས་མཆོག་དང་ལྷག་ས་འདིས་
 ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་ལ། དེ་སྟོན་རྒྱ་གར་གནས་
 མཆོག་དོན་མེད་གདན་གྱི་ཁོང་གི་བཞུགས་གནས་སུ་
 ལ་གོང་ས་མཆོག་ཆེན་པོས་བསྐྱར་གནང་སྐབས་སྐྱེ་
 ཞབས་ཁོང་ནི་བྱམས་བརྩེ་ལག་བསྐྱར་གནང་མཁན་
 རོ་མ་ཞིག་ཡིན་སྟོར་བགའ་གནང་ཡོད། དེ་བཞིན་
 ལ་གོང་ས་མཆོག་ནས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལས་བརྒྱུད་
 གནས་མཆོག་དོན་མེད་གདན་དུ་དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་
 དང་། གསུང་ཆོས་གནང་སྐབས་ས་མན་ལལ་ (Sa-
 manvaya) ཞེས་པའི་ཁོང་གི་བཞུགས་གནས་
 (Ashram) ལས་ཤོད་མི་རྣམས་ལ་རྒྱུན་དུ་མ་སྐྱར་
 འགྲུར་གནང་གི་ཡོད། གཞན་ཡང་དམ་པ་ཁོང་གིས་
 ཤོད་མིའི་གནད་ཡོད་མི་སྣ་མང་དག་ཅིག་དང་མཇུག་
 འཕྲད་གནང་སྟེང་ཡོད། ཁོང་ནི་ཤོད་ཀྱི་རྩ་དོན་སྟོན་
 རྒྱུ་ལྟར་འུགས་ཆེ་གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་མ་
 ཟད། དེ་སྟོན་རྒྱ་གག་དུ་ཕེབས་སྐབས་རྒྱ་གག་
 གཞུང་ལ་ཤོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཞི་མོལ་སྟོན་ནས་
 གསལ་ཐབས་གནང་དགོས་པའི་འཕྲོད་སྐྱེལ་ཞུས་
 གནང་ཡོད་པ་བཅས།

གྲོས་ཆོད།

སྐྱུ་གཤེགས་དམ་བདེ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་བྱང་མཛད་ཟེས་
 རྣམས་ལ་གྲུས་བཀྱར་ཆེ་བསྟོན་གྱིས་བསྐྱབས་
 བཛྲོད་ཞུ་བྱུང་། ཁོང་ཉིད་སྐྱུ་ཆེ་མ་ཐེན་བ་འདིས་
 བོད་དོན་འཐབ་ཅོད་ལ་འད་ཀྱིང་གྲུང་གོང་ཆག་བྱང་
 བར་བརྟེན་ཤུལ་བཞུགས་ནང་མི་ལྟོས་བཅས་
 རྣམས་ལ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་ནས་
 གཞིས་གུས་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཆབ་ཞུས་ཏེ་སྐྱབས་
 གསོ་ཞུ་བྱུང་། དམ་བུ་ཁོང་གི་སྤྱགས་འདུན་
 བཟང་པོ་རྣམས་ཡོངས་སུ་འབྱུང་ཅིང་། ཆེ་རབས་
 གྲུ་ཏུ་བདེ་ནས་བདེ་བར་བསྟོད་པའི་སྒོན་ལ་མ་

འུགས་འགུ་རྒྱ་པཅས་ཀྱི་མེས་མོས་ཆོད་དྲུ
མོད་མི་མང་ཀྱི་འཕུས་ལྷན་ཆོག་ལས་ཀྱིས་ཁྱི་ལོ་
༡༩༩༧ ལོ་ ༡༠ རེས་ ༡༡ ལག།

བོད་གསལ་གྲོས་ཚོད་འདི་བཞིན་སྐབས་ ༡༧ བའི་
 བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་
 ཚོགས་དུས་ ༡ བའི་ཐོག་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་གཏན་
 འཛུགས་གནང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལྷ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༡
 ལ།།

གཞུང་འབྲེལ་ཐུངས་གུས་འདུད་གྱི་རྗེས་ཐོག་གྲོས་

ཕྱོད་ལྟེང་།

༢༣ ། རྒྱ་གར་གཞུང་གི་ཁྲིམས་དོན་སྤྱི་ཁྲབ་བྱུང་
 བ་སྤྱོད་ལས་སོ་ལི་སོ་རབ་ཇི་ (Mr. Soli Sorab-
 jee, former Solicitor General and Attor-
 ney General of India) མཆོག་གི་ལོ་ ༢༠༢༡
 ལྷ་ ༩ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་རྒྱལ་ས་ལྷོ་ལིང་དགྲུང་
 གངས་ (༡) རོག་ཏོག་དབྱིབས་གཞན་རིམས་སྤྱན་
 གཞིས་སྤྱོད་ཆེད་འཕེན་པ་རྫོགས་པའི་ཡིད་སྤྱོད་
 གནས་ཚུལ་ཐོན་འདྲེན་

ཁོང་གི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༠ ལྷ་ ༣ ཆོས་ ༩
 ཅིན་ཟློམ་ཟློམ་ (Bombay) ཅུ་སྐུ་འབྲས་པེང་།
 མུམ་ཟློམ་ (Mumbai) བད་ཅིན་གཞི་བྱས་པའི་སན་
 རྟེ་ལྷ་མི་མཚོ་སྐོབ་ (St. Xavier's college) དང་།
 གཞུང་གི་ཁྲིམས་ཀྱི་མཚོ་སྐོབ་ (Government
 law college) བཅས་ནས་བསྐབ་མཐར་ཕྱིན་ཟེས་
 ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ ལོར་ཁྲིམས་རྩོད་པའི་ཆོག་མཆན་
 རྩོམ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་ཟློམ་ཟློམ་འབྲིང་རིམ་ཁྲིམས་
 ཁང་གི་ཁྲིམས་དཔོན་ཀླན་པར་བསྐོ་གཞག་དང་། ཕྱི་
 ལོ་ ༡༩༥༥ ལས་ ༥༥ བར་རྒྱ་གར་ནང་ངོ་བཤག་གི་
 ཁྲིམས་གཞི་བསྐྱམས་པའི་སྐབས་ཁོང་གིས་རྒྱ་གར་
 གྱི་ཆབ་སྲིད་བརྩོན་པ་ཆོར་ཁྲིམས་ཀྱི་ཞབས་ཞུ་

བསྐྱབ་གནང་ཡོད། ཕྱིས་སུ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལོར་རྒྱ་
གར་ནང་མིག་གི་དད་ལྷན་མི་མང་ལ་མི་དགའ་བའི་
ཟིང་འབྲུག་ (1984 anti-sikh riots) རོན་རྒྱུན་
བྱུང་སྐབས་ཁོང་གིས་གཞི་དང་འཇོ་ཐོག་བའི་མི་མང་
ནམ་པར་དྲང་བདེན་ཡོང་ཆེད་མི་མང་གི་དྲང་བདེན་
ཚོགས་ཚུང་ (Citizen's Justice committee)
བཙུགས་ནས་ཁྲིམས་ཐོག་ནས་ཞབས་ཏུ་བསྐྱབས་
གནང་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ནས་ ༡༩༩༠ བར་རྒྱ་
གར་དབུས་གཞུང་གི་ཁྲིམས་རོན་སྤྱི་ཁབ་གཞོན་
བའི་ཞབས་ཏུ་བསྐྱབས་བ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༤ ལྷ་
༡༩ ཆེས་ ༤ ནས་ ༡༩༩༠ ལྷ་ ༡༩ ཆེས་ ༩ བར་
དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལྷ་ ༩ ནས་ ༢༠༠༥ བར་
བཅས་སུ་རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་ཁྲིམས་རོན་སྤྱི་
ཁབ་པར་བསྐོ་གཞག་གིས་མཛད་འགན་བཞེས་
གནང་ཡོད།

གཞན་ཡང་ཁོང་གིས་རྒྱ་གར་རྩ་བའི་སྐད་
ལྟེན་པ་བློན་གནང་བྱུགས་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་
དོན་མང་པོའི་ཐོག་ཁྲིམས་རྙིང་གནང་ཡོད་པ་མ་ཟད།
རྒྱ་གར་གྱི་རྩ་བའི་ཁྲིམས་ནང་གཞི་རྩའི་ཆ་རྒྱུན་ཁག་
ཅིག་གྲོས་ཚོགས་ནས་བསྐྱར་བཅོས་བྱེད་རྒྱ་མེད་
པའི་ཁྲིམས་རྙིང་གནང་སྟེ་བྱིས་སྤྱ་གཞུང་འབྲེལ་
གཏན་འབེབས་གནང་བྱུང་པ་བྱུང་ཡོད། ཁོང་གིས་
གཞི་རྩའི་འགྲོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་དང་། སྤྱི་བཟོད་རང་
དབང་སོགས་ལ་ཁྲིམས་ཐོག་ནས་སྤྱད་སྤྱོད་གནང་
བར་བརྟེན་བྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ལྷ་ ༣ པའི་ནང་རྒྱ་གར་
གཞུང་གི་མི་སེར་གཟེངས་རྟགས་མཛོ་ཤོས་གཉིས་
པ་ (Padma Vibhushan Award) ཐོབ་ཡོད་པ་
དང་། བྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ལོར་ཁོང་ལ་ཨོ་སི་གྲོ་ལི་ཡའི་
ཆེ་བསྟོད་ (Order of Australia) ཞེས་པའི་
གཟེངས་རྟགས་སོགས་ཕྱལ་གནང་ཡོད། དེ་བཞིན་
ཁོང་ནི་རྒྱལ་སྤྱིའི་བྱི་གསལ་ནང་གསལ་ (Trans-
parency International) ཞེས་པའི་ཚོགས་པ་
དང་། གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ཚོགས་པ་
(Minority Rights Group) བཅས་ཀྱི་ཚོགས་
གཙོ་དང་། བྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལོར་ནལ་ཇི་རི་ཡ་ (Ni-
geria)

ཚོགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས་ (United Nations Commission on Human Rights (UNCHR)) གྱི་དམིགས་བསལ་སྤྱི་ཚབ་ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ རེས་ཀྱི་ལྷི་མཉམ་འབྲེལ་ ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ སྤྱད་སྤྱོད་ཚོགས་ཚུང་གི་ཚོགས་མི། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༠ ནས་ ༢༠༠༦ བར་ནི་ཐང་ལན་ཏེ་ཤོང་ཁྲིར་ཏེ་བ་ (The Hague) རང་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་ཀྱུ་ཁབ་ དབར་གྱི་ཚོང་རྟོག་འདུམ་འབྲིག་ཚོགས་པ་ (Permanent Court of Arbitration) ཞེས་པའི་ ཚོགས་མི། ཀྱུ་ལྷི་འཁྲིམས་ཚོང་པའི་ལྷན་ཚོགས་ (Commonwealth Lawyers Association) ཞེས་པའི་ཚོགས་གཞོན། ཀྱུ་ལྷི་འཁྲིམས་དོན་ལྷན་ ཚོགས་ (International law Association) ཞེས་པའི་གོ་མཚོན་བཀག་སྡོམ་ཚོགས་ཚུང་གི་ ཚོགས་མི་བཅས་གནང་ཡོད། ཁྲིང་གིས་ཀྱི་གར་གྱི་ ཅུ་ཁྲིམས་སྟོར་དང་། སྤྱི་མཆོད་རང་དབང་སོགས་ཀྱི་ གནད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་དཔེ་དེབ་དང་། ཚུམ་ཡིག་ མང་པོ་བྲིས་གནང་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་སྤྱི་ཁབ་ཁྲིང་ བོ་བོད་ཀྱི་ཅུ་དོན་སོགས་ཀྱི་བསྟུར་གནང་མཁན་གལ་ གནད་ཆེ་བའི་མི་སྣ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཁྲིང་སྤྱི་འཆོ་ རྒྱགས་སྐབས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་འབྲེལ་བའི་ བཟོ་སྐྲུང་ལྷན་ཚོགས་སོགས་ལ་རྒྱ་དུ་མཉམ་ རྒྱགས་ཀྱིས་གསུང་བཤད་གནང་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་དུ་བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་སོགས་ལ་སྤྱི་གནད་ མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་སོགས་ ཚུམ་ཡིག་མང་དག་ཅིག་བྲིས་གནང་ཡོད། ཁྲིང་ནས་ ཀྱི་གར་གྱི་ཀྱུ་ལ་ས་ལྷི་ལི་གསར་བར་རྟེན་གཞི་བྱས་ པའི་འཆོ་མེད་ཞི་བའི་དགེ་ཅུ་ཚོགས་པ་ (Foundation for Non-violent Alternatives) ཞེས་ པའི་བསྐྱེ་གནས་ཁང་གི་སློབ་སྟོན་བ་གནང་ཡོད་ ཅིང་། ཁྲིང་གིས་གཙོས་པའི་འཆོ་མེད་ཞི་བའི་དགེ་ཅུ་ ཚོགས་པའི་རྒྱ་ལས་རྒྱུས་ལ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་བཀྲགས་སྤར་དུ་སར་སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ ལ་སྤྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་མཇུག་རྒྱུའི་གོ་ སྐབས་ཐོབ་གནང་ཡོད།

གྲུ་ས་ཆོད།

སྐྱུ་གཤེགས་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མད་བྱུང་མཛད་ཅེས་
 རྣམས་ལ་གྲུས་བཀུར་ཆེ་བ་སྡོད་ཀྱིས་བསྐྱུགས་
 བཟོད་ཞུ་རྒྱ་དང་། ཁོང་ཉིད་སྐྱུ་ཆེ་མ་ཟེན་པ་འདིས་
 བོད་དོན་འཐབ་ཆོད་ལ་འང་གྱིང་གྲུང་གོད་ཆག་བྱུང་
 བར་བརྟེན་ཕྱལ་བ་ཞུགས་ནང་མི་རྟོགས་བཅས་
 རྣམས་ལ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་
 གཞིས་ཀྱིས་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཆབ་ཞུས་ཏེ་སྐྱགས་
 གསོ་ཞུ་རྒྱ་དང་། དམ་པ་ཁོང་གི་ཕྱགས་འདུན་
 བཟང་པོ་རྣམས་ཡོངས་སུ་འབྱུབ་ཅིང་། ཆེ་རབས་
 གྲུབ་ཏུ་བདེ་ནས་བདེ་བར་བཟོད་བའི་སྤོན་ལམ་
 ཕྱགས་ཐག་ཞུ་རྒྱ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་མོས་གོས་ཆོད་དུ།
 བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་
 ༢༠༢༡ ལྷ་ ༡༠ ཆེས་ ༡༡ ལ།

གོང་གསལ་གྲོས་ཆོད་འདི་བཞིན་སྐབས་ ༡༧ བའི་
 བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོག་གསུམ་གྱི་གྲོས་ཆོག་ས་
 ཆོག་ཏུས་ ༡ བའི་ཐོག་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་གཏན་
 འཛབས་གནང་། བྱེ་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༡༠ ཆོས་ ༡༡
 ལ།།

གཞུང་འབྲེལ་མཉམ་སྲུང་གྲུས་འདུན་གྱི་རྗེས་འབྲེལ་གྲོས་
ཚོད།

ཕྱོད་མེད།

ॐ ।ལག་ནང་གོང་ཁྱེད་སྤྱི་ཁྱབ་ཟུང་པ་འབྲུམ་
 རམས་པ་སྤྱི་ནབས་ཁོད་ཇི་སྤྱབ་ཏ་ (Dr. Dauji
 Gupta, Former Mayor of Lucknow)
 མཆོག་གི་ལོ་ ༡༩༡༡ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡ ཉིན་ཉིག་
 དབྱིབས་ནད་ཡམས་སྤྱན་གཞིས་རྒྱུ་པས་དབྱང་
 གངས་ ༡༡ རོག་ལག་ནང་གོང་ཁྱེད་ནད་སྤྱི་ཁྱེད་
 འཕེན་པ་རྫོགས་པའི་ཡིད་སྤྱི་ཁྱེད་གནས་ཚུལ་ཐོན་
 འདུག

ཁོང་གི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་གན་རྟིའི་རྩེ་འབྲངས་
 པ་དང་། རྒྱ་གར་འཐབ་ཚོད་པ་སྤྱི་ཞབས་སྡེ་པ་ལ་ཇི་
 (Gopalji) ཡི་སྤྲུལ་སྤྱི་འཐུས་འཁྲུངས་ཤིང་། ལག་ནའོ་
 གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་ནས་ཆོང་རིག་དང་
 ཁྲིམས་ཀྱི་ཐོག་སློབ་སྦྱོང་གནང་བ་དང་། དེ་རྗེས་ཨ་
 རིའི་ཨར་མོན་ཏེ་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་
 (Vermont University) ནས་སློབ་སྦྱོང་གནང་།
 ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་ཐོག་མར་ཡུ་མི་མང་འབྲེའི་ལག་
 ནའོ་ཐོང་སྤྱི་ཁྲབ་ལ་བསྐོས་གཞག་གནང་བ་ནས་
 བཟུང་ ༡༩༩༩ བར་སྐབས་གསུམ་རིང་ལག་ནའོ་
 ཐོང་སྤྱི་ཁྲབ་གནང་བ་མ་ཟད། ཁོང་གི་ལག་ནའོ་
 ལོ་རྒྱུས་དང་རིག་གཞུང་ཐོག་རྒྱུས་མང་འུ་ཅང་
 གཉིང་ཟབ་ཡོད་སྟབས། ཆང་མས་ལག་ནའོ་ལོ་
 རྒྱུས་ཀྱི་ཡབ་ཆེན་དུ་འཛིན་གྱི་ཡོད། དེ་བཞིན་དམ་
 པ་ཁོང་གིས་ཉིན་རྒྱུད་ཡིག་གོང་སྤེལ་ཆོག་པ་
 མང་པོ་སྤྲོ་བྱིན་དང་། ལག་ནའོ་ཐོང་ཁྲུང་དེ་བཞིན་
 དེང་རབས་ཅན་གྱི་ཐོང་ཁྲུང་ལ་བསྐྱར་རྒྱུར་འགན་
 ཀྲང་གཙོ་བོ་བཞེས་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ནས་
 ༢༠༠༣ བར་སྐབས་དུག་རིང་ཡུ་མི་མང་འབྲེའི་ཐོག་
 ཆོག་པ་གོང་མའི་འཐུས་མི་གནང་ཡོད། ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༩༩ ལྷ་ ༡ ཆེས་ ༡ ཉིན་སྤྱི་ཞབས་ཨེ་ལི་གཙོ་
 ཏར་ (Alexander Franke) མཆོག་གིས་ཐོ་
 བཀོད་དང་། སྤྱི་ཞབས་ཀྱི་རེ་རེ་མི་མི་ (Garry Da-
 vis) མཆོག་གིས་རྒྱལ་སྤྱིར་འོག་དམ་པ་ཁོང་འཛམ་
 སྤྱི་གི་མི་མི་ (World Citizen) ཆགས་ཡོད།
 དམ་པ་ཁོང་གི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གན་རྟིའི་ལྷ་གྲུབ་
 དང་། སྟོན་པ་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་བྱམས་པ་དང་།
 རྒྱ་མཚན་གྱི་ལྷ་གྲུབ་བཙུག་ལ་ཡིད་སྟོན་གནང་
 མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། ལྷག་པར་དུ་སྤྱི་ཞབས་
 རྩེ་མ་རའོ་ཨམ་སྤེ་ཏེ་ཀར་ (Shri. Baba Saheb
 Dr. Bhim Rao Ambedkar) མཆོག་གིས་རྒྱ་
 གར་ནང་རིག་པ་དམན་དུ་བཅི་བཞིན་པའི་ཏེ་ལི་ཏ་
 (Dalits) མི་མང་རྣམས་ལ་སྤྱི་ཆོག་པ་ནང་དྲང་
 བདེན་གཅིག་མཚུངས་ཡོང་སྤྱད་རིག་པ་རུས་ཀྱི་
 དབྱེ་འབྲེལ་ལ་རྒྱུ་ལྷན་གྱིས་སྤྱི་འཐུས་པ་སྤྱོད་པ་སོགས་
 ཀྱིས་དམ་པ་ཁོང་སེམས་འགྲུལ་ཐེབས་གནང་ཞིང་།

ཕྱིས་སུ་དམ་པ་ཁོང་གིས་ཏེ་ལི་ཏ་ (Dalits) མི་མང་
 གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་རིག་པ་དམན་པར་བཅི་བཞིན་པ་
 རྣམས་ཀྱི་ཆེད་རིག་པ་རུས་དབྱེ་འབྲེལ་ལ་རྒྱུ་
 རྩེ་མ་ཡིག་དང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་འགྲུལ་མང་པོ་
 སྤེལ་གནང་ཡོད། ཁོང་གི་སྤྱི་ཡིག་སྤྱི་མང་མཁུན་
 མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། ཉིན་དེ་དང་། ལེགས་
 སྤྱར་ ལུར་དུ་ པ་ལི་བཙས་འཛམ་སྤྱི་འཐུས་གོང་
 སྤེལ་སྤྱད་བྱས་པ་རྒྱ་ཆེ་གནང་ཡོད། ཁོང་ནས་
 རྒྱལ་སྤྱིའི་ཅ་ཁྲིམས་དང་ཐོག་ཆོག་པ་ཆོག་པ་རྒྱུང་
 (World Constitution and Parliament As-
 sociation (WPCA)) ཞེས་པའི་ཆོག་པ་གཞིན་
 དང་། འཛམ་སྤྱི་འཐུས་སྤྱི་ཁྲབ་ཆོག་པ་པ་
 (World Mayor Organisation) ཞེས་པའི་རེས་
 སྟོན་པ། མོ་ཏི་ལལ་དྲན་རྟེན་ཆོག་པ་པའི་ (Motilal
 Memorial Society) ཆོག་པ་གཙོ་ ཉིན་བོད་
 མཛའ་འབྲེལ་ཆོག་པ་པའི་ཆོག་པ་གཙོ་བཙས་གནང་
 སྤྱོད་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་འབྲུལ་རམས་པ་སྤྱི་ཞབས་
 ཏེ་ལི་ཏ་ལྷག་ཏེ་མཆོག་པའི་བོད་ཀྱི་ཅ་ཏོན་ཐོག་རྒྱལ་
 སྤྱི་ཡུལ་རིང་གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་
 གིས་ཉིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཆོག་པ་པའི་ཆོག་པ་
 གཙོ་གནང་སྐབས། ལག་ནའོ་ལ་ཉིན་བོད་མཛའ་
 འབྲེལ་ཆོག་པ་པའི་ཆོག་པ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་ཆོག་པ་
 གནང་བ་མ་ཟད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ལོར་བཞུགས་སྐྱར་
 དུ་གོ་སྤྱི་ཁྲུལ་ཞེས་པའི་ཉིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཆོག་པ་
 པའི་ཆོག་པ་འདུ་སོགས་ཉིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་
 ཆོག་པ་པའི་ཆོག་པ་འདུ་ཡོངས་ལ་རྒྱུན་དུ་ནས་
 མཉམ་ཞུགས་གནང་གི་ཡོད། དེ་བཞིན་བོད་མི་མང་
 སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ལོར་ལག་
 ནའོ་ཐོང་ཁྲུང་ལ་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་རྒྱ་གར་ལ་ཇི་
 ཅམ་གལ་གནད་ཆེ་ཆུང་ཞེས་པའི་བཀོ་སྤྱོད་ལྷན་
 ཆོག་པ་གོ་སྤྱི་ཁྲུལ་པའི་ཐོག་ཁོང་གིས་ཆོག་པ་འདུ་
 གཙོ་སྤྱོད་གནང་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཁོང་ནས་ལག་ནའོ་
 ཁུལ་ལ་ཡོད་པའི་བོད་མི་སྤྱི་ཆོང་བ་རྣམས་ལ་
 མཐུན་འགྲུར་རོགས་རམ་གནང་ཡོད། ཁོང་སྤྱི་འཆོ་
 ཁུགས་སྐབས་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱལ་སྤྱིར་འགྲུལ་ཆེ་
 གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་བཙས།

ཐོག་ཆོད།

སྤྱི་གཞུགས་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མང་གྲུང་མཛད་རྩེས་
 རྣམས་ལ་གྲུས་བཀུར་ཆེ་བསྟོད་ཀྱིས་བཟུགས་
 བཞིན་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ཁོང་གི་སྤྱི་ཆེ་མ་ཐེན་པ་འདིས་
 བོད་དོན་འཐབ་ཚོད་ལ་འཛུགས་གྲུང་གོང་ཆག་གྲུང་
 བར་བཞེན་ལུལ་བཞུགས་ནང་མི་སྟོན་བཙས་
 རྣམས་ལ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་
 གཞིས་ཀྱིས་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཆེན་འུ་ཏེ་ཐུགས་
 གསོ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དམ་པ་ཁོང་གི་ཕྱགས་འདུན་
 བཟང་པོ་རྣམས་ཡོངས་སུ་འགྲུབ་ཅིང་། ཆེ་རབས་
 གུན་ཏུ་བདེ་ནས་བདེ་བར་བཞོད་པའི་སྟོན་ལམ་
 འགྲུལ་བྱས་ཞུ་རྒྱུ་བཙས་ཀྱི་སྤྱི་མོས་ཐོས་ཆོད་དུ།
 བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་
 ༢༠༢༡ ལྷ་ ༡༠ ཆེས་ ༡༡ ལ།

བོད་གསལ་ཐོས་ཆོད་འདི་བཞིན་སྐབས་ ༡༩ པའི་
 བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཐོས་ཆོག་པ་
 ཆོག་པ་རུས་ ༡ པའི་ཐོག་སྤྱི་ཁྲུལ་ཐོས་ཀྱིས་གཏན་
 འཛུགས་གནང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༡༠ ཆེས་ ༡༡
 ལ།

གཞུང་འབྲེལ་ཐུང་ན་གྲུས་འདུད་ཀྱི་རྩེས་དྲན་ཐོས་
 ཆོད།

སྟོན་སྤྱོད།

༡༢༡ །རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་སྟོན་ཆེན་ཐུར་པ་
 དང་། ར་ལི་ཏི་ཡ་ལོག་རྒྱལ་ (Rashtriya Lok
 Dal) སྤྱི་དོན་ཆོག་པ་པའི་དབུ་ཁྲིད་སྤྱི་ཞབས་དམ་
 པ་ཅོ་དཱ་རི་ཨ་ཇི་ཏ་སི་རྒྱ་ (Chaudhary Ajit
 Singh) མཆོག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༥ ཆེས་ ༤ ཉིན་
 དགུང་ལོ་ ༤༩ ཐོག་རྒྱ་གར་ཐོང་ཁྲུང་ (Guru-
 gram) ཀྱི་སྤྱན་ཁང་ཞིག་ཏུ་ཏོག་དབྱེའམ་གཉན་
 རིམ་ ༡༤ ཡི་སྤྱན་གཞིས་རྒྱུ་པས་སྤྱི་ཆེད་འཕེན་པ་
 རྩོགས་པའི་ཡིད་སྤྱོད་གནས་ཆུལ་གྲུང་འདུག

སྐྱེའབས་ཁོང་གི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ལྷ་ ༡
 ཆེས་ ༡༩ ཉིན་ཡབ་ཅ་རན་སིན་ (Charan Singh)
 དང་ཡུམ་དགའ་ཡ་ཉི་རྟེ་འི་ (Gayatri Devi)
 གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས་པ་དང་། བར་སོན་
 སྐབས་ཀྱི་གར་གི་འབྲུལ་རིག་མཐོ་སློབ་ཆེས་སྤྱན་
 རྒྱལ་ས་ཆེ་བ་ (IIT Kharagpur) རྣམ་འབྲུལ་རིག་
 རབ་འབྲུམ་ས་བ་ (B. Tech in Electronics &
 Electrical Communication Engineering)
 དང་ཨ་རིའི་འབྲུལ་རིག་མཐོ་སློབ་ (Illinois Insti-
 tute of Technology) རྣམ་འབྲུལ་རིག་ཐོག་
 གཙུག་ལག་རབ་འབྲུམ་པའི་བསྐྱབ་པ་ཐར་སོན་
 མཛད། ཁོང་གི་ཀམ་ཕུ་ཤར་ཐོག་མཁས་པའི་ཆོན་
 རིག་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ཡས་མས་
 སུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་འབྲུལ་རིག་ཁང་ཨ་ཡེ་ཟླ་ཨེམ་
 (IBM) དང་ལྷན་ཕྱག་ལས་གནང་མཁན་རྒྱ་གར་
 བ་ཐོག་མའི་གས་ཡིན་ལ། རྒྱ་གར་གི་དབུ་ཁྲིད་
 རྒྱལ་ས་ཅན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པ་དང་། དམིགས་བསལ་
 དུ་ཁོང་གིས་ཁོང་པ་དང་དཔལ་འབྱོར་གནས་སྤངས་
 ཡར་རྒྱས་ཡོང་བའི་ཆེད་རྒྱུ་ཆེད་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་
 ཐོན་པའི་ཕྱག་ལས་གནང་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༦ ལོར་
 ཁོང་གི་ཡབ་རྒྱ་གར་གི་སྲིད་མྱོན་ཟུར་པ་རྩ་རན་
 སིན་མཆོག་སྤུང་གཞི་ཐོག་སྐབས་གྲོས་ཚོགས་གོང་
 མའི་འཐུས་མིར་ཐོག་མར་བདམས་ཐོན་བྱུང་བ་དང་
 ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལོར་ལོག་རྒྱལ་ (Lok Dal) ཆབ་
 སྲིད་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་དང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩
 ལོར་རྒྱ་ན་ཏ་ (Jananta Party) ཆབ་སྲིད་ཚོགས་
 པའི་ཚོགས་གཙོའི་ཐུགས་འགན་དང་། དེ་ནས་ཕྱི་
 ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་རྒྱ་ན་ཏ་རྒྱལ་ (Janata Dal) ཆབ་
 སྲིད་ཚོགས་པའི་སྤྱི་ཁྱབ་དབུ་ཁྲིད་ཐུགས་འགན་
 ཡང་བཞེས་ཡོད། དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་རྒྱ་
 གར་དབུས་གྲོས་ཚོགས་ལོག་མའི་འཐུས་མིར་
 བདམས་ཐོན་བྱུང་བ་དང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ རྣམ་ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༩༠ བར་རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་བཅོ་ལས་
 མྱོན་ཆེན་ (Minister of Industry) ཀྱི་ཐུགས་
 འགན་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་ཁོང་སྤར་ཡང་རྒྱ་
 གར་གྲོས་ཚོགས་ལོག་མའི་འཐུས་མིར་བདམས་

ཐོན་བྱུང་ནས་རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་བཅོ་ལས་
 མྱོན་ཆེན་ (Minister of Food) ཀྱི་ཐུགས་འགན་
 བཞེས་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༦ ལོར་ཁོང་རྒྱ་གར་གྲོས་
 ཚོགས་ལོག་མའི་འཐུས་མིར་བདམས་ཐོན་བྱུང་
 རྣམས་ལས་འཁུར་བའོལ་ཉེ་ར་ཕྱི་ཉི་རྟེ་འི་ཡ་ལོག་རྒྱལ་
 (Rashtriya Lok Dal) སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་
 གསར་དུ་བཙུགས་གནང་སྟེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལོར་
 སྤར་ཡང་འོས་འདམས་བྱུང་། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༩༩༡༩༠༠༩༡༠༠༩ བཅས་སུ་སྤར་གྲོས་
 ཚོགས་འཐུས་མིར་བདམས་ཐོན་བྱུང་བ་ལྟར་
 ཐུགས་འགན་བཞེས་ཡོད། དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༡
 རྣམ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༣ བར་རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་
 ཁོང་ལས་མྱོན་ཆེན་ (Minister of Agriculture)
 དང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ རྣམ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ བར་རྒྱ་གར་
 དབུས་གཞུང་གི་མཁའ་ལམ་འབྲུལ་བཞུད་མྱོན་ཆེན་
 (Minister of Civil Aviation) བཅས་ཀྱི་
 ཐུགས་འགན་བཞེས་ཡོད། ཁོང་གི་བོད་དོན་ཐོག་ཁ་
 ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནང་མཁན་ཞིག་དང་
 ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་
 དོན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོགས་པ་ (All Party Indian
 Parliamentary Forum for Tibet) ཡི་ཚོགས་
 མི་ཟུར་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་
 བཞུགས་སྐར་དུ་སར་བོད་མིའི་སྒྲན་མེད་པའི་དབུ་
 ཁྲིད་སྤྱི་ཁོར་ཡ་གོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་
 མཆོག་དང་མཇལ་ཁ་ཞུས་གནང་ཡོད། དེ་བཞིན་རྒྱ་
 གར་དབུས་གཞུང་གི་མྱོན་ཆེན་དང་། གྲོས་ཚོགས་
 འཐུས་མི་གནང་སྐབས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྤྱི་
 ཆབ་ཚོགས་རྒྱུང་དང་མཇལ་མོལ་ཞུ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་
 བྱུང་བ་སོགས། ཁོང་གིས་བོད་དོན་ཆབ་སྲིད་ལས་
 འགུལ་དང་། བོད་དོན་ལྷན་ཚོགས་མང་བོའི་ནང་
 མཉམ་ཞུགས་གནང་ཡོད་པ་བཅས།

གྲོས་ཚོད།

སྐྱེའབས་ཁོང་གི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་ཁོང་སྤར་ཡང་རྒྱ་
 གར་གྲོས་ཚོགས་ལོག་མའི་འཐུས་མིར་བདམས་

བཅོད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ཁོང་གི་སྤྱི་ཆེ་མ་ཐེན་པ་འདིས་
 བོད་དོན་འཐབ་ཆེད་ལའང་གྲོང་གྲུང་གོང་ཆག་བྱུང་
 བར་བརྟེན་ལུ་ལ་བཞུགས་ནང་མི་སྤྱོད་བཅས་
 རྣམས་ལ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་
 གཞིས་ཀྱིས་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཆབ་ཞུས་ཉེ་ཐུགས་
 གསོ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དམ་པ་ཁོང་གི་ཕྱགས་འདུན་
 བཅང་བོ་རྣམས་ཡོངས་སུ་འགྲུབ་ཅིང་། ཆེ་རབས་
 ཀྱན་ཏུ་བདེ་ནས་བདེ་བར་བཟོད་པའི་སྤོན་ལམ་
 ལུགས་འག་ཞུ་རྒྱུ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཆེད་དུ།
 བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་
 ༢༠༢༡ ལྷ་ ༡༠ ཆེས་ ༡༡ ལ།

གོང་གསལ་གྲོས་ཆེད་འདི་བཞིན་སྐབས་ ༡༧ པའི་
 བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་
 ཚོགས་དུས་ ༡ པའི་ཐོག་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་གཏན་
 འཁེབས་གནང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༡༠ ཆེས་ ༡༡
 ལ།

གཞུང་འབྲེལ་ཐུང་ན་གུས་འདུད་ཀྱི་རྗེས་དན་གྲོས་ཆོད།

སྤོན་ཆེད།

༢༢། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་ ༡༩ པའི་
 སྤྱི་འཐུས་དང་། བོད་བསྟན་སྲིད་མི་རིགས་དང་
 བཅས་པར་སྤྱི་ཞུ་བ་གནང་སྲོང་བ་སྤྱི་ཟུར་རྒྱལ་
 ཁོར་ཆེད་བར་མཆོག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༥ ཆེས་
 ༢༦ ཉིན་བལ་ཡུལ་རྒྱལ་ས་ཀམ་མན་གྲུང་སྤྱི་ཆེད་
 འཕེན་པ་རྗེས་པའི་ཡིད་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་།

ཁོང་གི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་སྤྱོད་ཤེས་
 དཀར་དུ་སྤྱི་འབྲུངས་ཤིང་། རྒྱུང་དུས་བལ་ཡུལ་
 གར་ཁུམ་བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་སློབ་གྲྭའི་ནང་
 འཛིན་རིམ་ལུ་བར་ཕེབས། དེ་རྗེས་གཞིས་ཆགས་
 སུ་ལག་ཤེས་བཅོ་སྤྱིའི་ནང་གྲུམ་གནང་འཐག་བསྐྱར་

དང་འབྲེལ་བྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ནང་བལ་ཡུལ་ཀམ་མན་
 གུར་གནས་སྤོས་ཀྱིས་བྲམ་གདན་བཟོ་སྐྱབ་གནང་
 ཟུས་ཐོག་ ༡༩༥༥ ལོར་བལ་ཡུལ་རྒྱལ་སར་ཉི་མ་
 ལ་ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་དགེ་སྟོན་སློབ་བྱ་ཞེས་པ་ཞིག་
 གསར་བརྩམས་གནང། བྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ནང་བལ་
 ཡུལ་རྒྱལ་སར་སྤོང་བཅན་བལ་བཟང་སྤྱི་ཚོགས་
 དང་རིག་གཞུང་ཡར་འདེགས་ཚོགས་པ་ཐོག་མར་
 གསར་དུ་འཛུགས་མཁན་གྱི་གས་ཤིག་ཡིན་པ་དང།
 ཚོགས་པ་དེའི་ཚོགས་གཞོན་ཡང་གནང་སྤོང་ཡོད།
 དེ་བཞིན་དབུས་གཙང་ཆོལ་ཁའི་དབུས་རྒྱུན་ལས་
 སུ་ལོས་ཐོན་གྱིས་སྐབས་འགའི་རིང་དབུས་རྒྱུན་
 དང། བལ་ཡུལ་མཚོད་འཛོར་ས་གནས་འཐུས་
 ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་དང། བྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་
 བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་ཆོད་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཐེངས་
 དང་པོ་བསྐྱངས་སྐབས་འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་སུ་
 ལོས་ཐོན་ལྷན་ལས་འཁུར་ཞེས། ལྷག་པར་བོད་མིའི་
 སྤྱི་ཚོགས་ནང་མི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒྱ་བརྟན་པོར་བརླང་
 ཉེ་སྤྱི་ཉིད་ཀྱི་འཁོས་འབབ་ལྷན་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་
 ཀྱི་གཞུང་འབྲེལ་དང་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་
 ཚོགས་སྤྱིད། དཔོན་སྡེ་སོགས་ལ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་
 ཞལ་འདེབས་རྒྱ་མི་ཆུང་བ་གནང་བ་མ་ཟད། བོད་
 གཞུང་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་བརྒྱད་བོད་རིགས་
 ཉམ་ཐག་འཁོས་ཞན་གྱི་བུ་སྐྱབ་མང་དག་ཅིག་ལ་
 སློབ་ཡོན་རོགས་རམ་ཟམ་མ་ཆད་པ་གནང་ཡོད་
 པའི་སློབ་འཛུགས་སློབ་ཡོན་ཁོངས་སུ་བྱི་ལོ་ ༡༩༥༡
 ནས་ ༡༩༥༥ བར་སློབ་མ་གངས་ ༥༠ དང། བྱི་ལོ་
 ༡༩༥༥ ནས་ ༡༩༦༠ བར་སློབ་མ་གངས་ ༡༥ བྱི་ལོ་
 ༡༩༦༡ ནས་ ༡༩༦༢ བར་སློབ་མ་གངས་ ༥ བྱི་ལོ་
 ༡༩༦༢ ནས་ ༡༩༦༥ བར་སློབ་མ་གངས་ ༣
 བཅས་དང། དེ་བཞིན་མཐོ་རིམ་སློབ་ཡོན་ཁོངས་ཉི་
 བའི་འབྲམ་རམས་པ་སློབ་མ་གངས་ ༣ གྱི་ཆེད་
 ཉིན་སྟོར་ ༣༦༠༡༠༠ གནང་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་
 མཛད་ཇེས་ལ་བརྟེན་ཤིང་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་བྱི་
 ལོ་ ༡༩༥༥ ལྷ་ ༡༩ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་པར་སྤྱོད་
 གཞེངས་ཏྲགས་དང། བོད་ཀྱི་གཞོན་ནུའི་ཚོགས་
 ཚུན་ཐེངས་བརྒྱད་པའི་སྐབས་གཞེངས་བསྟོད་བརྟན་

རྟོན། གཞན་ཡང་ཆོག་པ་སྤྱིད་གཞན་གྱི་གཟེངས་
 བསྟོད་དང་། ལྷག་ཁྱེད་སོགས་གནང་སོན་བྱུང་ཡོད་
 བ་བཅས་མདོར་ན་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་སྤྱི་
 ཆོག་པ་བདེ་དོན་བཅས་ལ་ཞབས་འདེགས་རྒྱབ་ས་
 བོ་ཆེ་ཞུས་གནང་མཁན་ཞིག་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩
 ལོར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་ ༡༩ བའི་སྤྱི་
 འཐུས་སུ་དབུས་གཙང་ཆོལ་ཁའི་ཁོངས་ནས་
 བདམས་ཐོབ་གྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩།༥།༣༠ རས་ཕྱི་
 ལོ་ ༢༠༡༡།༥།༢༩ བར་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ལས་ཡུན་ལོ་
 ལྷ་རིང་ལས་འཁུར་བཞེས་ཡོད། མདོར་ན་ཁོང་ནི་སྤྱི་
 ཆེ་ཕྱིལ་པོར་བོད་བསྟན་སྤྱིད་མི་རིགས་དང་བཅས་
 བར་སྤྱི་ཞུ་ཞབས་འདེགས་ལྷག་བསམ་གྱི་འཇུག་སློ་
 ཆེར་བསྐྱེད་ཡུན་རིང་གནང་མཁན་མཛད་རྗེས་ཅན་
 ཞིག་ཡིན་པ་བཅས།

གྲོས་ཆོད།

སྐྱུ་གཤེགས་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཛད་ཆེས་ལ་ཡི་
 བངས་བསྐྱབས་བརྗོད་ཞུ་རྒྱུ་དང། དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་
 ཆེ་བས་ཀྱན་ཏུ་བྱས་བསགས་ཕྱིན་ལུང་རྣམས་
 གྲང་ཞིང་དག་ནས་ཐེག་མཆོག་ལའོར་ལོ་བཞི་ལྟན་
 གྱི་ཉིན་བཟང་རིམ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཐང་བ་དང་ཐམས་
 ཅད་མཐུན་པའི་གོ་འཕང་ལ་སྤྱར་དུ་རེག་པའི་སྟོན་
 འདུན་དང། རྒྱལ་ལུས་གཉིན་ཉིད་ལྟོས་བཅས་
 རྣམས་ལ་ཐུགས་གསོ་ཞུ་རྒྱུ་བཅས་ཀྱི་གོས་ཆོད་དུ།
 བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་ཀྱིས་ཁྲི་ལོ་
 ༡༩༩༧ ལྷ་ ༡༠ ཆེས་ ༡༡ ལ།

གོང་གསལ་གྲོས་ཚད་འདི་བཞིན་སྒྲུབས་ ༡༧ བའི་
 བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྡེ་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་
 ཚོགས་དུས་ ༡ བའི་ཐོག་སྤྱི་མིས་ཀྱིས་གཏན་
 འཛབས་གནང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལྷ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༡
 ལ།

གཞུང་འབྲེལ་ཐུངས་གཉེན་འདུད་ཀྱི་ཆེས་ཐོན་གྱིས་
ཆོད།

ཕྱོད་མེད་།

༦༡། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་ ༤ བ་དང་
 ༡ བའི་སྤྱི་འཐུས་དང་། བོད་བསྟན་སྲིད་མི་རིགས་
 དང་བཅས་པར་སྤྱི་འཐུས་གནང་སྲོད་པ་སྤྱི་ལུང་
 བདེ་སྦྱིད་སློབ་དཀར་མཆོག་ཏེག་དབྱིབས་གཉན་
 རིམས་ ༡༤ ཡིས་རྒྱུན་པས་བྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༩
 ཆེས་ ༢༡ བལ་ཡུལ་བྱལ་ས་གཞ་མན་བྱང་སྐྱ་ཆེའི་
 འཕེན་པ་རྩོགས་པའི་ཡིད་སྦྱིད་གནས་རུལ་བྱང་།

ཁོང་གི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ལོར་བོད་དུ་སྐྱེ་
འབྲས་པ་ཤིང་། རྒྱ་གར་ལ་བཅན་བྱོལ་དུ་ཕེབས་
ནས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༦༩ ལོར་སློན་ཏུ་ཅ་མེར་ (Auro-
ville Ashram) བར་སློབ་ཞུགས་གནང་། སློབ་གྲྭ་
དེར་བོད་སྐད་འཇུག་ཞུགས་ཀྱིས་མཁན་དང་པོ་དེ་
ཆགས་ཡོད། སློབ་ཐོན་ཟེས་སྤྱི་ལོར་ཟླ་བྷལ་འིང་
ལས་ཀྱིས་སློབ་སྦྱོང་གནང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༦༧།༡༩༦༨
ལོར་སྤྱིའི་གཙུང་མོ་ཟེ་བཅུན་པ་སྤྲེའ་ཆོག་གི་ཨིན་
ཊུང་དམིགས་སྐོར་ཨིན་ཡུལ་དུ་མངགས་དོན་བཞིན་
ལོ་གཉིས་འིང་མཛོ་སློབ་ཏུ་ཨིན་ཡིག་གཅི་བོར་གྱུར་
པའི་སྤྱི་གུ་བལྟ་སྦྱོང་དང་གཅིང་འབྲོད་སོགས་ཀྱི་
ཐོག་སློབ་སྦྱོང་གནང་སྟེ་མཐར་མོན། དེ་ཟེས་དུས་
བོད་སྐད་བྲིས་སྟེར་ལོ་ལྗེའི་འིན་ཊུང་གནང་། སྤྱི་
ལོ་ ༡༩༧༦ ལོར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་ ༤
པའི་མདོ་སྤྱད་ཆོལ་ཁའི་ཁོངས་སྤྱི་འཐུས་སུ་
བདམས་ཐོན་གྱིས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༦།༠༧།༠༥ ནས་སྤྱི་
ལོ་ ༡༩༧༦།༠༨།༠༡ བར་དང་། དེ་བཞིན་སྤྱིར་ཡང་
སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་
༥ པའི་སྤྱི་འཐུས་སུ་བདམས་ཐོན་གྱིས་སྤྱི་ལོ་
༡༩༧༦།༠༨།༠༣ ནས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༩།༠༨།༠༡ བར་
བཅས་སྐབས་གཉིས་འིང་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ལས་འཁུར་
བཞེས་ཡོད། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་རང་གཞུང་ལས་
ཀྱིས་བདག་གཉེར་ཁང་ནས་བལ་ཡུལ་སྤྱི་ཚབ་དོན་
གཅོད་ཁང་གི་ལས་ཀྱིས་ཀྱིས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་

ལྷན་ཁྲིའོ་ ༡༩༩༦ བར་ལོ་ལྷའི་རིང་སྤྱི་ཞུ་ལོ་ལ་ས་
 རོན་བསྐྱབས། ཁྲིའོ་ ༡༩༩༦ ལོ་ལྷའི་ ༣༠༣༠
 བར་རྒྱ་རན་སིའི་རོགས་ཚོགས་ (Graines
 d'Avenir) ཏང་ (APACT) Association
 Paloise Art Culture Tibet)གཉིས་ཀྱི་བལ་
 ཡུལ་ལས་དོན་གྱི་འགན་ཁུར་ཀྱང་ལེན་གནང་ནས་
 བལ་ཡུལ་ཁུལ་དུ་གནས་སྡོད་བཅན་གྱི་ལོ་ལོ་ལོ་
 ཉམས་ཐག་དང་སློབ་སྦྱོང་བརྒྱ་མཉམ་མང་ལོར་འཆོ་
 གོས་དང་སློབ་ཡོན་སློབ་ཞུགས་རོགས་རམ་སོགས་
 ཀྱི་ཕྱག་ལས་གནང་ཡོད། མདོར་ན་ཁོང་གི་སྐྱེ་ཆེ་
 ཉིལ་ལོར་བོད་བསྟན་སྤྱི་མི་རིགས་དང་བཅས་པར་
 སྤྱི་ཞུ་ཞབས་འདེགས་ལྷན་བསམ་གྱི་འཇུག་སྒྲོ་ཆེར་
 བསྐྱེད་ལུན་རིང་གནང་མཁན་མཛད་རྗེས་ཅན་ཞིག་
 ཡིན་པ་བཅས།

གྲོས་ཚོད།

སྐྱ་གཤེགས་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཛད་རྗེས་ལ་ཡི་
 རངས་བསྐྱབས་བརྗོད་ཞུ་བྱ་དང་། དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་
 ཆེ་རབས་ཀྱང་ཏུ་བྱས་བསགས་སྤྱི་གཞུང་རྣམས་
 བྱང་ཞིང་དག་ནས་ཐེག་མཆོག་འཁོར་ལོ་བཞི་ལྟན་
 ཀྱི་རྟེན་བཟང་རིམ་བརྒྱུད་ཀྱིས་ཐར་པ་དང་ཐམས་
 ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ལ་སྤྱར་དུ་རྟེན་པའི་སློན་
 འདུན་དང་། ལུས་ལུས་བཟའ་རྒྱ་དང་བྱ་སྤྱག་གཉིན་
 ཉེ་ལྷོས་བཅས་རྣམས་ལ་སྤྱགས་གསོ་ཞུ་བཅས་
 ཀྱི་གྲོས་ཚོད་དུ། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་
 ཀྱིས་ཁྲིའོ་ ༣༠༣༡ ལྷ་ ༡༠ ཆེས་ ༡༡ ལ།

གོང་གསལ་གྲོས་ཚོད་འདི་བཞིན་སྐབས་ ༡༧ པའི་
 བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་
 ཚོགས་དུས་ ༡ པའི་ཐོག་སྤྱི་མིས་ཀྱིས་གཏན་
 འཁེབས་གནང་། ཁྲིའོ་ ༣༠༣༡ ལྷ་ ༡༠ ཆེས་ ༡༡
 ལ།

གཞུང་འབྲེལ་མྱུང་ན་གུས་འདུད་ཀྱི་རྗེས་བྲན་གྲོས་ ཚོད།

སྟན་མཛེད།

༡༣། [ཨེལ་སལ་ལེ་ཏོར་ (El Salvador) རྒྱལ་
 ཁབ་ནས་ཡིན་པའི་བོད་དོན་རྒྱ་བ་སྐྱོར་བ་རྩིང་གས་
 བྱིས་ས་ཆོད་པ་གྲགས་ཅན་སྤྱི་ཞུ་ཞབས་ཨེལ་ལེ་ཏོར་
 མར་ལི་ལེ་ཏོར་མོ་རེ་ལོ་ (Dr Alfredo Martinez
 Moreno) མཆོག་ཨེལ་སལ་ལེ་ཏོར་གྱི་རྒྱལ་ས་
 སན་སལ་ལེ་ཏོར་ (San Salvador) དུ་དགྲུང་
 གངས་ ༢༩ ཐོག་ཁྲིའོ་ ༣༠༣༡ ལྷ་ ༡༠ ཆེས་ ༣
 རེས་གཟའ་སྟེན་པའི་ཉིན་སྤྱི་ཆེད་འཕེན་པ་རྩོགས་
 པའི་ཡིད་སྐྱོབ་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་འདུག

ཁོང་གི་ཁྲིའོ་ ༡༩༩༣ ལྷ་ ༩ ཆེས་ ༡
 ཉིན་སྤྱི་འཐུངས་ཤིང་རིམ་པས་ཨེལ་སལ་ལེ་ཏོར་
 གཙུག་ལག་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་ནས་བྱིས་ས་ཆོད་པ་
 ཚོགས་ཆན་རིག་ཐོག་སློབ་སྦྱོང་གནང་ནས་འབྲུམ་
 རམས་པའི་ཕྱག་འཁྱེར་ཐོབ་སོན་བྱུང་། ཁོང་གིས་
 རྒྱལ་སྤྱིའི་ལྷན་ཚོགས་མང་པོའི་ནང་འགན་འཁུར་
 གཞོན་པའི་ཐུགས་འཐུང་བཞེས་གནང་ཡོད་པ་དང་།
 ལྷག་པར་དུ་ཁྲིའོ་ ༡༩༩༠ ལོར་ཁོང་གིས་མཉམ་
 འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཆན་དུ་ཨེལ་སལ་ལེ་
 ཏོར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྐྱེ་ཆེ་བའི་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་
 གཙོ་གཞོན་པའི་ཐུགས་འགན་ཆེར་བཞེས་ཀྱིས་
 བོད་ནང་རྒྱ་ནག་གིས་བཅན་འཛུལ་བྱས་པར་སྟོན་
 བརྗོད་ཀྱིས་བྱུང་བའི་རྒྱ་བ་སྐྱོར་གནང་ཡོད། དེ་
 བཞིན་རྒྱལ་སྤྱིའི་མཆོ་བྱིས་ས་ཆོད་པ་ཚོགས་ཆེན་
 ཞིག་ཚོགས་ཡོད་པའི་གོ་སྤྱི་གཞུང་ཆུང་གི་
 ཚོགས་གཙོའི་ཐུགས་འགན་བཞེས་ནས་བྱུ་བ་
 འབྲས་གཞེངས་སུ་ཐོན་པ་བྱུང་ཡོད། ཁྲིའོ་ ༡༩༩༧
 ལོར་ཁོང་གི་འབྲེལ་སྟོན་ཆེན་དང་དེ་རྗེས་ཁྲིའོ་
 ༡༩༩༩ ལོར་ཆེས་མཐོའི་བྱིས་ས་ཆོད་པ་ཚོགས་
 གཙོར་བསྐྱོ་བཞག་བྱུང་སྟེ་ཐུགས་འགན་རིམ་
 བཞེས་གནང་ཡོད། དེ་བཞིན་ཁོང་གིས་སལ་ལེ་ཏོར་

སྐད་ཡིག་སློབ་གཉེར་ཁང་ (Salvadoran Acad-
 emy of Language) གི་ཚོགས་གཙོའི་ཐུགས་
 འགན་མིའོ་ ༣༧ བར་བཞེས་གནང་ཡོད། སྤྱི་
 ཞབས་ཁོང་གི་བྱིས་ས་ཆོད་པ་དང་ཆོས་པ་ལོ། དེ་
 བཞིན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཞུང་འབྲེལ་སྐྱེ་ཆེ་བ་སོགས་
 ལས་གནས་མང་པོའི་ཐོག་ཕྱག་ལས་རྒྱ་བས་ཆེན་
 གནང་སྟངས་མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་ཁོང་གིས་མཐོའི་
 གཞེངས་རྟགས་ (Order of the Sun of Peru)
 ལ་སོགས་པའི་ཆེ་མཐོང་དང་གཞེངས་རྟགས་མང་པོ་
 ཕུལ་སོན་བྱུང་ཡོད། ཨེལ་སལ་ལེ་ཏོར་རྒྱལ་ཁབ་
 ཀྱང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་སུ་བོད་ཀྱི་གནད་
 དོན་སྐོར་གྱི་སྟངས་མཁན་ཆེས་ཐོག་མ་དེ་ཡིན་
 ལ། ཁོང་གི་བོད་མིའི་རྒྱ་ན་མེད་པའི་དབྱིངས་སྤྱི་ལོར་
 ལ་གོང་ས་ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཏེ་
 ཅང་ཉེ་པོ་གནང་སའི་གྲོགས་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་སྐྱེ་ཆེ་
 ཉིལ་ལོར་བོད་དོན་སྤྱི་ལྷན་བསམ་རྒྱུ་དག་གིས་
 རྒྱ་བ་སྐྱོར་གནང་མཁན་ཞིག་གྱང་ཡིན་པ་བཅས།

གྲོས་ཚོད།

སྐྱ་གཤེགས་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཛད་རྗེས་
 རྣམས་ལ་གྲུར་ཆེ་བསྟོད་ཀྱིས་བསྐྱབས་
 བརྗོད་ཞུ་བྱ་དང་། ཁོང་གི་སྐྱེ་ཆེ་མ་ཐོན་པ་འདིས་
 བོད་དོན་འཐབ་ཆོད་ལའང་གྱིང་གྱུད་གོད་ཆག་བྱུང་
 བར་བརྟེན་ལུས་བཞུགས་ནང་མི་ལྷོས་བཅས་
 རྣམས་ལ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་
 གཞིས་ཀྱིས་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཆབ་ཞུས་ཏེ་ཐུགས་
 གསོ་ཞུ་བྱ་དང་། དམ་པ་ཁོང་གི་ཕྱགས་འདུན་
 བཟང་པོ་རྣམས་ཡོངས་སུ་འབྱུང་ཅིང་། ཆེ་
 རབས་ཀྱང་ཏུ་བདེ་ནས་བདེ་བར་བཟོད་པའི་སློན་
 ལམ་ལུགས་དག་ཞུ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་མིས་གྲོས་ཚོད་
 དུ། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཁྲིའོ་
 ༣༠༣༡ ལྷ་ ༡༠ ཆེས་ ༡༡ ལ།

གོང་གསལ་གྲོས་ཚོད་འདི་བཞིན་སྐབས་ ༡༧ པའི་
 བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་

**ཚོགས་དུས་ ༡ བའི་ཐོག་སྤྱི་མིའི་ཀྲིས་གཏན་
འཁེབས་གནང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལྷ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༡
ལ།**

**བོད་ནང་གི་རྒྱ་རྒྱུ་གནས་སྐྱོད་པོ་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་
གཞུང་མེས་མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོས་ཚད།**

སྒྲིལ་བཤེས།

༡༢༡། །གནའ་ལྷ་མོ་ནས་བོད་ཀྱི་མི་རིགས་རིག་
གཞུང་དང་བཅས་པ་རོ་བོ་ཐ་དང་ཅིང་དར་རྒྱུ་ཅི་
རིགས་བྱུང་བའི་ཁྲིམ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་ལྷུ་ལྷ་མོ་
མོ་བར་བྱུང་ཡོད་པ་བསྟོན་མེད་ཡིན། འོན་ཀྱང་རྒྱ་
ནག་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ལ་རྒྱ་པོའི་བཅའ་
འཁུལ་བྱས་པར། བོད་མི་ཁྲིམ་མཆོས་ནས་འགོག་
ཆོལ་རབ་དང་རིམ་པར་བྱས་ཀྱི་མང་སྤྱི་འཐུས་
མ་བཅུ་པར་མཐར་ ༡༩༧༩ ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་
ལྷ་ས་ལོར་བ་མ་ཟད། བོད་མིའི་ཆོས་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་
དབུ་ཁྲིད་སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་སྐུ་བས་མགོན་ཆེན་པོ་
མཆོག་གིས་དབུ་ས་པའི་བོད་མི་ཁྲིམ་མཆོས་མང་པོ་
བཅའ་བྱེད་ཀྱི་ལེབས་དགོས་བྱུང་ཡོད།

རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་གཙུག་
ལག་ཁང་དང་དགོན་སྡེ་རྣམས་ལྷན་གཏོར་བཞུགས་
དང་། ཉེས་མེད་བོད་མི་ས་ཡ་གཅིག་ལྷན་དམར་
གསོད། ཆོས་བྱེད་སྤྱི་གཙང་གྲ་བཅུན་པལ་མོ་ཆེ་
སྤྱ་སར་པལ་ལ། རོ་བོ་མི་བསྐྱོད་དོན་གཙོ་བོར་གྱུར་
པའི་གནའ་རབས་བོད་ཀྱི་རིག་དངོས་རྒྱ་ནོར་རིན་
ཐང་ཅན་རྣམས་རྒྱ་ནག་ཏུ་དཔོན་འཛིན། སྤྱ་གསུང་
ཐུགས་ཀྱི་དང་རིག་དངོས་གྲངས་ལས་འདས་པ་
མེར་བསྐྱེད། ལྷན་པར་དུ་དམངས་གཙོ་བཅོས་
སྤྱར་ཟེར་བ་དང་། རིག་གནས་གསར་བཟུང་ཟེར་བ་
སོགས་རྣམས་པ་འདྲ་མིན་གྱི་ལས་འགུལ་རིམ་པར་
སྤེལ་ཏེ་བོད་མི་རྣམས་ལ་ཉེས་མིང་སྤྱ་ཆོགས་
བཏགས་ནས་མི་སྤྱོད་ལས་འདས་པའི་སྤྱ་སྤྱོད་

མནར་གཅོད་བཏང་ནས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་གང་སར་
བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱ་སྤྱོད་མ་སྤྱོད་བའི་མི་ལོ་ཁྲིམ་
སྤོང་གྲངས་ལས་འདས་པ་བྱུང་ཡོད།

རྒྱ་གཞུང་གི་མི་མེར་སྤེལ་བའི་སྤྱི་བྱས་
འོག་རྒྱ་རིགས་མང་པོ་བོད་སར་གནས་སྤོས་བྱས་
ཆུན་བོད་མི་རྣམས་རང་ས་རང་ལུས་དུ་གྲངས་ཉུང་
མི་རིགས་ཆགས་བཞེན་ཡོད་ལ། དབུ་སྤྱོད་ལ་ཁ་
གཡར་ནས་བོད་སྤྱི་པ་ཆགས་ནས་རང་བྱུང་ཁོར་
ལུག་དང་མཉམ་དུ་གནས་བཅས་པའི་ཞིང་འབྲོག་མི་
མང་མང་དག་ཅིག་གནས་སྤོ་བྱ་དགོས་པར་བཅའ་
བཀའ་བཏང་སྟེ། ལུས་ལུང་དེ་དག་གི་བདག་དབང་
བཅའ་འཁྲོག་བྱས་ནས་རྒྱ་གཞུང་གིས་འཛུགས་
བསྐྱོར་དང་གཏོར་ཁ་སྤྱོད་འདོན་བྱ་རྒྱུའི་ལས་འཆར་
སྤེལ་བཞེན་བ་དང་། གནས་སྤོས་ཁུལ་དུ་མི་མང་གི་
འཆོ་བ་དང་འཕྲོད་བསྟེན་གང་ཅིར་དཀའ་འདེམས་ཆད་
མེད་འཕྲད་བཞེན་བ་དང་། བོད་ཀྱི་སྤོས་རྒྱུ་གྱི་ཁང་
པ་དང་ཆས་གོས། གོམས་སྤོས་ཡོངས་རྫོགས་རྒྱ་
ནག་ཅན་དུ་བསྐྱར་བའི་སྤྱི་བྱས་ལག་བསྐྱར་བྱེད་
བཞེན་བ་མ་ཟད། རྒྱ་མི་འབོར་ཆེན་སྤོས་ལྷན་ཆེ་རུ་
བཏང་ནས་ཞིང་འབྲོག་མི་མང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་རོ་བོ་
དང་སྤོས་རྒྱུ་གྱི་འདུ་ཤེས་བསྐྱར་ནས་མེད་པ་བཟོ་
བཞེན་ཡོད།

དེ་བཞེན་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྐྱར་རྒྱ་ནག་
ཅན་དུ་བསྐྱར་བའི་སྤྱི་བྱས་འོག་ དགོན་སྡེ་ཁག་གི་
གྲ་བཅུན་ལ་ཆད་བཀག་དང་། ཆོས་བྱེད་གྲ་བཅུན་
ཕྱིར་འབྱུང་། རྒྱ་སྤོས་ཀྱི་ཡང་སྤྱི་བཅུད་འཆོལ་གྱི་
སྤྱི་གཞི་ཟེར་བ་གཏན་འཁེབས། རྒྱུ་སྤོས་ཆོས་
ཀྱི་བྱེད་སྤོས་ཁག་ལ་ཐེ་བྱས། རྒྱལ་གཅིས་ཆོས་
གཅིས་ཀྱི་སྤོས་གསེལ་བ་སྤེལ་ནས། འདི་ཀྱི་
གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་བས་གནས་ལ་གོང་ས་ལ་སྤྱི་བས་མགོན་
ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་མཆོན་སྤྱོད་ལུ་རུ་བཅུག་སྟེ་མེས་
རྒྱལ་ཁ་བྱུང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བཅུན་སྤྱོད་མེད་པ་
བཟོ་མཁན་གྱི་ཆབ་སྤྱི་ཀྱི་ཉེས་མིང་འོག་བོད་མི་
གྲངས་ལས་འདས་པར་འཕྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་
ཡོངས་སྤྱོད་འགུལ་ཏེ་བཅོན་འཇུག་བྱས་ཏེ་སྤྱ་སྤྱོད་
མནར་གཅོད་གཏོར་བཞེན་ཡོད། དེ་ཡང་དཔེར་ན།

འདི་ལོའི་རྒྱ་ ༩ པའི་རྒྱ་མགོར་གན་སྤུ་ཞིང་ཆེན་
ཟེར་བའི་ཁོངས་གཏོགས་སྤྱོད་པའི་མཁར་དམར་
དགོན་པར་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གིས་ལུས་བའི་ཞལ་
འདེབས་ཡོང་སྤོས་རྒྱ་གཞུང་ལ་སྤྱོད་དགོས་
སོགས་ལ་བསྐྱེད་དེ་གཞུང་གིས་དགོན་པ་སྤོས་རྒྱལ་
དགོས་པ་དང་གྲ་བཅུན་རྣམས་སྤྱ་སར་འབབ་
དགོས་པའི་བཅའ་བཀའ་བཏང་ཡོད་པར་བཅུན་
མཁར་དམར་དགོན་པའི་གྲ་བཅུན་རྣམས་ནས་
"བཅའ་དབང་གིས་དགོན་པ་ཕྱིར་ལུང་དང་སྤྱ་
སར་འབབ་དགོས་ཟེར་བ་དེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁྲིམས་
དང་འགུལ་བ་རེད།" ཅས་དུ་རྒྱ་གིས་ཞི་བའི་རོ་
ཆོལ་གནང་ཡོད།

བོད་ནང་བོད་མི་ཆོའི་སྤྱོད་པའི་དང་འཕྲོ་
འདུག་རང་དབང་འཕྲོག་སྟེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དམ་
བསྐྱེད་སྤྱོད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་བཏང་སྟེ་
བཅའ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་བོད་མི་གཉིས་ཉེར་པ་ལས་
བརྒྱུད་འབྲེལ་བ་བྱེད་མཁན་ལ་དོད་པ་བྱེད་བཞེན་
ཡོད་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་ཉེན་རྒྱུ་པས་བོད་མིའི་ལག་
ཐོག་ཁ་བར་དང་། འབྲེལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ལོར་སོགས་
སྤྱོད་བཞེད་བྱས་ཏེ་བོད་མི་ཁག་གཅིག་འཛིན་
བཟུང་བྱས་ཡོད་པ་དཔེར་ན། འདི་ལོའི་རྒྱ་ ༩ ཚེས་
༩ ཉེན་བོད་ཁམས་སྤྱོད་རྒྱ་མདོ་ནས་ཡིན་པའི་བོད་མི་
གསུམ་ལ་སྤྱི་ཆོགས་དུ་རྒྱུའི་ཐོག་པར་རིས་སོགས་
བརྒྱུད་སྤེལ་བྱས་པའི་ཉེས་མིང་འོག་རྒྱ་ནག་གཞུང་
གིས་འཛིན་བཟུང་བཅའ་ཁྲིམ་བྱས་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་
དེའི་ཆོས་ ༡༥ ཉེན་རྒྱ་གཞུང་ཉེན་རྒྱུ་པས་སྤྱོད་རྒྱ་
མདོ་སྤྱོད་བརྒྱུད་ཁོང་ཆོན་སྤྱོད་ལུ་ ༦༠ ཡས་མས་
ཀྱི་མཆོམས་སྤྱོད་པའི་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོ་སོགས་ཀྱི་
སྤྱོད་ལོར་རྣམས་བཀག་ནས་སྤོས་བཞེད་བྱས་
པར་བོད་མི་རིག་གསུམ་ལགས་ནས་སྤོས་བཞེད་
བྱེད་དགོས་དོན་གང་ཡིན་སྤྱོད་ཆེས་པར་ཉེན་རྒྱུ་
པས་སྤོས་སྤྱོད་དང་བཅས་འབྱུང་ལྷན་ཆེན་
པོས་ཁོང་འབྲི་རྒྱུ་གཡུགས་ནས་ཆུན་ལས་དུ་
བཏང་བ་དང་། ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོ་ཉེན་རྒྱུ་པའི་སར་
འཕྲོ་སྤྱོད་ཁོང་ལ་མེ་མདའ་བརྒྱུ་སྤྱོད་སྤྱོད་
ཆབས་ཆེན་བཏང་བའི་སྤོས་གསར་ལས་ཁག་ཏུ་

ཡོངས་གྲགས་ཆགས་ཡོད།

ཀྱི་གཞུང་གིས་བོད་མི་རིགས་རིག་གཞུང་དང་བཅས་པ་མེད་པ་བཟོ་ཆེད་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ཅ་མེད་དུ་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ་དཔེར་ན་ཉེ་ལམ་མགོ་ལོག་ཁུལ་གྱི་དར་ལག་རྫོང་ཟེར་བའི་ཁྱེད་སྤོང་དགོན་པའི་ཉེ་འདབས་སུ་ཀྱི་གཞུང་གིས་ཆོག་མཆན་སྤྲད་པའི་མཁན་པོ་ཀུན་བཟང་མཆོག་གིས་ཆེད་བཅུགས་གནང་ནས་ལོ་ངོ་ཉེ་ལྷག་སོང་ཟེར་བའི་སེང་འབྲུག་སྐྱུ་ཅེ་ཞེས་སེར་སྐྱ་དཔེར་མེད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སློབ་སྦྱོང་གྲ་ལུལ་སློབ་ལྷན་དེར་གྲ་བཅུན་ཡོད་པར་སྐད་བཏགས་ནས་ཀྱི་གཞུང་གི་བཅན་ཤེད་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོ་ ༥ ཆེས་ ༡ ཉིན་སློབ་བྱུང་དུ་བཅུག་ཡོད།

སློབ་ལྷན་དེའི་སློབ་སྐྱུ་ཆོས་ས་ཁུལ་དེ་ཡོངས་ཀྱི་རྒྱལ་ས་འབྲས་ཡང་དང་པོ་ཐེངས་མང་དང་ལེགས་གསོལ་བྱ་དགའ་ཡང་ཐོབ་སྤོང་ཡོད། ལྷག་པར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ ལོ་ནས་དགེ་སློབ་ཀྱི་གེ་སར་རྒྱལ་ཐར་ཆོག་ས་རྒྱུ་ཆུང་ཞིག་བཅུགས་ནས་འབྲུ་མི་པམ་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྱིར་བྱོར་ཆེན་པོའ་མོ་དང་འདན་སྐྱུ་ཆུང་གཡུ་ཤོད་འབྲུ་མེད་ཆོག་ས་བཞིན། སྤྱིར་གི་དཔེར་བའི་ཆོག་ས་བཞིན་རྒྱལ་ས་སློབ་གར་དུ་འཁྲུ་སློབ་དར་ཉེ་ས་གནས་མང་ཆོག་ས་དང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱུ་མགོན་ཆོས་བསྐྱུ་གས་བཞིན་ཐོབ་པ་དང་། ཀྱི་གཞུང་གིས་ཀྱང་ ༡༩༩༥ དང་ ༡༩༩༩ ལོ་སྤྱི་མཆིས་སུ་ཁུལ་དང་ཞིང་ཆེན་རིམ་པའི་གེ་སར་རྒྱལ་ཐར་སློབ་གར་ཆོག་ས་པ་འབྲུགས་ཆོག་པའི་ཆོག་མཆན་ཐོབ་པ་ཞིག་ཡིན།

དེ་བཞིན་ཀྱི་གཞུང་གིས་བཅན་ཤེད་ཀྱིས་མ་ཆེན་རྫོང་ཟེར་བའི་མངའ་སྡེར་སུ་འདྲ་བོད་པའི་སྤྱིར་གཉེར་སློབ་ལྷན་གསུམ་དང་། མགོ་ལོག་དགའ་བདེ་རྫོང་ཟེར་བའི་སྡེར་སུ་བོད་པའི་སྤྱིར་གཉེར་སློབ་ལྷན་གསུམ་སློབ་བྱུང་ཡོད། སློབ་བྱུང་པའི་སློབ་ལྷན་པའི་སྡེར་སུ་དུ་སྐྱུ་ལྷན་ལྷན་ཞིག་ཀྱང་ཆུང་ཡོད། ས་གནས་གཞན་དུ་སློབ་ལྷན་སློབ་བྱུང་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཡོད་ན་འདྲ་བོད་ནང་ཀྱི་གཞུང་གིས་དམ་བསྐྱུ་གས་ལྷག་ས་ཆེ་བཞིན་བར་

བཞེན། ཞིབ་ཐའི་གནས་ཚུལ་ཞེས་ཆོག་ས་དགའ་བར་གྱུར་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོ་ ༩ པའི་ཆེས་ ༡༩ ལོ་ནས་བཟུང་སྤྱི་བོད་ལྷོངས་ནག་ཆུ་ཤོར་ཁྱེད་ཀྱི་སློབ་ལྷན་ཆེ་འཕྲིང་རྒྱུ་གསུམ་དང་། བོད་ལྷོངས་སྐྱ་ས་ཤོར་ཁྱེད་ཀྱི་ལས་རིགས་ལག་ཅུལ་སློབ་ལྷན་ལག་ཅུ་ཀྱི་གཞུང་གིས་ཡིག་ཆ་གསར་པ་ཞིག་བཟུམས་ནས་རྒྱུ་སྐད་ཡིག་སྤྱི་སྐད་དུ་བཟུང་ནས་སློབ་ཁྱེད་ཀྱི་དགོས་པ་དང་རྒྱུ་སྐད་ཡིག་ཁོ་ནའི་སྤྱི་བོད་ལེ་ཡོན་སློབ་ཁྱེད་ཀྱི་དགོས་ཞེས་བཅན་བཀའ་བཏང་ཡོད། ལག་ཅུ་ཤོར་ཁྱེད་དང་བོད་ལྷོངས་སྐྱ་ས་ཤོར་ཁྱེད་ཀྱི་ལས་རིགས་ལག་ཅུལ་སློབ་ལྷན་པའ་ཆེ་བའི་སློབ་སྐྱུ་རྒྱལ་ས་བོད་སྐྱུ་ལིན་པར་བཞེན་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་རིག་གནས་ལ་དོ་ཁྱུར་བྱས་ནས་གོང་རིམ་ལ་བཞག་ཀྱང་དེ་ལས་སྐྱུ་སྤྱི་བོད་པོ་གར་ཐག་དེ་ཐད་ཀར་འཛིན་བཟུང་བཞིན་པའམ། ད་བར་བོད་མི་རིགས་དང་སྐད་ཡིག་ཐད་བསམ་ཚུལ་བཞག་མཁན་མང་པོ་ཞིག་འཛིན་བཟུང་དང་། གར་ཡོད་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་པའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཐོན་བཞིན་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོ་ ༩ ཆེས་ ༡༩ ཉིན་ནས་བཟུང་རྒྱ་དཔོན་པོའི་ཤོར་སྤྱི་དང་དགོན་པར་ཀྱི་ནག་གཞུང་གིས་དམག་མི་འཕོར་ཆེན་བཏང་སྤྱི་ལོ་རྒྱུ་ལོང་ས་ལྷན་པམ་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐྱུ་པར་སྤྱི་ག་གོམ་བྱས་པའི་ཉེས་མིང་འོག་སྤྱི་མཆིས་སུ་སེར་སྐྱ་པོ་མོ་གར་ས་ ༡༩༩ འཛིན་བཟུང་བཀའ་ཉར་བྱས་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོ་ ༩ ཆེས་ ༡༩ ལོ་ནས་ ༡༩ ལོ་དུས་ཆོད་འདྲ་མིན་གྱི་ནང་སྤོང་གོམ་བཏང་ཡོད་ཀྱང་དགེ་འདུན་པ་གསུམ་སུ་མ་ཐུད་བཅོན་ཁང་དུ་གནས་སུས་ཡིན། གོང་གསལ་བོད་མི་རྒྱལ་ས་འཛིན་བཟུང་བཀའ་ཉར་རིང་རྒྱུ་དེག་གནར་གཅོད་བཏང་ནས་འདྲི་ཅད་བྱས་པ་དང་ཀྱི་གཞུང་ལ་དགའ་ཞེན་བཞིན་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་སློབ་གསོ་བྱུང་ཡོད་ལ། ས་གནས་བོད་མི་མང་ཆོག་ས་ལ་སློབ་གསོ་ཟེར་བའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་ནས་ཀྱང་གོ་གྲང་ཁན་ཉར་ཟེར་བར་དགའ་ཞེན་བཞིན་དགོས་པ་

དང་བཀའ་ཐོན་ཐོན་དགོས་པ། ཁ་བྲལ་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་རྒྱ་མིན་པ། ལྷོང་ས་མཆོག་གི་སྐྱུ་པར་བདག་ཉར་མི་བྱེད་པ། སྐད་འཕྲིན་དང་དུ་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་ཆོག་ས་པ་བཅུགས་མི་ཆོག་པ། གལ་སྤྱི་དེས་པར་བཅུགས་དགོས་ཆེ་ས་གནས་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་དང་ལས་བྱེད་ཞིག་ཆོག་ས་པའི་ནང་ཡོད་དགོས་པའི་ཆ་ཆུན་བཟོས་པ་ལེད། སྤྱིར་བོད་ནང་དགོན་སྤྱི་ལག་ཅུ་སྐྱུ་གྲུ་རང་ལོ་ ༡༩ མན་ཆད་སྐྱ་བཅུན་དུ་བཅུག་མི་ཆོག་པ་བཟོས་པ་བཞིན་དཔོན་པོ་ཤོར་ཆོད་ས་གནས་བོད་མི་རང་ལོ་ ༡༩ མན་ཆད་སྐྱ་བཅུན་ཁོངས་སུ་འབྲུག་རྒྱ་མིན་པའི་ཁས་ལེན་བྱེད་དུ་བཅུག་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལྷན་བྱས་ན་ཀྱི་གཞུང་གི་རིགས་སྤྱིར་ཡོངས་རྫོགས་མེད་པ་བཟོ་རྒྱ་ལིན་པའི་དོན་ཆེན་ ༥ ཅན་གྱི་འཛིན་སྐྱུ་ལྱི་བཀའ་རྒྱ་བསྐྱུ་གས་ཡོད་པ་མ་ཟད། གནས་ཚུལ་དེ་བྱུང་སྐབས་རྒྱ་དཔོན་པོ་དགོན་གྱི་རང་ལོ་ ༡༩ ལན་གྱི་དགེ་འདུན་པ་གར་ས་ ༡༩ རེ་ཉིན་ལྷན་རྫོགས་མིན་གཞུང་ཟེར་བའི་ལས་ཁུངས་སུ་ཆེད་འབོད་ཀྱིས་འདྲི་ཅད་བྱས་ཉེ་རང་ཉིད་ཀྱི་རིས་ནས་ནག་ཉེས་བསགས་མེད་པ་དང་། ཁ་བར་ཐོག་ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་འབྲེལ་བ་མེད་པ། ཀྱི་གཞུང་གི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་འགལ་ནས་ཆབ་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བའི་སྐད་ཆ་བཞག་མེད་པ། མ་འོངས་པར་ཡང་དེ་ལྷན་བྱ་རྒྱ་ལིན་པའི་ཁས་ལེན་བྱེད་དུ་བཅུག་ཡོད་པ་དང་། འཛིན་བཟུང་བཅན་ཁྲིད་བྱས་པའི་སྡེར་སུ་རྒྱ་དཔོན་པོ་ལུལ་ཆོ་ནས་ལིན་པའི་སྐྱ་བསྐྱུ་འཛིན་ཉེ་ས་ལགས་སུ་ཉིན་ཆོག་པས་རྒྱུ་དེག་མནར་གཅོད་ཆད་ལས་བཀལ་བ་བཏང་བའི་ཆུན་གྱིས་ནད་གཅོད་དུ་གྱུར་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོ་ ༡ ཆེས་ ༡༩ ཉིན་འདས་གོང་ས་སུ་གྱུར་ཡོད་པ་དང་། བྱུང་མེད་རང་ལོ་ ༥༠ ཅམ་ལིན་པ་སྐལ་བཟང་སློབ་མ་(དགའ་སྤོན།) ལགས་ནད་གཞི་ཆབས་ཆེན་ལོག་ནས་སྤྲུ་ཁང་ལ་བསྐྱེན་གཏུགས་བྱ་རྒྱུ་འཛིན་མཆན་མ་སྤྲད་པའི་དགའ་སྐྱུ་གྱུར་དགོས་བྱུང་བ་དང་། འཛིན་བཟུང་བཀའ་ཉར་འོག་ཡོད་པ་རྒྱལ་ས་ལ་ཉིན་ལྷན་འཛིན་བྱས་ཉེ་སུན་གཅོར་བཟོས་ནས་གཅར་རྒྱུད་གཏོང་

༣། རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ཞི་བའི་
བཅའ་ས་འགྲོལ་ཟེར་བ་བཏང་ནས་ལོ་ངོ་ ༣༠ འཁོར་
བསྒྲོག་བཞིན་ཡོད་ན་ཡང་། བོད་ལུལ་རྒྱ་ལུལ་དུ་
བསྐྱར་རྒྱུ་འི་མེ་མེར་སྒྲེལ་བའི་སྲིད་བླུས་འོག་རིག་
གནས་གསར་བརྩེ་ཆེན་བོད་དང་། དམངས་གཙོ་
བཅོས་བསྐྱར་ཟེར་བ་སོགས་མི་སྲོད་ལས་འདས་
བའི་གཏུག་རྒྱབ་ཀྱི་ལས་འགྲུལ་རིས་བར་སྒྲེལ་ནས་
བོད་ཀྱི་སྲོད་བརྩུབ་མི་རིགས་རིག་གཞུང་དང་བཅས་
པ་ཡོངས་རྫོགས་རྩ་མཉམ་གཏོང་ཆེད་བོད་ནང་གི་
རིག་གཞུང་གི་བསྐྱེ་གནས་དཔོན་ཕྱེ་སྲོད་སྐབ་ལྷག་

ལྷན་ཅིག་ཤིང་དང་ཆོས་དང་རང་དབང་བཅན་འཕྲོག་སྐད་ཡིག་ཉམས་དཔལ་། རང་བྱུང་ཁོང་ལྷན་ལ་གཏོར་སྤྱོད། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་རྟོག་རྟེན་གྱིས་མི་འབྲུམ་སྤྲུལ་བཅུ་གཉིས་ལྷན་གི་ཆེ་སྟོན་འཕྲོག་པ་སོགས། གཞིས་བཞུགས་བོད་མི་རྒྱལ་ལ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཡེ་ནས་མེད་པར་བྲག་བོད་ལྷན་སྟོན་བཅེངས་ནས་ད་བར་ཆེས་སྤྱོད་ནས་རང་གནས་བཞུགས་པ་ཞིག་ཏུ་རྟོག་འཛིན་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

༤། སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་བོད་མིའི་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་དོན་ནས་བོད་ཀྱི་གཉིས་སྤྱོད་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱི་བྱས་དགོངས་དོན་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་ཡོང་ཐབས་ལ་འབད་བཅོལ་བར་མ་ཆད་པར་གནད་ཡོད་ནའང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ལ་གོང་ས་མཆོག་ལ་མཆོག་སྤྱོད་དང་བོད་ནང་དཔལ་འབྲུག་ཆེ་བྱ་བཏང་བ་དང་། བོད་ཀྱི་འབྲེལ་མོལ་ལམ་སྤྱོད་མ་བྱུང་བ་དེའི་འགན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ནག་གཞུང་ལ་ཡོད་པ་མ་ཟད། འུ་སྤྱོད་དེར་རྟོག་པའི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡོད། རྒྱ་ནག་ནང་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་འགྲོ་རྒྱུ་རང་ཆོད་འཐབ་ཆོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལྷན་སྤྲོད་ལས་ཆེ་བ་ཡོང་ཐབས་སུ་གཞུང་མང་གཉིས་ནས་རྒྱས་པ་མཉམ་སྦྲུངས་བྱ་རྒྱུ།

༥། འཛམ་གླིང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོགས་དང་། ཡུ་རོལ་མཐུན་ཆོགས། རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཆོགས། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཉེས་ཡང་ཆོགས་པས་གཙོས་གཞུང་དང་། གྲོས་ཆོགས། རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་དབུ་ཁྲིད་རྣམས་། འཕྲིན་ལྷན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཆོགས་སྡེ་བཅས་ནས་རང་དབང་ཅན་གྱི་རྒྱལ་སྤྱིའི་རྟོག་ཞིབ་ཆོགས་རྒྱུད་བོད་ནང་ཆེད་གཏོར་གནད་ནས། བོད་ནང་གི་ད་ལྟའི་རྩ་བུ་གནས་སྤངས་ལ་རྟོག་ཞིབ་ཀྱིས། རྒྱ་གཞུང་གི་བཅོལ་འགྲུ་སྤྲུལ་སྤྱོད་མཐའ་གཅོད་སྤྱོད་བཞིན་པའི་བོད་མི་ཆབ་སྲིད་བཅོལ་བ་རྣམས་ལྷན་དུ་སྤྱོད་སྟེ་གཏོར་གཏོང་དགོས་པ་མ་ཟད། ཁོང་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་སྟོན་ལ་རྒྱ་གཞུང་གིས་འགན་འཁུར་དགོས་པ་མ་ཟད། བོད་མི་རྣམས་ལ་འགྲོ་བ་མི་སྤྱི་མཚུངས་ཀྱི་

རང་དབང་དང་ཐོབ་ཐང་ཡོང་བར་གོང་གསལ་ཆོགས་སྡེ་ཁག་གིས་ལྷན་སྤྲོད་སྤྲུལ་ཡོང་བའི་འབྲེལ་ལྷན་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལོའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་དབུ་ཁྲིད་ལོ་ལོ་མེས་ལོག་ཅེད་འབྲན་གྱི་རྒྱལ་འཛུལ་དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་དུ་བྱ་གཏན་འཁེལ་བས་གཞུང་འབྲེལ་དང་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཆོགས་སྡེ་ཁག་བཅས་ནས་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཁྲབ་ཏུ་ཞུ་གཏུག་གི་ལས་འགུལ་རྒྱ་ཆེ་ཞིག་སྤེལ་གཤམ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཆོད་དུ། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལོ་ ༡༠ ཆེས་ ༡༡ ལ།།

གོང་གསལ་གྲོས་ཆོད་འདི་བཞིན་སྐབས་ ༡༢ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་ཀྱི་གྲོས་ཆོགས་ཆོགས་དུས་ ༡ པའི་ཐོག་གྲོས་བསུར་ཞིབ་རྒྱས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལོ་ ༡༠ ཆེས་ ༡༩ པ་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་གཏན་འཁེལ་གནང་།

གཞུང་འབྲེལ་བཀའ་དྲིན་རྗེས་བྲན་གྱི་གྲོས་ཆོད།

སྤྱོད་སྤྱོད།

༢༢། །འགྲོ་བ་ལྷན་དང་བཅས་པའི་མ་འདྲིས་པའི་མཛའ་བཤེས་ཆེན་པོ་གདངས་ཅན་སྤྱི་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་ལྷ་སྐལ་སྤྱོད་རས་གཞིགས་དབང་མི་ཡི་གཟུགས་སུ་བྱོན་པ་ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱོད་མེད་པའི་དབུ་ཁྲིད་ལ་གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ལ་རྒྱལ་དབང་སྤྱོད་མེད་པའི་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྲུལ་བ་སྤྱོད་དང་མཛའ་འབྲེལ་སྤྱོད་མེད་པས་གདངས་ཅན་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་རྣམས་གདུལ་བྱའི་ཕྱག་མཆོད་དུ་བཞུགས་ཏེ་རྒྱལ་སྤྱོད་བྱེད་ཐབས་མཐའ་དང་། ལ་རྒྱལ་དབང་སྤྱོད་མེད་པའི་རིམ་སྤྱི་དང་ལ་རྒྱལ་མཆོག་ལ་ཆེན་པོ་ནས་བོད་གཞུང་དགའ་ལྷན་པོ་བྱུང་དབུ་བཞུགས་ཏེ་བོད་རྒྱལ་

ཁབ་ཆེན་པོའི་ལྷན་སྤྱོད་གི་མངའ་ཐང་རྒྱས་པར་མཛད། རྒྱུད་པར་སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་སྤྱོད་མཛའ་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་དགྲུང་ན་མ་ཡང་རྒྱ་ནག་དཔལ་གཞུང་དབུང་དཔལ་གིས་བོད་ལ་བྲག་བོད་བཅན་འཛུལ་བྱེད་འགོ་བཙུགས་ཏེ། བོད་བསྐྱར་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་སྤངས་ཆེས་རྩ་བུ་གཏན་འཐུང་ཅན་དུ་གྱུར་སྐབས་བོད་འབངས་སྤྱི་འགྲོ་བའི་ཐབས་སྤྱོད་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོར་ལ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་དགྲུང་གདངས་བཅུ་དྲུག་ལས་སོན་མེད་ཀྱང་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྤྱོད་དབང་འབྲུལ་བཞུགས་གནད་དགོས་བྱུང་ནས། བོད་ཀྱི་སྤྱོད་སྤེལ་ལམ་ལྷན་ལ་ལེགས་བཅོས་མཛད་རྒྱུའི་སྤྲུལ་འདུན་ཆེ་བཞུགས་ཀྱིས་ཕྱག་ལེན་དབུ་འཛུགས་དང་། རྒྱ་ནག་དཔལ་གཞུང་གིས་བཅན་ལྷན་ཞི་འབྲིག་ཡོང་ཐབས་མཛད་ཀྱང་བྲག་གཞོན་འོག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་རྒྱ་ནག་དཔལ་གཞུང་གིས་བོད་ས་བཅན་བཟུང་དང་གང་གི་ལ་སྤྱོད་ལྷན་ཡང་བོད་པའི་ལས་རན་བཅུ་མས་པའི་དབང་གིས་མགོན་པོ་གང་ཉིད་དང་བཀའ་འགུ་བོད་འབངས་སྤྱོད་ཆེ་འགའ་དང་བཅས་ཀྱི་གར་འཕགས་པའི་ལུལ་དུ་བཅན་བྱོལ་ལ་མ་ཐེབས་ཐབས་མེད་དུ་བྱུང།

བཅན་བྱོལ་དུ་ཐེབས་འབྱོར་བྱུང་མ་ཐག་བཅན་བྱོལ་བོད་མི་འདུ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་བྲུང་། གཞིས་ཆགས། དགོན་སྡེ་ཁག་སོགས་ཆེད་འཛུགས་མཛད་ཅིང་། ལྷན་པར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ལོར་བཅན་བྱོལ་བོད་མི་རྣམས་ལ་མང་གཙོ་གསོལ་བསྐྱལ་གྱིས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་གསར་འཛུགས་མཛད་དེ་མང་གཙོ་ཡང་དག་པའི་ཕྱོགས་སུ་ཐེག་པ་རིམ་འཛུགས་ཀྱིས་བོད་མིའི་མང་གཙོའི་གཞུང་གཞི་ཚུགས་སུ་བ་བྱུང་བ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༡ ལོར་མ་འོངས་བོད་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་སྤྱོད་དོན་དང་། ༡༩༦༣ ལོར་བོད་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་ཡོངས་ཁྲབ་གསལ་བསྐྱགས་མཛད་པ་མ་ཟད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་དེ་བཞིན་ཁྲིམས་བཅོ་སྤྱོད་ཆོགས་སུ་བསྐྱར་གནད་མཛད་དེ་གྲོས་ཆོགས་ནས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་

ཁྱིམ་ལ་ཆོག་མཆན་བསྟུལ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ལོར་
བཀའ་སློན་ཁྲི་པ་མི་མང་གིས་ཐད་ཀར་འོས་
འདེམས་བྱ་རྒྱུ་ལེ་ལས་ལུགས་གསར་གཏོད་དང་།
ལྷག་པར་དུ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལོར་བོད་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་
འཕམ་ལུགས་དགག་དགོས་དུ་མར་དགོངས་ཏེ་
ཆབ་སྲིད་དང་འཛིན་སྲིད་གི་སྐྱོད་བར་ཆ་ཆར་མི་
མང་གིས་འོས་འདེམས་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་སྒྲུ་མོ་བ་
རྣམས་ལ་ཅེས་སློད་མཛད་དེ་བོད་མིའི་སྤྱི་ག་
འཛུགས་འདི་ཉིད་ཁྱིམ་མ་ཐུན་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རང་
བཞིན་ལྷན་པ་བསྐྱར་གནང་མཛད། དེ་བཞིན་མགོན་
པོ་གང་གི་ཐུགས་བསྐྱེད་དམ་བཅད་བཞི་ཡི་འཛིན་
ལས་ཀྱི་འཛུགས་པ་འཛུམ་གྱིས་འགྲོ་ཡོངས་ལ་ཁྲུབ་
པ་དང་། མི་ལོ་དྲུག་ཅུ་ལྷག་གི་རིང་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་
རིག་གཞུང་། སྤྱི་ཚོགས་བདེ་ཐབས་སུ་བོད་རྒྱ་
གཉིས་སྟེན་དབུ་མའི་ལམ་དང་། གངས་རིའི་ལྷོངས་
ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་བྱ་གཅིག་ལྷུར་མ་ཡིས་བཅེ་
བ་ལྟར་སློང་གནང་མཛད་པའི་ཐུགས་རྗེའི་བཀའ་
འཛིན་མི་སྲིད་མཐའི་བར་དུ་སློང་གསུམ་རིན་ཆེན་འོར་
ཀྱིས་བཀའ་སླེ་ལུལ་ཡང་ཆ་ཡི་ཆ་ཙམ་གཞལ་
ཐབས་བྲལ།

མགོན་པོ་གང་ཉིད་ནས་བཅན་ཁྱོལ་དུ་
གནས་པའི་བོད་མི་རྣམས་ལ་མང་གཙོའི་ལམ་བཟང་
གསོལ་བསྟུལ་གྱིས་སྤྱི་ག་འཛུགས་དང་སྤྱི་ཚོགས་
ཀྱི་གནས་སྐྱེད་སྐྱོང་བཅན་ཁྱོལ་བའི་ནང་ནས་མིག་
དཔེར་འོས་པ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱར་གནང་མཛད་ཡོད་ཀྱང་།
བར་ལམ་ལས་ཀྱི་སྒྲུ་མོ་བ་རྣམས་མ་དེག་སྤྱོད་པའི་
དབང་གིས་གནད་དོན་རེ་རྒྱུར་ཐད་བསམ་ཚུལ་མི་
མཐུན་པ་དང་འཁྱུན་ཐག་གཅོད་དཀའ་བའི་གནས་
ཚུལ་ཁག་གཅིག་སྤྱི་ཚོགས་སུ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་།
སྐབས་འདིའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་
ཚོགས་གཙོ་ཚོགས་གཞིན་འོས་འདེམས་སོགས་སྤྱི་
འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ལས་དོན་རྒྱུ་སློང་མ་ཐུབ་
པར་རྒྱ་བཞི་ལ་ཉེ་བ་གནས་ཏེ་བོད་མིའི་སྤྱི་ག་
འཛུགས་ཀྱི་གནས་བབ་ཀྱང་སེམས་འཆབ་ཀྱི་རང་
བཞིན་དུ་འགྱུར་ཉེན་བྱུང་བར་བརྟེན། མགོན་པོ་གང་
ཉིད་ལ་མཛད་དཀའ་ཞུ་བོད་དཀའ་ཡང་ཐབས་ལམ་

གཞན་མ་མཆིས་པས་ལྷང་དོར་བཀའ་སློབ་གང་
གནང་ལ་ཡིད་གཉིས་ཐེ་ཆོས་གང་ཡང་མེད་པར་
ཤར་བསྐྱོད་ཞུ་རྒྱུའི་དམ་བཅད་དང་བཅས། བཅན་
ཁྱོལ་བོད་མིའི་བཅད་ཁྱིམ་ཀྱི་དོན་ཆན་དང་པོའི་
ནང་གསལ་ ༡ པའི་དགོངས་དོན་ལྟར་རིམ་བཞིན་སྤྱོད་
དོར་བཀའ་སློབ་རིན་པོ་ཆེ་སྟེ་ལ་བའི་སྐབས་འཛུགས་
སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་མིང་ཁྲུང་བ་
༤༥ ཐུན་འོར་ནས། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལོ་ ༤ ཆེས་ ༢༤
ཉིན་སྟེན་གསལ་གསོལ་འདེབས་ལུལ་བར། ཕྱི་ལོ་
༢༠༡༡ ལོ་ ༡༠ ཆེས་ ༦ ཉིན་ཐུགས་རྗེའི་བཀའ་
ཡིག་ཐབ་མོ་བཀའ་འཛིན་ཆེད་པེབས་ལ་སྤྱི་འཐུས་
རྣམས་ཀྱང་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་རིམ་བཞིན་བཞིན་
ཤར་བསྐྱོད་གནང་ནས་ད་ཆ་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་
བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་སློང་ཚོགས་ཐུབ་
པ་འདི་ཡང་སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་
པོ་མཆོག་གི་ཐུགས་རྗེ་བཀའ་འཛིན་ཉལ་གཅིག་ལ་
བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་སོང་བོད་མི་མང་
སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་བཀའ་འཛིན་རྗེས་བྱེད་ཀྱི་
ཁྲོས་ཆོད་ཅིག་འཛོག་དགོས་པ་གསལ་འགངས་ཆེ་
བར་མཛོད།

གྲོས་ཆོད།

༡ རྒྱལ་བའི་ལུང་གིས་ཐེན་པའི་ལྒྱལ་
དབང་སྐྱེད་པའི་སྤྱི་དང་། ལ་གོང་ས་ལུ་མ་ཆེན་
པོ་ནས་བཟུང་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་ལུགས་
གཉིས་ཀྱི་མཛད་འགན་བསྐྱེད་པ་དང་། ཁྱད་པར་
ལ་གོང་ས་སྐྱེད་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་
དགྲུང་ལོ་ ༡༦ རས་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་མཛད་འགན་
བསྐྱེད་པའི་མཛད་དེ་བོད་མི་རིགས་རིག་གཞུང་
དང་བཅས་པ་འཛུམ་གྱིས་འདིའི་སྤྱོད་སྟེན་ཐོན་མི་
རིགས་ཀྱི་གདན་གྲལ་གྱི་དགྲུང་ལ་འདེགས་པར་
མཛད་པ་མ་ཟད། མང་གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ་ལྷན་ཀྱི་
བོད་མིའི་སྤྱི་ག་འཛུགས་འདི་བཞིན་བཅན་ཁྱོལ་བའི་
ནང་ནས་མིག་དཔེར་འོས་པ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱར་གནང་
མཛད་པ་དང་། ད་ཐེངས་ཀྱང་དཀའ་ཞུགས་འཕྲད་

སྐབས་ལྷང་དོར་གྱི་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་ཐབ་མོ་སྤྱི་
བོར་སྟེན་པར་མཛད་དེ། སྐབས་ ༡༢ པའི་བོད་མི་
མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་འདི་བཞིན་སློང་ཚོགས་
ཐུབ་པ་དང་བོད་མིའི་སྤྱི་ག་འཛུགས་ཀྱི་ལས་དོན་ལ་
འགལ་ཆེན་འཕྲད་གཞི་རྣམས་མེད་པར་གྱུར་ནས་
གནས་སྐྱེད་སྐྱོང་པའི་ཆུགས་པ་འདི་ཡང་མགོན་པོ་
གང་གི་བཀའ་འཛིན་ཁོན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བར་སོང་
བཀའ་འཛིན་སྤྱི་ག་ཏུ་ཆེ། ཆེ། ཆེ་ལན་བརྒྱུར་ཞུ།
༢ ད་ལམ་མ་དེག་སྤྱོད་པའི་གཞན་དབང་
དུ་འོར་ནས་གནད་དོན་རེ་རྒྱུར་ལ་ལས་ཀྱི་སྒྲུ་མོ་བའི་
བསམ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་དང་འཁྱུན་ཐག་གཅོད་
དཀའ་བའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ནས་སྐབས་ ༡༢ པའི་
ཁྲོས་ཚོགས་ཀྱང་ཁྱིམ་མ་ཐུན་སློང་ཚོགས་མ་ཐུབ་
པས་ཐུགས་མཐུ་གཞིར་གྱུར་པར་ལྷ་ལྷག་གངས་
མེད་དང་བཅས་གདུང་ལྷགས་འགྲལ་བོས་མཐོལ་
བཤགས་ཞུ་རྒྱུ་དང་བཅས་ལྷ་དགོངས་གསལ་
དངས་ཡོང་བ་སྤྱོད་ནས་གསོལ་འདེབས་ཞུ་རྒྱུ་དང་།
དཀའ་ཞུགས་དེའི་དབང་གིས་གཞིས་ཀྱིས་བོད་མི་
རྣམས་ལ་འོར་ཐུགས་མཐུ་འཕྱུར་གཞིར་གྱུར་ཡོད་
པར་སོང་བཅོད་གསོལ་ཞུ་རྒྱུ།

༣ སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་
པོ་མཆོག་གི་གཞིས་ཀྱིས་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་མགོན་
སྐབས་དང་རྒྱ་ན་མེད་པའི་དབུ་མེད། ལྷང་དོར་ལམ་
སྟོན་པ། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ཀྱི་རེ་
བའི་མིག་རྒྱུད། ལྷག་པས་མ་དང་སེམས་ལུགས།
སྤྱོད་སྟེན་ལ། ཡིད་ཆེས། བདེ་སྤྱིད། ཆེག་སྤྱིལ་གྱི་
རྒྱས་པ་བཅས་ཀྱི་འཕྱུར་ཁྲུངས་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ས་
སྤྱོད་རྒྱལ་བ་སྐྱན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་མངའ་
བདག་འཛིག་རྟེན་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞིག་
ཡིན་པས་བདག་ཅག་བོད་འབངས་སྤྱི་དང་འཛིག་
རྟེན་བསྟན་འགྲོའི་སྤྱད་དུ་ལ་སྐྱེ་ཆེ་ཞབས་བད་ཆེ་
མཐའ་ཡས་པའི་འོ་བོར་བརྟན་པར་བཞུགས་སུ་
གསོལ་བའི་གསོལ་བ་ཅེག་ཅིག་ཏུ་འདེབས་རྒྱ།

༤ སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་
པོ་མཆོག་གི་ལ་སྤྱིའི་གསལ་བ་གསུམ་ལ་སྐྱེ་གོགས་
ཀྱི་མཆོན་མ་སྤོས་ཀྱང་མ་དེག་པར་རྟོ་རྟོའི་ཁམས་

ལུ་བརྟན་ཅིང་བཞུགས་པ་ནི། གང་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་
བསྐྱེད་སྒོན་ལས་ཀྱིས་བྱིན་མཐུ་དང་། ལྷ་སྤྲུང་དམ་
ཅན་རྒྱ་མཚོའི་སྤོང་གྲོགས་བཅས་ཡིན་མོད། གཙོ་བོ་
བོད་མིའི་སྤྱི་མཐུན་གྱི་བསོད་ནམས་ལ་རག་ལས་
པས་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཆོག་དམ་པ་ལྷ་མའི་བཀའ་
བཞེན་བསྐྱབས་ཏེ་མཆོད་པས་མཉེས་པ་ཞུ་རྒྱ་དེ་
ཡིན་པས། སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་
པོ་མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་དང་། གཞིས་ཀྱིས་རྒྱ་
ཆའི་མི་མང་གི་རེ་བ་ལྟར་བོད་ཀྱི་ཅ་དོན་བསྐྱབས་སྤྲོད་
ལས་ཀྱི་སྤེལ་བ་རྣམས་དང་རྒྱ་ཆའི་མང་ཆོགས་
བཅས་ནས་སྤྱི་དོན་ཁོ་རང་དམིགས་ཏེ་བྱས་ཤུགས་
དམ་ཆོག་གཞིར་ཁ་གཏུག་ཏུ་བསྐྱེད་ཏེ་ཆོས་གསུམ་
བོད་མི་སྤྱི་བོ་གནས་བསྐྱར་ཡོངས་རྫོགས་རྟོག་ཅ་
གཏུག་སྤེལ་ཡོང་བར་འབད་འབྱུངས་སྟོད་པ་མེད་པ་
བྱ་རྒྱ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཆོད་དུ། བོད་མི་མང་
སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༡༠

ཆེས་ ༡༢ ལ།།

**གོང་གསལ་གྲོས་ཆོད་འདི་བཞེན་སྐབས་ ༡༧ བའི་
བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་ཀྱི་གྲོས་ཆོགས་
ཆོགས་དུས་ ༡ བའི་ཐོག་གྲོས་བསྐྱར་ཞིབ་རྒྱུས་
ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༡༠ ཆེས་ ༡༢ ལ་སྤྱི་མོས་
ཀྱིས་གཏན་འཁེབས་གནང་།**

གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་ཆོད།

སྒྲིལ་བྱེད།

༢༡། ༡༥ལས་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་
སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་ཀྱི་གྲོས་ཆོགས་ཆོགས་དུས་

༡ བའི་ཐོག་བཀའ་ཤག་གི་གསལ་བཤད་གནང་བར་
སྤྱི་འཐུས་རྣམས་པས་བསྐྱོངས་ཞིབ་རྒྱུག་གནང་ཐོག་
སྤར་ཡང་བཀའ་ཤག་གིས་གསལ་བཤད་འབྲེལ་
བརྒྱུད་གནང་བར་གྲོས་ཆོད་ཅིག་འཛིན་དགོས་སུ་
མཐོང་།

གྲོས་ཆོད།

བཀའ་ཤག་གིས་གསལ་བཤད་གནང་བའི་དོན་
གནད་རྣམས་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་ཀྱིས་སྒྲོ་རེས་
བྱུང་བའི་གྲོས་ཆོད་དུ། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
ཆོགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༡༠ ཆེས་ ༡༢ ལ།།

**གོང་གསལ་གྲོས་ཆོད་འདི་བཞེན་སྐབས་ ༡༧ བའི་
བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་ཀྱི་གྲོས་ཆོགས་
ཆོགས་དུས་ ༡ བའི་ཐོག་མང་མོས་ཀྱིས་གཏན་ལ་
པག་ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༡༠ ཆེས་ ༡༢ ལ།།**

དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཆོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་གྲོས་ཆོགས་ཆོགས་དུས་དང་པོའི་མཇུག་བསྐྱེད་པ་གསུང་ བཤད་གནང་བ།

༢༡། ༡༥ལས་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་གྲོས་ཆོགས་
ཆོགས་དུས་དང་པོའི་ཉིན་མཐའ་མ་དེ་ཆགས་བསྐྱེད་
ཡོད་པ་རེད། ཁ་སྒྲིལ་ཆོགས་གཙོ་མ་དབུ་འབྱེད་
གཏམ་བཤད་ནང་དུ་ཞུས་པ་གཞིར་བཟུང་རེད། དེ་
རིང་ཉིན་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་དངོས་སུ་བཀའ་ཤེས་སྤྱི་
འཐུས་རྣམས་པས་ལས་རིམ་གྱི་ཆ་ཤས་བཞེས་
སྤངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལས་རིམ་གང་དང་གང་བྱུང་
ཡོད་པ་ཆང་མས་སུགས་ལ་རེས་ཡོད་རེད་བསམ་
ཀྱི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ད་ཆའི་མུ་དྲུག་འདུད་ཀྱི་
གྲོས་ཆོད་ ༤ འཛིན་སྐབས་དང་། དེ་བཞེན་གོང་དུ་
སྤྱི་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གཏན་འཁེབས་བྱས་པ་ཐག་
གཏུང་མེས་མཉམ་སྦྲེད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་དེ་འཛིན་
སྐབས་ཡོད་པ་རེད། དེའི་གནད་དོན་ནང་དུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་
གནས་སྤངས་རེད། རྒྱ་ནག་གི་གནས་སྤངས་རེད།
ལྷག་པར་དུ་བོད་ནང་དུ་སྒྲོབ་བྱ་ཁག་རེད། དེ་གནང་
བཞེན་དགོན་སྤེལ་རེད། ཁོར་ལུག་རེད། འཕྲོ་བ་

མའི་ཐོག་ཐང་རེད། ཆོས་དད་རང་དབང་རེད། ཆང་
མའི་ཐོག་ལ་ང་ཆོས་གང་ལ་གང་འཆོས་ཞིག་གསལ་
པོ་བཀོད་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཐོག་ནས་བཀའ་ཤེས་སྤྱི་
འཐུས་རྣམས་ ༢༠ ལྷག་ནས་ཆ་ཤས་བཞེས་ཏེ།
གང་ལྟར་དེའི་ཐོག་ལ་བསམ་ཚུལ་སྤངས་ནས་མ་
འོངས་པའི་ལོ་ ༥ ཟེར་ནའང་མི་འདུག ཡོད་རྒྱ་
བསྐྱེད་པའི་ལོའི་ནང་དུ་ང་ཆོས་རྒྱས་པ་མཉམ་
སྤངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བོད་བསྐྱར་སྤྱི་ཆེད་དུ་བྱ་ག་
ལས་གཤེག་གནང་དགོས་ཡོད་མེད། ང་རང་ཆོ་གོས་
ཆོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་རེད། དེ་གནང་བཞེན་འཛིན་
སྟོང་བཀའ་ཤག་རེད། དེ་བཞེན་བོད་དོན་རྒྱལ་སྟོར་
ལྱེད་མཁུང་དང་། བོད་མི་ཡོངས་རྫོགས་ལ་ང་ཆོས་
གྲོས་ཆོད་བཞག་པ་གཞིར་བཟུང་ལག་ལེན་བསྐྱར་
དགོས་རྒྱུའི་གནས་སྤངས་འདི་གསལ་ཆེན་པོ་ཡིན་
དུས། དེའི་ཐོག་ཆང་མས་མཁུང་པར་དོས་འཛིན་ཞུ་
རྒྱ་ཞིག་དང་། དེ་བཞེན་ང་རང་ཆོ་མ་འོངས་པར་

ལས་འགུལ་ཡིན་ནའང་དེ་འདྲ་སྤེལ་སྐབས་དགོས་རྒྱ་
གསལ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་མཇུག་གཞིན་ཀྱི་ཆུལ་དུ་ཞུ་
རྒྱ་ཡིན།
དེ་བཞེན་དེ་རིང་གི་ཆོགས་དུས་དང་པོའི་
ཐོག་ལ་དཔལ་ལྷན་བཀའ་ཤག་གི་གསལ་བཤད་
ཅིག་མེས་ཡོད་པ་རེད། དེའི་དོན་ཆོད་དང་བཅས་
པ་ཁ་སང་ཡིག་ཐོག་ནས་དཔལ་ལྷན་སྤྱི་དབྱེད་
མཆོག་གིས་སྤྱན་སྟོན་གནང་བ་གཞིར་བཟུང་། དེའི་
ཐོག་ལ་ང་ཆོས་བསྐྱོངས་བྱས་པ་དང་། མཇུག་སྟོང་
གི་གྲོས་ཆོད་བཞག་པ་དེ་འདྲ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ཅ་
བའི་གསལ་བཤད་ཀྱི་དོན་དག་ཐོ་མ་འདྲ་པོ་འདི་མ་
འོངས་པར་གྲོས་ཆོགས་དང་འཛིན་སྟོང་བཀའ་ཤག་
རྣམ་གཉིས་ནས་ལས་དོན་གནང་བྱིགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་
ཁ་གསལ་པོ་ཞིག་གང་ལ་གང་འཆོས་བྱུང་སོང་
བསམ་ཀྱི་ཡོད། དེ་ཡིན་དུས་གྲོས་ཆོགས་ཀྱི་འཐུས་
མི་རྣམས་པ་རེད། ལྷག་པར་དུ་གྲོས་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་སྐབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ཐོས་ཚོགས་དུས་ངང་འཛིན་སྐྱོད་བྱས་པའི་གནས་འཛིན་དཀར་པོ།

གཙོ་གཉིས་ཀྱི་ངོས་ནས་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་འགན་
མཉམ་དུ་འགན་འཁུར་དང་། ལུས་པ་མཉམ་སྤངས་
ཐོག་ནས་གནང་བྱུང་བྱུང་འབད་བཅོམ་ཆ་ཆང་ལྷེ་
ཡིན་ཞེས་ཞུ་ཆུ་ཡིན།

དེ་གནང་བཞིན་བཅའ་ཁྲིམས་བསྐྱར་བཅོས་
ཡིག་ཆ་ཨང་ ༡༣ ན་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་རྒྱུ་
ཅ་བའི་འདིའི་ཐོག་ནས་སྤྱོད་སྤྱོད་མང་པོ་བྱུང་སྟེ་
དེ་གནང་བཞིན་དཔལ་ལྷན་གྱི་སྤྱོད་མཆོག་གིས་
གསལ་བཤད་བྱུང་སྟེ་། སྐབས་དེ་དུས་ཚོགས་
གཙོས་དམིགས་བསལ་གང་ཡང་ཞུས་མེད། དེ་རིང་
མཉམ་དུ་ཞུས་ན་བསམས་ནས་སྐྱབས་བསྐྱར་བ་ཡིན།
ཁྲིམས་ཞིབ་པ་བསྐྱོད་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་འོས་ཚུན་སྤྱོད་
རྒྱུ་དེ་དེ་གནང་འཕྲོ་མ་བྱུང་བ་དང་དགའ་ངལ་ཞིག་
འཕྲད་བསྐྱད་ཡོད་པ་རྒྱུ་དེ་ཡིན་དུས་ཁ་སང་བྱུང་
རིམ་གྱི་ཐོག་ནས་དཔལ་ལྷན་གྱི་སྤྱོད་མཆོག་གིས་
གསུངས་པ་རྒྱུ་དེ་། མོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་
གཉིས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ལ་ཆེད་མངགས་མར་ཕེབས་
ནས། ལོ་བཅུ་གསུངས་མེད་པ་གསལ་པོ་རྒྱུ་དེ་། དེ་
དུས་སྐྱོད་ནས་ལོ་ལྔ་དང་བྱུག་འདྲེ་ལོ་ཞིག་གསུངས་
སྟེ་། དེ་ཡིན་དུས་ང་རང་ཚོས་འདིའི་ནང་དུ་ཁྲིམས་
ཞིབ་ཁང་གི་འོས་མི་གཅིག་ཁྱུང་བ་ཡིན་ན། དེར་མི་
གངས་ ༩ ལས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་

རྒྱུ་དེ་ཡིན་དུས་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
ལོ་བཅུ་ཅམ་ཞིག་བཞག་ན། ལོ་བཅུ་འོད་ལ་ད་ལྟ་
ནང་བཞིན་མི་འབེལ་པོ་མེད་ནའང་གང་ལ་གང་
འཆམ་འཛོན་བྱུང་རྒྱུ་དེ་དམིགས་ཆད་ཟེན་པ་རྒྱུ་
ཡིན་ནའང་ང་ཚོའི་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འོས་
ཚུན་ཆང་བ་ཞིག་རྒྱ་རྒྱ་ཁག་པོ་ཞིག་ཆགས་
བསྐྱད་ཡོད་པ་རྒྱུ་དེ་། ཁ་སང་དཔལ་ལྷན་གྱི་སྤྱོད་
མཆོག་གིས་གསུངས་པ་གཞིར་བཟུང་རྒྱུ་དེ་། ང་ཚོས་
འཆར་འབྲལ་ཚོགས་ཆུང་ཞིག་བཅུ་གསུངས། འཆར་
འབྲལ་ཚོགས་ཆུང་པ་མི་འཕྲོ་རྒྱ་གཉིས་མེད་པ་ཡིན་ན་
གསལ་པོ་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་། བཅའ་ཁྲིམས་བསྐྱར་
བཅོས་ཉི་ཤེས་ཚོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་བྱེད་དགོས་རྒྱུ་
གནས་སྤངས་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་པ་རྒྱུ་དེ་། དེ་བཞིན་
ལོ་ཆད་དེ་མར་འབྲུངས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག་ ཡང་
ན་ཆ་ཆུན་དེ་རང་ལ་བསྐྱར་ཞིབ་བྱས་ནས་གང་ལྟར་
ཡོངས་གྲགས་འཕྲོ་བྱུང་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཞིག་བཟོ་དགོས་ཀྱི་
འདུག་གསུངས་ཀྱི་འདུག་ཟེར་བ་འདི། ང་ཚོའི་བཀའ་
འོས་སྤྱི་འཐུས་ནས་པ་རྒྱུ་དེ་། ལྷག་པར་དུ་རྒྱུན་ལས་
རྒྱུ་དེ་། དེ་གནང་བཞིན་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་
ནས་ཡིན་ནའང་འདིའི་ཐོག་ལ་བསམ་སྤྱོད་ནང་དུ་
བར་སྤྱིག་གི་ཡིན། དེ་གཅིག་ཞུ་ཆུ་ཡིན།

དེ་བཞིན་ལས་རིམ་གཅིག་དེ་བཀའ་ཚོན་
འོས་འདེམས་ཞུ་རྒྱུ་དེ་རྒྱུ་དེ་ཡིན་དུས་བཀའ་ཚོན་
མོས་ཚོགས་ར་བའི་ནང་དུ་འོས་ཐོན་པ་གསུམ་བྱུང་
ཡོད་པ་རྒྱུ་དེ་། འོས་ཐོན་པ་གསུམ་ལའང་འཆམས་
འདི་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དེ་བཞིན་དཔལ་ལྷན་གྱི་སྤྱོད་
མཆོག་ལའང་འཆམས་འདི་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ནས་
བཀའ་འགན་གི་ལས་དོན་མཐའ་དག་ལས་སྤྱོད་པ་ཡོང་
རྒྱུ་སྤྱོད་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དེ་བཞིན་ཡོང་རྒྱུ་བསྐྱད་
པའི་བཀའ་ཚོན་ཀྱི་འོས་འདེམས་དེ་དག་ལས་སྤྱོད་པ་
འཕྲོ་བའི་སྤྱོད་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་
ཡིན།

དེ་ནས་བཀའ་ཚིན་རྒྱུ་དེ་ཐོས་ཆོད་དེ་
ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་པ་རྒྱུ་དེ་། དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་
ཅིག་བཅིས་བཞིན་ཡོད། ཅ་བའི་རྣམ་པ་ཚོས་མཁུན་
ཀྱི་རྒྱུ་དེ་། ང་ཚོའི་ནང་མོལ་ཚོགས་འདུའི་སྐབས་སུ་ཅ་
བའི་རུབ་རུབ་བཟོ་བྱུང་བ་དེ་ཕྱི་རྒྱལ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་
པ་ལྷན་འགན་འཁུར་བཞེས་ནས་བྱུང་བ་རྒྱུ་དེ་། ཡིན་
ནའང་ནང་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཉིན་གངས་ ༣༩ ཞིག་
བཅིས་ན་འགྲིག་གི་ཡོད་པ་རྒྱུ་དེ་། རྣམ་པ་ཚོའི་ངོས་
ནས་ང་དང་ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པ་རྒྱུ་དེ་གཉིས་ལ་
འགན་འཁུར་དོགས་བྱེད་ཟེར་ནས་སྤྱི་མོས་ཀྱི་ཐོག་
ནས་འགན་འཁུར་བསྐྱར་བ་རྒྱུ་དེ་། དེའི་སྤྱོད་ཀྱི་
ཁུངས་འདྲ་མ་སོང་ན་གནས་སྤངས་གཞན་པ་ཞིག་
རྒྱུ་དེ་། སྐབས་དེ་དུས་སྤྱི་མི་ཆད་ལྷན་ཞིག་བྱས་ནས།
ནང་ལ་སྤྱོད་པ་སོང་ནའང་འདི་གང་འདྲ་ཞིག་འཕྲོ་
དགོས་ཀྱི་འདུག་བསམ་ནས། ཉིན་མཆོན་གཉིས་
ཀར་བསམ་སྤྱོད་བྱུང་། བར་སྤྱིག་ནས་འབད་བཅོམ་
ཞུས་པ་ཡིན་ཞེས་རྣམ་པ་ཚོར་མཁུན་རྟོགས་སྤྱད་
གཅིག་ཞུས་ན་བསམས་སོང་། ང་རང་ཚོ་ཆང་མ་
རུབ་རུབ་བྱས་ནས་རྒྱུན་ལྷན་ལོང་བྱུང་རྒྱུ་དེ་།
ཁ་སང་ངས་དབུ་འབྱེད་ཀྱི་གཏམ་བཤད་ལའང་ཞུས་
ཡོད། འཕྲོ་བ་ལྷ་དང་བཅས་པའི་ལ་སྤྱོད་པ་མགོན་
ལ་གོང་ས་ལྷ་མེད་རྣམས་འདྲེན་ལྷ་ལྷ་དབང་ཐམས་
ཅད་མཁུན་པ་མཆོག་གི་ཐུགས་རྗེའི་བཀའ་ཚིན་ཉལ་
གཅིག་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་པ་རྒྱུ་དེ་། དེ་བསམ་བཞིན་
དུ་བཀའ་ཚིན་བྱུང་བའི་ཐོག་ནས། བཀའ་ཚིན་ཚོར་

བའི་ཐོག་ནས། བཀའ་འདྲིན་ནས་ཡང་བརྟེན་ཐབས་
 མེད་པའི་ཐོག་ནས་དེ་རིང་གི་ཁྱོས་ཆོད་འདི་ཡིན་
 བའང་ཆེད་མངགས། ཁ་སང་དངོས་གནས་བྱས་ན་
 ཡིག་ཆ་བཅོ་ལྔ་ལ་ཉི་མ་འགའ་ཤས་མ་གཏོགས་
 ཡོད་མ་རེད། ཡིན་ནའང་ཆོག་སྤྱད་ཆུང་ཆུང་བ་རེད། དེ་
 གཤམ་བཞིན་ཆོག་སྤྱད་གཉིས་རེད། དཀའ་ལས་
 བརྒྱ་བ་ནས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ན་བསམས་རེད། དེ་དེ་
 རིང་འཁུར་ཡོང་བ་ཡིན། དེ་ལ་དཔལ་ལྷན་སྤྱི་སྤྱོད་
 མཆོག་གིས་ལྷ་སྐབས་མགོན་པོ་མེ་ཆེ་མཆོག་གི་
 བཀའ་སློབ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་གོ་བསྐྱར་བྱེད་
 དགོས་ཀྱི་ལྷ་སྤྱོད་ཞིག་གསུངས་སོང་། ཡིན་ནའང་འདི་
 ཁྱོས་ཆོག་སྤྱད་ནང་དུ་གནང་བ་ཞིག་མ་རེད། ཁྱོས་
 ཆོག་སྤྱད་ཕྱི་ལ་རེད། སྐབས་དེ་དུས་རྒྱ་ཆོད་བདམས་
 ཐོན་གྱི་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་འདྲ་པོ་ཞིག་རེད། ད་ལྟ་ནང་
 བཞིན་ཆུང་ཡོང་བ་ལྷ་སྤྱོད་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་ཐབས་ཤེས་
 འདྲ་ཞིག་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་འཛིན་སྤྱོད་དང་གོ་
 བསྐྱར་བྱ་རྒྱ་བྱུང་མ་སོང་ཞེས་སྟེ་སངས་ལྷ་སྤྱོད་ཡིན།
 དེ་གཤམ་བཞིན་རྒྱ་ཆོད་ཁྱོས་ཆོད་བཞག་པ་
 གཞིར་བཟུང་འབྱུང་འབྱུར་ལོ་ ༥ རིང་ལ་སོ་སོའི་
 ཆོད་འཕེན་པ་མ་ཆོག་སྤྱད་པ་རེད། རི་སྤྱོད་འཆོ་བའི་བར་
 དུ་བྱུང་ན་བཀའ་འདྲིན་རྩིས་ཐོན་གྱི་ནང་དུ་བཞག་པ་
 བའི་ཐོག་ནས་མཐུག་སྤྱོད་བྱེད་ཐུབ་དགོས་ཀྱི་
 གནད་འགག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ཆོད་ཀྱི་ལ་
 འཁོར་འདྲིའི་ནང་དུ་སྤྱོད་མཁན་གཅིག་ལྟ་མ་རེད།
 འདི་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གནད་ཡོད་མི་སྟེ།
 རྒྱ་ཆོད་མང་ཆོག་སྤྱད་རེད། ཆང་མས་འགན་འཁུར་
 དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད་མ་གཏོགས་གཅིག་གཉིས་ལ་
 ཁག་དཀྱིན་སྤྱོད་ལུགས་བསྐྱར་བ་ཡིན་ན། གཞུག་
 ས་རྒྱ་ནང་ལས་འབྲས་དེ་འགྲོ་ཡི་མ་རེད། དེ་
 གསལ་པོ་རེད། ཉི་མ་གཅིག་ལས་འབྲས་འཁོར་ཡོང་
 དུས་སོ་སོ་རང་གིས་སྤྱོད་དགོས་པའི་གནས་སྤྱངས་
 ཆགས་བསྐྱར་ཡོད་པ་རེད་མ་གཏོགས། གཞན་ལ་
 བར་གཞུག་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོད་མ་རེད། དེ་ཆོ་ཆང་
 མས་འགན་འཁུར་དགོས་ཀྱི་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་
 གཅིག་ལྷ་སྤྱོད་ཡིན།
 དེ་བཞིན་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་ཁྱོས་

ཆོག་སྤྱད་འདྲིའི་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ཞིག་ལྷ་སྤྱོད་
 མིན། དངོས་གནས་ཀྱི་གནད་དོན། དཀའ་ལས་ཆེན་
 པོ་ཞིག་གི་འོག་ནས་ཁྱོས་ཆོག་སྤྱད་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་
 བ་ཞིག་རེད། དེ་འདྲིའི་ཐོག་ནས་ལྷ་སྤྱོད་ ༩ ཅམ་དེ་
 འདྲ་བྱུང་བ་རེད། ཁ་སང་རྒྱ་ཆོད་སྐབས་བཅུ་བདུན་
 པའི་ཁྱོས་ཆོག་སྤྱད་ཀྱི་དུས་ལྷན་དེ་གང་འདྲ་ཞིག་དོས་
 འཛིན་ལྷ་སྤྱོད་མེད་ཀྱི་ཐོག་ཞིས་སྤྱོད་གཞི་དེ་ཆོ་
 བལྟས། ཆོག་སྤྱད་གཙོ་བོ་སྤྱོད་པ་བ་དང་། རྒྱ་ཆོད་ལས་
 ཐེབས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ཆོད་ལས་ཀྱི་ལོ་དུས་
 དེ་འདྲ་གཏན་འཁེབས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
 ལས་ཀ་ཆ་བཤོས་གནང་དགོས་དུས་བཅན་བྱོལ་
 བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཆེན་སོ་དགུ་པ། སྤྱི་
 འཐུས་ལྷན་ཆོག་སྤྱད་ཀྱི་ལྷན་ཆང་། སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
 ཆོག་སྤྱད་ཀྱི་སྐབས་དེའི་ལྷན་ཆང་ལོ་ལྔ་ལྔ་ལོ་ཡིན་ཟེར་
 བ་དེ་ཅམ་རེད། སྤྱི་འཐུས་སྤྱོད་པོ་འདྲ་མ་གཏོགས་
 གསལ་པོ་མི་འདུག དེ་ནས་ལོས་བསྐྱེད་སྤྱོད་གཞི་
 བའི་དུ་ཐེབས་ན། དོན་ཆེན་སོ་བརྒྱད་པ། བོད་མི་
 མང་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་དེའི་ལྷན་ཆང་། བོད་མི་མང་
 སྤྱི་འཐུས་སྐབས་དེའི་ལྷན་ཆང་དམ་བཅའ་ལྟར་ཉིན་
 ལྷན་བཟུང་ལོ་ལྔ་ལྔ་ལོ་ཡིན། དེ་གསལ་པོ་བྱས་ནས་
 བཀོད་འདུག དེ་ཡིན་དུས་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་
 དུས་ལྷན་དེ་ལོ་ལོ་ ༡༩༩༡ ལྷ་ ༡༠ ཆོས་ ༤ ལས་ཀྱི་
 ལོ་ ༡༩༩༦ ལྷ་ ༡༠ ཆོས་ ༥ བར་ཆགས་བསྐྱར་
 འདུག་ཅེས་རྣམས་ཆོ་ལ་སྤྱོད་པའི་ལྷ་སྤྱོད་ཡིན།
 རྒྱ་ཆོད་ཁྱོས་ཆོག་སྤྱད་ཀྱི་དུས་དང་པོ་དེ་
 རིང་ནས་ཆང་བ་རེད། དངོས་གནས་བྱས་ན་ཁྱོས་
 ཆོག་སྤྱད་ཀྱི་དུས་གཅིག་སྤྱོད་ཐུབ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་
 པ་རེད། ལས་བསྐྱེམས་ཁྱོས་ཆོག་སྤྱད་དེ་འགྲོ་བྱུང་
 དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད་དེ། བྱུང་ཡོད་པ་མ་རེད། ཡིན་
 བའང་འཛིན་སྤྱོད་སྤྱོད་མའི་ལས་དོན་ཆགས་བསྐྱར་
 ཡོད་པ་རེད། ལས་བསྐྱེམས་རྒྱ་སྤྱོད་པ་མང་བ་དེ་
 ཆོག་སྤྱད་དུང་ལས་ཁུངས་ལ་འབྱོར་ཆར་འདུག ཡིན་
 བའང་དེར་སྤྱོད་མཐུན་ནས་རྒྱ་ཆོད་ལས་དེས་ཕྱིན་པ་
 ཡིན་ན། ལས་བསྐྱེམས་རྒྱ་སྤྱོད་པ་མང་སྤྱི་འཐུས་རྒྱ་
 ལས་ཆོས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
 སྤྱོད་པོ་བཅོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འཛིན་སྤྱོད་ལ་

གཏོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཁྱོས་ཆོག་སྤྱད་ལ་འཁུར་
 རྒྱུའི་གསྤྲོད་གནང་དགོས་དུས་དེ་ཡོང་གི་མི་འདུག
 དང་པོ་ཆོག་སྤྱད་གཙོ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཕྱི་ལྷ་ ༡༩
 ལྷ་དུ་ལས་བསྐྱེམས་ཁྱོས་ཆོག་སྤྱད་ལྷ་སྤྱོད་ཞིག་
 ཆོག་སྤྱད་ན་བསམས་པ་རེད། རྒྱ་ཆོད་ལས་ནང་དུ་འང་
 འབྱུང་ཅམ་ཞིག་ལྷ་སྤྱོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་བཀྱར་
 རོས་སྤྱི་འཐུས་ཁག་ཅིག་གི་ཐོག་ནས་དུས་ཆོད་དང་།
 འགྲོ་སོང་དེ་འདྲིའི་ཐོག་ནས་དཀའ་ལས་ཡོད་པ་ཞིག་
 གསུང་བསྐྱར་གྱི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ཕྱི་ལྷ་ ༩ པའི་
 ལྷ་དུ་ཁྱོས་ཆོག་སྤྱད་དུས་ཆོད་རིང་ཅམ་ཞིག་
 འཆོག་སྤྱད་ཐུབ་ཀྱི་དང་། དང་པོ་ལས་བསྐྱེམས་དེ་
 ཕྱིན། དེའི་རྩིས་ལ་སྤྱོད་ཅེས་འགྲོ་དགོས་པ་འདྲ་པོ་
 ཞིག་འདུག ཡང་ལས་བསྐྱེམས་ཐད་དེ་གཞུགས་
 བཞག་ན་ཁྱོས་ཆོག་སྤྱད་ཀྱི་ལས་དོན་འགན་ཁུངས་བ་
 འདྲ་པོ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་མེད་ན་བསམས་པའི་ཐེམས་
 འཆབ་ཅིག་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་ཆོ་ཆང་མ་
 མཉམ་དུ་འགྲོ་བྱུང་ལྷ་སྤྱོད་དུ་ལྷ་སྤྱོད་ལས་ནང་དུ་
 གོ་བསྐྱར་བྱས་ནས་དུས་ཆོད་དེ་རྩིས་སྤྱོད་གཏན་
 འཁེབས་ཡོང་གི་རེད་ཅེས་ལྷ་སྤྱོད་ཡིན།
 དེ་གཤམ་བཞིན་རྒྱ་ཆོད་ཁྱོས་ཆོག་སྤྱད་ཆོག་སྤྱད་
 དུས་གཉིས་པ་བསྐྱར་ཆར་བའི་སྐབས་སྤྱོད་
 ཡམས་དང་། དེ་འདྲིའི་དཀའ་ལས་ཀྱི་གནས་སྤྱངས་
 མེད་པ་ཡིན་ན། སྤྱི་འཐུས་རྣམས་འཆོམས་གཟིགས་
 ཐེབས་ཀྱི་ལས་འཆར་བཅོ་ལྔ་ཡིན། དེ་གཤམ་
 བཞིན་ས་བཤོས་ཕྱོགས་བསྤྱོད་བྱ་རྒྱུའི་ལས་འཆར་
 བཅོ་ལྔ་ཡིན། དེ་བཞིན་ཕྱི་ལྷ་ཁག་ལ་ཐེབས་
 མཁན་ཆོད་ལས་འཆར་བཅོ་ལྔ་ཡིན། དེ་འདྲ་དཔལ་
 ལྷན་སྤྱོད་མཆོག་གིས་གསུང་གི་འདུག ཕྱི་ལྷ་
 ཁག་ལ་ཐེབས་ཀྱི་ལས་འཆར་མང་ཅམ་བཅོ་
 རོགས་གནང་། སྤྱོད་པོ་དོན་གཅོད་ཁག་དེ་ཆོ་ལའང་
 མངགས་ཀྱི་ཡིན། དེ་གསུང་གི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་
 ལས་འཆར་བཅོ་ལྔ་དང་། སྐབས་དེ་དུས་གནད་ཡོད་
 མི་སྤྱོད་ཐུག་པའི་སྐབས་སྤྱོད་པོ་ལྷ་སྤྱོད་དང་།
 གནད་དོན་དེ་ཆོད་ཁག་དེས་ལས་ལམ་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོག་
 ལས་ཁག་ལ་པོ་བཅོ་ལྔ་ལྷ་སྤྱོད་འབད་བཅོན་ལྷ་སྤྱོད་
 ཡིན།

སྤྱི་ཐུང་བདེ་སྤྱིད་སྒྲོལ་དཀར་མཆོག་སྐྱེ་ཆའི་འཕེན་པ་རྩོགས་པར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་ ཐུགས་གསོའི་གསུང་འཕྲིན་གནང་བ།

༢༠༡༩ | བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་ ༤ པ་དང་
༡ པའི་སྤྱི་འཐུས་དང་། བོད་བསྟན་སྤྱི་མི་རིགས་
དང་བཅས་པར་སྤྱི་ཞུ་བ་གནང་སྟེང་བ་སྤྱི་ཐུང་
བདེ་སྤྱིད་སྒྲོལ་དཀར་མཆོག་འདི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩
ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་སྐྱེ་ཆའི་འཕེན་པ་རྩོགས་པའི་
གནས་ཚུལ་ཐོན་པར། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
ཚོགས་ནས་དམ་པ་ཁོང་གི་སྐྱེ་ཆུང་སྐབས་པ་ནས་
རྒྱལ་ལགས་ཀྱིས་གཙོས་བྱ་སྤྱུག་ནང་མི་ཉེ་འབྲེལ་
ལྷོས་བཅས་ལ་ཐུགས་གསོའི་གསུང་འཕྲིན་ཞིག་
གནང་བའི་ནང་འཁོད་དོན། སྐྱེ་ཆེ་མ་ཟེན་པའི་གནས་
ཚུལ་ཐོན་པར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ནས་པ་ཕེན་ཏུ་
ཡིད་སྤྱོད་དང་སྒོ་པམ་གྱི་གནས་སུ་སྤྱར་བ་དང་། གང་
གི་སྐྱེ་ཆུང་དང་བྱ་སྤྱུག་ཉེ་འབྲེལ་ལུས་ལས་ནང་མི་སྤྱན་
མཆེད་རྣམས་ཀྱང་ཐུགས་ཡིད་གདུང་ཆེན་པོའི་རང་
ཡོད་རེས་ཀྱང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་སྤྱི་འགྲོ་ཀྱན་ལ་སྤྱི་
འཆིའི་རང་དབང་མེད་པ་ཆོས་ཉིད་ལ་དགོངས་རྒྱུ་ཆེ་

བཞེས་དང་འབྲེལ་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་རྣམ་དཀར་
དགེ་ཆོགས་ཀྱི་གནང་སྒོ་རིམ་པ་གནང་བཞིན་ཡོད་
པར་གཞིར་བཅས། འདི་ནས་ཀྱང་དམ་པ་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་བོད་མིའི་སྤྱིག་འཛུགས་དང་བོད་རྒྱ་ཆའི་མང་
ཆོགས་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་ཞབས་ཀྱི་མ་ཐར་སོན་
གནང་བའི་མཇུག་རྗེས་ལ་ཡི་རངས་བསྐྱབས་བརྩོན་
ཞུ་རྒྱུ་དང་། མཆོག་གསུམ་རྒྱལ་བའི་སྤྱན་སྤར་
མཆོད་སྤྱོན་དང་བཅས་གང་གིས་ཆེ་རབས་ཀྱན་ཏུ་
བྱས་བསགས་སྤྱིག་ལྷན་རྣམས་བྱང་ཞིང་དག་ཅིང་།
འཕགས་མཆོག་བྱག་ན་བསྐྱོའི་རྗེས་སུ་བཟུང་སྟེ་
རྣམ་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་ལ་སྤྱར་དུ་རྟེན་པའི་
སྤྱོན་འདུན་དང་སྤྱུགས། ལུས་ལས་སྐྱེ་ཆུང་སྐབས་པ་
ནས་རྒྱལ་ལགས་ཀྱིས་གཙོས་ནང་མི་ཉེ་འབྲེལ་ལྷོས་
བཅས་ཡོངས་ལ་ཐུགས་གསོ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་
འཁོད་འདུག

སྤྱི་ཐུང་བདེ་སྤྱིད་སྒྲོལ་དཀར་མཆོག་

ཨ་རིའི་རྒྱལ་ཡོངས་སིལ་སྒྲོལ་ཅེད་འགན་པ་སྐྱེ་ཆའི་འཕེན་པ་རྩོགས་པའི་འཐབ་ཅོད་ཐོག་རྒྱལ་སྤྱིར་གནང་ བར་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ཐུགས་རྩེ་ཆེ་ཞུས་གནང་བ།

༢༠༡༩ | ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་
སྐབས་བཅུ་དྲུག་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་པོ་བསོད་ནམས་
བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་གཞིས་ཁྱེས་བོད་མི་
ཡོངས་ཀྱི་ཆབ་ཞུས་ཏེ། རྫོ་ས་ཁོན་སལ་ཁྱིག་ (Bos-
ton Celtics) རྒྱུ་ཁག་ནས་ཡིན་པ་ཨ་རིའི་རྒྱལ་
ཡོངས་སིལ་སྒྲོལ་ཅེད་འགན་པ་སྐྱེ་ཆའི་འཕེན་པ་
རྩོགས་པའི་འཐབ་ཅོད་ཐོག་ (Enes Kanter) ལགས་ཀྱིས་བོད་དོན་
བདེན་པའི་འཐབ་ཅོད་ཐོག་རྒྱལ་སྤྱིར་གནང་བར་
ཐུགས་རྩེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་། ཆབས་ཅིག་བོད་དོན་
ཐོག་སྤྱོད་པ་ལྟར་རྒྱལ་སྤྱིར་གནང་རྒྱུའི་འཕྲོད་སྤྱུག་
ཞུས་གནང་འདུག

དེ་ཡང་ཐུགས་རྩེ་ཆེ་ཞུའི་འཕྲིན་ཡིག་ནང་འཁོད་དོན།
ཁྱེད་ཀྱིས་བདེན་པའི་ཕྱོགས་ལ་རྒྱལ་སྤྱིར་གནང་བ་
དེར་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དེས་ང་ཆོ་ཆང་མ་
དགའ་ཆོར་ཆེན་པོ་བྱུང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་བོད་ཀྱི་
དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་སྤྱི་མཐུན་གནང་བ་དེས་
ཁྱེད་ནི་རྒྱ་དུ་བྱང་བདེན་ལ་རྒྱལ་སྤྱིར་གནང་
མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་མཆོད་སྤྱོད་ཞུ།
རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩
ལོར་བོད་ལ་ཁྲིམས་འགལ་བཅན་བཟུང་བྱས་པ་
ནས་བཟུང་། བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་གཞི་ཆའི་འགྲོ་བ་མིའི་
ཐོབ་ཐང་ཡོངས་རྩོགས་འཕྲོག་པ་མ་ཟད། བོད་མི་
སྤྱོད་སྤྱུག་མང་པོ་ངལ་རྩོལ་བསྐྱར་བཀོད་ཁང་དུ་

བཅུག་སྟེ་ངལ་རྩོལ་བྱེད་དུ་འཛུགས་པ་དང་། བཅན་
ཀྱིས་བསམ་སྒོ་བསྐྱར་ཐབས་བྱེད་འཛུགས་གི་ཡོད།
དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ས་གནས་གང་སར་སོ་སྟེན་པར་
ཆས་བཅུགས་ནས་བོད་མི་རྣམས་དང་དཔེ་སྤྱུག་དང་
འཛིགས་སྤང་འོག་འཆོ་བ་སྤྱེལ་དགོས་པ་ཆགས་ཀྱི་
ཡོད།
ཉེ་ལམ་ཤར་ཏུར་གི་སི་ཐན་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་
ཀྱི་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་བྱང་ཆེ་མང་ཐུན་ཀྱིན་
(Wang Junzheng) རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་
དབྱེ་བའི་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ཟེར་བའི་དམར་ཤོག་
ཚོགས་པའི་བྱང་ཆེར་བསྐྱོག་གཞིག་བྱས་པ་དེས། བོད་
མི་རྣམས་ལ་སྤར་སྤྱུག་དམ་བསྐྱབས་དང་བྱག་

གཞོན་ཁྱེད་ཀྱི་ཡིན་པ་གསལ་པོ་རེད།

བོད་མི་རྣམས་བོད་ནང་ཐུ་མ་ཐུད་ཀྱི་ནག་
དམར་གཞུང་འོག་མི་སྲིད་ལས་འདས་པའི་ཕྱག་པོ་
སྲོང་བཞིན་པའི་སྐབས་འདིར། གཞིས་བཞུགས་
སྤུང་ཆེའི་ཆབ་ཏུ་ཀྱབ་སྲོར་གྱི་བདེན་པའི་གནས་
ཚུལ་གསུངས་པ་ཆང་མ་ང་ཆོས་ཏྲ་ཅང་གི་གལ་
ཆེན་པོར་ངོས་འཛིན་ཞུ་གི་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་
འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཆང་མས་ངག་མེད་ཀྱི་མགྱིན་
ཆབ་གནང་རྒྱའི་འབོད་སྐུལ་ཡང་ཞུ་གི་ཡོད། བྱས་
ཅང་ཁྱེད་ཀྱིས་བདེན་པའི་བྲོགས་ལ་ཡངས་ནས་
བོད་དོན་གླེང་སློང་གནང་བ་དེས་ཁོང་རྣམས་ལ་རེ་བ་
གསར་བ་ཞིག་སྤྲད་ཀྱི་ཡོད།

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གི་འཛིན་སྐུ་ལ་ཡོངས་སུ་ཞུས་ཤིང་འབྲན་བ་སྤྱ་ཞབས་ཡིན་པའི་ཀཱ་ཎེ་ཀཱ་ཎེར་ (Enes Kanter) ལགས།

ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱབ་སྲོར་གནང་བར་སྐར་ཡང་ བོད་དོན་ཐོག་ཀྱབ་སྲོར་གནང་སྲོང་ཡོང་བའི་རེ་སྐུལ་
ཐུགས་རྗེ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། མ་འོངས་པར་ཐུ་མ་ཐུད་ ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་འཁོད་འདུག་པ་བཅས།

དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་བོད་དོན་ཀྱབ་སྲོར་བརྩིང་བྱས་སྤྱ་ཞབས་རི་གི་ཉེ་ཤར་ཅམ་ཟླར་ས་ལགས་སྤྱ་ཆེའི་ འཕེན་པ་རྫོགས་པར་ཐུགས་གསོ་གནང་བ།

ཨིན་ཡུལ་བོད་དོན་ཀྱབ་སྲོར་བརྩིང་བྱས་སྤྱ་ཞབས་རི་གི་ཉེ་ཤར་ཅམ་ཟླར་ས་ (Riki Hyde-Chambers) ལགས།

༡༡། ཨིན་ཡུལ་བོད་དོན་ཀྱབ་སྲོར་བརྩིང་བྱས་
སྤྱ་ཞབས་རི་གི་ཉེ་ཤར་ཅམ་ཟླར་ས་ (Riki Hyde-
Chambers) ལགས་སྤྱ་ཆེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པའི་
ཡིད་སྲོའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་པར། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་
༡༡ ཆོས་ ༣ ཉིན་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་
མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་

བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་གཞིས་
ཁྱེས་བོད་མི་ཡོངས་དང་། སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་
བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཆབ་ཏུ་སྲུང་
དམ་པ་ཁོང་གི་ནང་མི་ཉེ་འབྲེལ་ལྟོས་བཅས་ཡོངས་
ལ་ཐུགས་གསོ་ཞུས་གནང་འདུག།

ཐུགས་གསོའི་འཕྲིན་ཡིག་ནང་འཁོད་དོན།
བོད་དོན་ཐོག་ཡུན་རིང་ཀྱབ་སྲོར་གནང་མཁན་སྤྱ་
ཞབས་རི་གི་ཉེ་ཤར་ཅམ་ཟླར་ས་ (Riki Hyde-
Chambers) ལགས་སྤྱ་ཆེ་མ་ཟེན་པའི་གནས་
ཚུལ་ཐོས་འབྲལ་ང་ཆོ་ཆང་མ་ཕྱིན་ཏུ་ནས་སློ་པས་
བྱུང་། ངས་གཞིས་ཁྱེས་བོད་མི་ཡོངས་དང་། སྐབས་
བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་
ཀྱི་ཆབ་ཏུ་སྲུང་ཉེ་འབྲེལ་ནང་མི་ཡོངས་ལ་ཐུགས་གསོ་
ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དམ་པ་ཁོང་གིས་ང་ཆོའི་ཅ་དོན་ཐོག་གྲུབ་
འབྲས་ལྷན་པའི་རྒྱས་པ་བཏོན་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྤྱ་
ཆེའི་འཕེན་པ་མ་རྫོགས་པར་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་
བོད་ཀྱི་འཐབ་རྩེ་ཐོག་ཕྱག་ལས་གནང་ཡོད། ང་

ཆོའི་འཐབ་རྩེ་ཐོག་ཀྱབ་སྲོར་ལུགས་ཆེ་གནང་
མཁན་ཕྱོགས་པོ་ཁོང་ལྷ་བྱ་ཡོད་པ་ནི་དགའ་སློབས་
སྤྱི་ཐོས་པ་ཞིག་ཡིན། དམ་པ་ཁོང་དུས་ནམ་ཡང་ང་
ཆོའི་སེམས་ནང་ཡོད།

སྤྱ་ཞབས་དམ་པ་ཁོང་གིས་ང་ཆོའི་འཐབ་
རྩེ་ཐོག་ལོ་རྗེ་བཅུ་བཅུ་ལྷག་གི་རིང་ལྷག་བསམ་ཐོལ་
མེད་ཐོག་ནས་ཀྱབ་སྲོར་གནང་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་
པར་དུ་ཨིན་ཡུལ་ནང་བོད་དོན་ཕྱག་ལས་ཀྱི་ཆེ་
གནང་བ་རྣམས་ང་ཆོ་བོད་པ་ཆོས་ཉག་ཏུ་བྱ་བ་བཞིན་
ཡོད། དེ་བཞིན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་
སྤྱ་ཆབ་ཚོགས་ཆུང་ཨིན་ཡུལ་ནང་ཆེད་བཅར་
སྐབས་དམ་པ་ཁོང་གིས་ཉག་ཏུ་མ་ཐུན་འགྱུར་དང་
ཀྱབ་སྲོར་གནང་གི་ཡོད། ང་ཆོའི་སློན་ཉེ་བའི་ཕྱོགས་པོ་
ཁོང་ལྷ་བྱ་སྤྱ་གཤེགས་པ་དེས་བོད་དང་བོད་མིའི་
འཐབ་རྩེ་ཐོག་གྲུང་ཆེན་པོ་ཐོག་ཡོད། དམ་པ་
ཁོང་ནི་ང་ཆོར་སེམས་ལུགས་སྤར་མཁན་ཞིག་དང་།
ང་ཆོའི་སེམས་ནང་ནས་ཉག་ཏུ་བྲལ་ཐབས་མེད་པ་
ཞིག་ཡིན་ཞེས་འཁོད་འདུག་པ་བཅས།

ད་ས་ས་གནས་འཕུས་ཆོགས་ཆགས་ཚུད་དང་ས་བརྟན་སྤང་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཟབ་སྦྱོང་ལེགས་སྤུང་བྱུང་བ།

༢༡། གྲི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༡༡ ཆེས་ ༥ ཉིན་བོད་མི་ ཡོང་སྐུར་གཤམ་ཆེན་པོར་གཞིགས་ཡོད་སྟེ། བོད་
མང་གྲི་འཕུས་ལྷན་ཆེན་གསུམ་རྒྱལ་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་འཕུར་བོད་
མིའི་ཐོབ་ཐང་ལའི་དུས་འཁྲིད་ཀྱི་ཁོར་ལམ་གོང་ས་

$\frac{d}{dt} \left(\frac{\partial L}{\partial v^i} \right) = \frac{\partial L}{\partial x^i}$

ཀྱི་གསལ་མཛོན་ཁང་དུ་ཕྱི་ཆེས་ ༡ ནས་ ༥ བར་
གོ་སྒྲིག་གནང་བའི་དྭ་ས་ས་གནས་མཐུས་ཚལ་གས་
ཚལ་ས་མཆོད་དང་མ་བརྟན་སྤྱད་ལས་དོན་བྱེད་
ཀྱི་གས་ཀྱི་ཐབས་སྤོང་མཐུག་བསྒྲིག་གནང་ཡོང།

དེ་ཡང་གྱི་ཆེས་ ༡ ཉེན་གྱི་སྤྱོད་སྤེལ་ལག་
 ལྷན་པོད་གྱི་གསལ་མཐོན་ཁང་གི་ཆོག་ལས་ཁང་ནང་
 དཔལ་ལྷན་པོད་མི་མང་གྱི་འཕུས་ཆོག་ལས་གཞིན་
 སྤོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཕུས་གསལ་རྟ་
 ཚུལ་ཁྲིམས་མཆོག་ནས་སྤེལ་གནས་འགོ་འཛིན་ཀྱང་
 དགའ་བ་ཆེ་རིང་ལགས། རྩ་སྤེལ་འཕུས་ཆོག་ལས་གཞི་
 ལྷན་པོ་ཆེ་རིང་ལགས། རྩ་སྤེལ་གནས་རང་བདེན་
 ཆོག་ལས་གཞི་བསམས་གཏན་ལྷན་གྲུབ་ལགས། ཟབ་
 སྤྱོད་ནང་མཉམ་ཞུགས་པ་བཅས་ཆང་འཛོམས་ཐོག་
 དབུ་འབྱེད་མཛད་སྤོལ་ཆོག་ལས་ཤིང་། ཐོག་མར་རྩ་སྤེལ་
 ལས་གནས་འགོ་འཛིན་ཀྱང་དགའ་བ་ལགས་ཀྱིས་
 འཆོམས་འདྲིའི་གསུང་བཤད་དང་། དེ་ནས་དཔལ་
 ལྷན་ཆོག་ལས་གཞིན་མཆོག་གིས་སྤྱི་འཕུས་ཆོག་ལས་
 སྤྱང་ལས་ཁང་གི་ལས་དོན་ལྟེན་ཕྱགས་སྤྱོད་ཐོ་
 སྤོལ་དང་། བཅད་ཁྲིམས་ཐོག་མར་གཏན་འཁེབས་
 གནང་སྐབས་སྤེལ་གནས་འཕུས་ཆོག་ལས་ཁག་ཆོག་ལས་
 ཚུད་ལག་བསྟར་དང་། གཞི་རིམ་མང་གཏོ་སྤེལ་བརྟན་

ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་བོད་མི་རྒྱལ་ས་
ལ་གསེལ་སྤེལ་གནང་བའི་མང་གཙའི་ཁི་མན་དང་།
ཆབས་ཅིག་མང་གཙའི་ལས་འགན་སྐོར་ལ་འང་
གསུངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་གསེར་ཏུ་
ཚུལ་ཁྲིམས་མཆོག་གིས་ཟབ་སྐྱོང་གོ་སླེག་ཁུ་
དགོས་པའི་དམིགས་ཡུལ་དང་། དེའི་གལ་གནད་
སྐོར། བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་ཡང་དག་པའི་མང་གཙའི་
ལས་ཡུགས་ཐོག་སྤྱད་སྐབས་བོད་མིའི་ཁྲི་ན་མེད་

[illegible]

ཀྱི་སྒྲིལ་གཞིའི་སྒྲིལ་ཟབ་འབྲིང་གནང་བ་དང་། ཉེན་
གསུམ་པར་ཟབ་སྡོད་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཉེན་རྗེས་མའི་
དམར་ཁྲིད་ཕྱོས་ཆོག་གསུལ་སྒྲིལ་སེལ་ཆེད་སྒྲར་
ཉག་པ་ཅན་གྱི་འོ་བ་དང་། སྒྲུག་སྒྲིལ་གཞིར་སྒྲུལ་
གྱི་ཕྱོས་འཆར། གཞུང་འབྲེལ་ཕྱོས་ཆོད་ཕྱོས་འཆར།
ཁྲིམས་འཆར། སྡོན་ཅིས་དང་འབྲེལ་བའི་ཡིག་ཆ་
ཁག་སོགས་ཀྱི་གྲ་སྒྲིལ་གནང་བྱ་རྣམས་གནང་ཡོད།

ཟབ་སྤྱོད་ཉིན་བཞི་བ་དང་ལུ་པའི་དམར་ཁྲིད་
སྐབས་ཟབ་སྤྱོད་བ་རྣམས་ནས་པོད་མི་མང་སྤྱི་
འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲོས་ཚོགས་འཚོགས་པ་ལྟར།
ཐོག་མར་རྟེན་འབྲེལ་གསལ་ཇ་འབྲས་སེལ་འདེགས་
འབྲལ་དང་། རིས་པས་ཚོགས་གཙོས་ཚོགས་འདུ་
དབྱ་འཇུགས་ཀྱི་གསལ་བསྐྱབས། ཆང་མ་སྤྱི་
བཞེངས་ཐོག་པོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་སྤྱོད་
བ། ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོས་ཚོགས་འདུ་དབྱ་
འཇུགས་ཀྱི་གསུང་བཤད་གནང་བ་སོགས་དམར་
ཁྲིད་ཁྲོས་ཚོགས་འཚོགས་གནང་འདུག་པ་དང་།
ཉིན་གཉིས་ཀྱི་དམར་ཁྲིད་སྐབས་རྩ་མ་ས་གནས་
འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་ལྷ་བ་ཆེ་འིང་ལགས་
དང་། ཚོགས་གཙོའི་ལས་ཆབ་བསམ་གཏན་ལྷན་
གྲུབ་ལགས། ཚོགས་གཙོའི་ལས་ཆབ་སློབ་ཐབས་ཆེ་
འིང་ལགས་བཅས་ནས་ཚོགས་འདུ་གཙོ་སྤྱོད་གནང་
འདུག།

ཟབ་པ་མེད་གནང་མཁན་སྤྱི་འདུས་ལྷན་པ་
གཉིས་ཀྱི་གཟིགས་ཞིབ་ལོག་ཟབ་སློང་བ་ལྷན་པ་ས་
ཉིན་གཉིས་ཀྱི་དམར་ཁིང་གྲོས་ཚོགས་སྐབས་དོ་
སྤང་ཆེན་པོས་མཉམ་ཞུགས་དང་ཆ་གས་བྱངས་བ་
ལ་ཟད། ཚོགས་འདུའི་འགྲོལ་གས་དང་ལས་དོན་
ཁུངས་ཀྱི་སྤྱི་གཞིའི་སྒྲིག་འཇགས་ལོང་འཁུལ་ལོང་ཆོ་
ཟབ་པ་མེད་གནང་མཁན་སྤྱི་འདུས་ལྷན་པ་གཉིས་
ཀྱིས་སྐབས་ཐོག་སོ་སོར་སློབ་སྟོན་གནང་སྟེ་སློབ་
གནང་ལྷན་པ་ཡོངས་སྤང་གནང་ཡོད།

མཐར་མཇུག་བསྐྱེམས་མཛད་མྱོ་རྣམས་
བདེ་ཞིག་ཆོག་པ་རེས། ར་ས་ས་ལན་མཐུས་
ཆོག་ས་ཆགས་ཚུད་དང་ཤ་བཟུ་སྒྲོད་ལས་དོན་
ཤེད་ཕོགས་ཀྱི་ཁོང་མཇུག་བསྐྱེམས་ལའང་འདུག་

པ་དང་། སྐབས་དེར་ཟབ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ནས་ཡོད་མི་
མང་གི་འཕུས་སྤྱོད་ཆོག་པ་ནས་ཟབ་སྤྱོད་པོ་སྤྲེལ་།

བརྗོད་དང་། ཟབ་སྦྱང་བ་རྣམ་པས་ས་གནས་ཀྱི་
གནད་དོན་ཁག་ཅིག་གི་ཐོག་ཏུ་བ་དང་རེ་སྒྲུབ་ཞུས་

[illegible]

གནང་བར་བྱུགས་ཇི་ཆེ་ཞུས་གནང་འདུག།

མཐུག་བསྐྱེམས་མཛད་སྤྱིའི་ཐོག་དབུ་ལྷན་
 བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞིན་སྐྱོལ་མ་ཆེ་ཤིང་
 མཆོག་གིས་ཟབ་སྐྱོང་བ་རྣམ་པས་ཉིན་ལཱའི་ཤིང་
 རྒྱལ་ས་སྤར་ཆེན་པོས་ཟབ་སྐྱོང་ནང་མཉམ་ཞུགས་
 དང་ཆ་ཤས་ལེན་པར་བསྐྱལ་བ་ཤོད་དང་། ཟབ་
 སྐྱོང་བ་རྣམ་པས་མ་ཤོངས་པའི་ཟབ་སྐྱོང་གི་ཆེད་
 བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲོས་ཚོགས་
 སྐབས་ཀྱི་སྐར་རྟགས་ཅན་གྱི་ཤི་བ་དང་། གཞུང་
 འབྲེལ་ཁྲོས་ཆོད་ཁྲོས་འཆར་གཏན་འབེབས་གནང་
 པའི་བརྒྱུད་ཤིམ་སོགས་ཀྱི་དུས་མཉམ་བརྒྱན་པར་
 སྤྱི་གཞི་སྤོང་གི་མཐུན་སྦྲེན་སྤོང་གནང་ཡོང་བའི་
 དགོངས་ཚུལ་ལུལ་བ་བཞིན་དེ་ལྟར་མ་ཤོངས་པར་
 གཟིགས་སྐྱུ་ཡིན་སྟོང་གསུངས་པ། དེ་བཞིན་ས་
 འཐུས་དངོས་སུ་འཆོགས་པ་འི་བཞིན་དམར་ཁྲིད་
 གནང་བུལ་པར་བསྐྱལ་བ་ཤོད་དང་། ཆབས་ཅིག་
 ཟབ་སྐྱོང་བ་རྣམ་པས་སྐྱོན་ཏུ་ནས་དེའི་ཐོག་སློབ་
 སྐྱོང་གནང་དགོས་པའི་སྟོང་བཅས་གསུངས་པ་
 དང་། སྤྱི་འཐུས་གཤེད་རྩ་ཚུལ་ཁྲིམས་མཆོག་གིས་
 ཟབ་སྐྱོང་བ་རྣམ་པར་ཟབ་སྐྱོང་ཐོབ་པའི་རྩིས་དམར་
 ཁྲིད་ཁྲོས་ཚོགས་འཆོགས་སྐབས་ལས་ཤིམ་ནང་ཆ་
 ཤས་ལེན་སྤངས་ཐད་ཡང་རྒྱས་ཀྱིན་པར་བསྐྱལ་བ་

པད། གྱི་འཕྲུལ་གསེར་རྩ་རྩུལ་ཁྱིམ་མཆོག་གིས་
སྐྱབས་བརྩ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་གྱི་འཕྲུལ་རྣམ་
པའི་ས་བཀོས་འཁྲུགས་བསྐྱོད་ཀྱི་ལས་རིམ་སྐྱོར་འོ་
སྐྱོད་དང། དེའི་སྐྱབས་དེ་འབྲེལ་གནད་དོན་རྣམས་ལྷུ་
འཕྲུལ་ཆོག་པའི་སྐོར་གསུངས།

ས་འཇུག་ཟེང་སྤྱོད་གི་དམིགས་ལུལ་ནི་ཟབ་
 སྤྱོད་་བ་རྣམ་་བར་་བོད་་མིའི་་སྤྱིག་་འཇུགས་་དང་།
 ວཅན་་ཁྱོལ་་བོད་་མིའི་་བཅའ་་ཁྲིམས། ວཅན་་ཁྱོལ་་བོད་་
 ກིའི་་གཞུང་་དངུལ་་འདུ་་ལམོད་་དང་། ກོ་་འཁོར་་སྤྱོད་་
 ཅིས། ດདུས་་ཅིས་་བཏར་་འཛིན་་བཅས་་ཀྱི་་སྤྱིག་་གཞི།
 ວོད་་མི་་མང་་སྤྱི་་འཇུག་་ལྷན་་ཆོགས་་ཀྱི་་ཆོགས་་འདུའི་
 າམོ་་ལུགས་་དང་། າས་་དོན་་བྱེད་་ཁྱོགས་་ཀྱི་་སྤྱིག་་
 ຍཞི་་སོགས་་ཟབ་་བཞིན་་གནད་་སྟེ། ກི་་མང་་གི་་བདེ་
 ສུག་་གཟིགས་་རྟོག་་སྤུབ་་བ་་དང་། າསྟེལ་་ཡོད་་ལ་་ཁྱོ་
 ສུབ་་ལ། ສག་་གཅོད་་ཡང་་དག་་བྱེད་་སྤུབ་་ལ། ຍཞུང་
 ຍི་་ལས་་ཁྲངས་་ཁག་་འསྟེལ་་ཡོད་་ལ་་འགན་་ཁྲང་་སྤུབ་
 າ་་བཟོ་་རྒྱ་་སོགས་་གཞི་་རིས་་མང་་གཅོ་་ས་་བརྟན་་ཡོད་
 ສལས་་བྱ་་རྒྱ་་ཡིན་་བ་་བཅས། །

གནང་བ། ལྷག་པར་དུ་ལྷ་ཁྱེད་ལྷན་པོད་ཀྱི་
མཐོ་སྒོ་བ་ནང་ལོ་མང་རིང་འགན་ཁུར་བཞེས་ཏེ་

དེ་ཆོར་སྒོ་བ་སྤྱོད་བྱས་ནས་སྤྱི་མཐུན་དེ་རྒྱན་
འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཐོག་པ་དེ་གཤམ་ཆེན་པོ་རེད་

ལྷན་པོ་མཐོ་སྒོ་བ་ནང་ལོ་མང་རིང་འགན་ཁུར་བཞེས་ཏེ་ ༤༩ ལ་མེ་བས་འཕྲི་སྤྱོད་འཁུར་སྤྱོད་ཐོག་པ་དེ་གཤམ་ཆེན་པོ་ལྷན་པོ་མཐོ་སྒོ་བ་ནང་ལོ་མང་རིང་འགན་ཁུར་བཞེས་ཏེ་

དེར་གྱི་དུས་སྤྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་
སྤྱོད་ཀྱི་ཞིག་བཅོས་གནང་བ་ཙམ་མ་ཟད།
མཐོ་སྒོ་བ་དེ་ནས་སྤྱོད་ཐོག་གནང་མཁན་སྤྱི་
པ་པོ་མོ་མང་པོ་ཞིག་དེར་སང་ར་ཆོའི་སྤྱི་
ཚོགས་ནང་ལས་སྤྱོད་གནང་མཁན་དང་འགོ་
འཛིན་གནང་མཁན་ཆགས་བསྐྱེད་ཡོད་ཀྱི་དེ།
དེ་དག་གཙོ་བོ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱུགས་རྩེ་བཀའ་
རིན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་དུས་ར་ཆོས་
བཀའ་རིན་རྩེ་སྤྱོད་ཐོག་དགོས་པ་ཞིག་དང་།
ལྷག་པར་དུ་ར་རང་ཆོ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་
གཞུང་དང་། ལྷག་ཡིག་ཆོས་ཕྱོགས་བཅས་ལ་
བསམ་སྒོ་བཏང་བ་ཡིན་ན། རིན་པོ་ཆེས་དངོས་
གནས་ཀྱི་མཛད་རྩེས་སྤྱོད་ཐོག་པ་བསྐྱེད་སྤྱོད་
ཡོད། དེ་གཞིར་བཟུང་། ད་ལྟོ་སྤྱོད་ཆོགས་ཀྱི་
མ་འོངས་པའི་ར་ཆོ་བོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཆོགས་ནང་
ཡོགས་ལ་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་སྤྱུགས་པན་
གསོ་སྤྱོད་པའི་ལས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཐོག་པ་མང་པོ་
ཞིག་མེད་པས་གནང་ཡོད་ཀྱི་དེ། དེ་ཆོའི་གསལ་དེ་
རིང་འཁུར་སྤྱོད་ཀྱི་གོ་སྐབས་འདི་བཟུང་
ནས་སོ་སོའི་དོན་ནས་རིན་པོ་ཆེས་ལས་སྤྱོད་
གང་གནང་བ་དང་། དགོངས་གཞི་གང་ཡོད་པ་

ཅས་དེ་གཅིག་ལྷན་ཡིན།
བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་། རིག་གཞུང་། ལྷག་
ཡིག་ཙམ་མ་ཡིན་པར། བོད་ཀྱི་བསྐྱེད་སྤྱོད་
ཉག་ལ་བའི་ད་ལྟོ་གནས་སྐབས་སྤྱོད་ཐོག་
ཆོས་ཆབ་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོག་ལ་འཕེལ་སྤྱུགས་འགན་
རིམ་པར་བཞེས་གནང་ཡོད། དེ་ཡང་སྤྱོད་ཐོ་
༡༩༥༠ ལས་འགོ་འཛུགས་ཏེ། ཐོག་མའ་བོད་
ཀྱི་གཞོན་ནུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཆོགས་གཞོན་
གནང་བ་དང་། རིམ་པས་ཆོས་རིག་ལས་
ཁུངས་ཀྱི་བྱུང་ཆོའི་སྤྱུགས་འགན་བཞེས་པ། དེ་
བཞིན་བོད་རང་དབང་བདེན་པའི་ལས་འགུལ་
ཆོགས་ཆུང་ཐོག་མར་ལྷ་ར་ཁྱེད་ལས་འགོ་
འཛུགས་ཡོད་དུས་རིན་པོ་ཆེས་མཉམ་ཞུགས་
གནང་བ་མ་ཟད། ལས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཐོག་པ་བཞུང་
བ་ལ་བརྟེན་ནས་ད་ལྟོ་དུས་སྐབས་སྤྱོད་ཆོའི་
སྤྱོད་ཆོགས་ནང་ཉ་ཅད་སྤྱུགས་པན་གསོས་ཀྱི་
ཡོད་ཀྱི་དེ། དེ་བཞིན་སྤྱོད་ཐོ་ ༡༩༩༠ ལ་ཅ་
ཁྲིམས་ཟེན་ཟེས་ཆོགས་ཆུང་དང་། སྤྱོད་ཐོ་
༡༩༩༡ ཡོར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་
བཅུ་གཅིག་པའི་སྐབས་སྤྱོད་ཐོ་བསྐྱོས་སྤྱོད་
འཐུས་ཐོག་ནས་ཆོགས་གཙོ་མོས་འདེམས་སྤྱོད་

མོས་བྱུང་ཡོད། དེ་བཞིན་ ༡༩༩༩ ཡོར་སྐབས་
བཅུ་གཅིག་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྤྱོད་
མེད་པས་ཆོགས་གཙོ་མོ་མཛད་འགན་བཞེས་
གནང་ཡོད། སྐབས་དེའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་
འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ལྷ་ལྷ་ཆ་མཚན་པ་ཡིན་
ན། ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་དབང་སྒྱུར་ཐོག་ནས་
ཁྲིམས་སྤྱིག་གཞི་མང་པོ་ཞིག་གཏན་འཁེབས་
གནང་སྤྱོད་ཀྱི་དེ་བཞིན་སྐབས་དེ་དུས་ར་ཆོ་
བོད་གཞུང་དེ། ད་ལྟོ་དུས་ཆོད་ལ་བོད་མིའི་
སྤྱིག་འཛུགས་ཀྱི་འགོ་སྤྱོད་དེ་ཆོ་ཁྲིམས་ཀྱི་
དབང་སྒྱུར་ཐོག་ནས་འགོ་སྤྱོད་པ་དེ་དག་གཙོ་
མོ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱུགས་རྩེ་དང་། ཁོར་གྱི་སྤྱོད་ཐོ་
ཆེན་ཀྱི་རྩལ་དཔྱད་ཐོག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་
བ་ཡིན་དུས་ར་ཆོའི་དོན་ནས་ད་ལྟོ་དུས་ཆོད་
ལ་སྤྱོད་ཆོགས་ཀྱི་འགོ་སྤྱོད་དེ། དེ་ཆོའི་
གསལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཐོག་པ་ཡོད་ཀྱི་དེ། རིམ་
པ་ཆོའི་དོན་ནས་ཀྱང་དེ་ཆོའི་གསལ་སྤྱུགས་སྤྱོད་
གནང་དགོས་པ་གཤམ་ཆེན་པོ་ཆོགས་བསྐྱེད་ཀྱི་
ཡོད་ཀྱི་དེ། རིན་པོ་ཆེས་ཆབ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱུགས་
འགན་བཞེས་པའི་སྐབས་སྤྱོད་ཐོག་ནས་འཕེལ་
དུས་རྒྱུན་དུ་གཙོ་བོ་བདེན་པ་དང་། འཆོ་བ་
མེད་པ། ཡང་དག་པའི་མང་གཙོ་ཞེས་པའི་
བསམ་སྒོའི་ལྷ་སྤྱོད་གཞིར་བཞག་ནས་ཕྱག་
ལས་གནང་གི་དེ། དེ་བཞིན་ ༢༠༠༡ དང་།
༢༠༠༩། བཅས་སོ་སོར་བཀའ་འགན་སྐབས་
བཅུ་གཅིག་པ་དང་། སྐབས་བཅུ་གསུམ་པ་སྤྱོད་
རྩེས་ཀྱི་བཀའ་སྤྱོད་ཁྲིམས་མཛད་འགན་བཞེས་
ནས་དེ་འདྲི་ལྷ་སྤྱོད་གཞི་ལ་བཞག་ནས་གཙོ་
མོ་རིན་པོ་ཆེས་མང་གཙོ་ཟེར་བ་དེར་ཐོབ་ཐང་
གཅིག་དང་། ལས་འགན་བཅས་གཅིག་ཡོད་པ་
དང་། དེ་ཡང་ཉག་ལ་བའི་ར་རྒྱལ་གནས་
སྐབས་སྤྱོད་ཐོ་ཐོབ་ཐང་ཏོག་ཙམ་ལྷ་ལ་
བཞག་ནས་ལས་འགན་དེ་གཤམ་ཆེན་པོ་བཞེས་
དགོས་པའི་བཀའ་སྤྱོད་དེ་འདྲ་མེད་ཡོད་ཀྱི་དེ།
དེ་ཡིན་དུས་ར་ཆོའི་སྤྱོད་ཆོགས་ནང་མཚན་
རེ་དགའ་ངལ་དེ་འདྲ་ཡོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱི་དེ། དེའི་

སྐབས་ཅིན་པོ་ཆེས་གནང་བའི་བཀའ་སློབ་དེ་
 ཆོ་བརྒྱུན་པ་རང་ཆོས་སྤྱུགས་ཡོངས་ནས་
 ཞབས་སྤེལ་ཐོག་མཉམ་ཞུགས་ཀྱི་ལྷ་མཆོག་གིས་
 གསུངས་པ་ནང་བཞུགས་པའི་དུས་

“སྐབས་ཅིན་པོ་ཆེས་གནང་བའི་བཀའ་སློབ་ཀྱི་ལྷ་མཉམ་ཞུགས་ཀྱི་ལྷ་མཆོག་གིས་གསུངས་པ་ནང་བཞུགས་པའི་དུས་”

པོད་མི་རིགས་ཀྱི་བདེན་དོན་འཐབ་རྩེད་དེ།
 པོད་མིའི་སྤྱི་ཆོག་གི་ཆེད་སྤྱི་ལྷ་མཉམ་ཞུགས་པ་
 རེད། གཙོ་བོ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་དགོས་
 གཞིར་བཞག་ནས་ཉམས་ལེན་ཞུ་བ་དགོས་
 པ་གཤམ་ཆེན་པོ་རེད་འདྲག།

དེ་བཞིན་རིན་པོ་ཆེས་ད་ལྟའི་བར་དུ་
 ལ་སྐབས་མགོན་པོ་ཆེའི་ཉེ་འཁྲིལ་སུ་
 བཞུགས་ནས་གཙོ་བོ་ལ་སྐབས་མགོན་པོ་
 ཆེའི་དགོངས་བཞེད་གང་ཡིན་པ་དེའི་ཐོག་ཤར་
 བསྐྱོད་གནང་ནས་ར་ཆོ་བཙན་ཁྲོལ་པོད་མིའི་
 སྤྱི་ཆོག་ཙམ་མ་ཡིན་པར། སྤྱི་ཆོག་གཞན་
 ངར་གཞན་ལའང་ཤེས་ཡོན་དང་འབྲེལ་བའི་
 ཐོག་ཡིན་ནའང་འདྲ། ཆབ་སྲིད་དང་འབྲེལ་བའི་
 ཐོག་ཡིན་ནའང་འདྲ། མང་གཙོའི་སློབ་གསོ་
 ངར་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ཡིན་ནའང་འདྲ། རིན་པོ་
 ཆེས་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་དང་གསུང་བཤད་
 མང་པོ་མེད་པ་གནང་ཡོད་པའི་དེ་ཆོའི་གསུང་
 ཆོས་དུས་ནས་དུས་སུ་སློབ་སྦྱོང་གནང་དགོས་
 པ་དང་། ཉམས་ལེན་གནང་བ་དགོས་པ་དེ་
 གཤམ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་ཞུ་ཡིན།

ལྷག་པར་དུ་གོང་དུ་སྐྱེ་མཁོན་གཙོ་བོ་སྐྱེ་

སྐབས་ལ་པོད་ནང་གི་གནས་སྐབས་ཉ་ཅར་གི་
 རྩལ་ཆེན་པོ་ཆགས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་དུས་
 བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནས་སྐབས་རེད། ཆོས་
 ངར་རང་དབང་གི་གནས་སྐབས། ཁོར་ལུག་གི་
 གནས་སྐབས་སོགས་ཉག་སྤྱོད་པའི་དུས་སྐབས་
 འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་སྤོངས་ཡོད་དུས་གཙོ་བོ་ར་
 ཆོས་ལ་སྐབས་མགོན་པོ་ཆེའི་དགོངས་
 གཞི་རེད། བཀའ་སློབ་ཁྲི་ལྷན་སྤྱོད་དཔོན་མཁ་
 གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་གཙོ་བོ་པའི་ར་
 རང་ཆོའི་འགོ་འཁྲིད་མང་པོ་ཞིག་གིས་ལམ་
 སྟོན་གང་གནང་བཞག་པ་དེ་ཆོའི་གསུང་ཉམས་
 ལེན་གནང་ནས་པོད་ཟེར་བ་དེ་པོད་མི་རང་ལ་
 བདག་སྐྱབས་ཐབས། ལྷག་པར་དུ་ར་ཆོ་བོད་མིའི་
 སྤྱི་གཞུགས་ཀྱི་གཉིས་སྒྲན་དབུ་མའི་ལམ་ཀྱི་
 སྤྱོད་ལུས་གཞིར་བཟུང་བོད་ཀྱི་ཞི་མོལ་ཡོང་
 སྐབས་ཐབས་ལ་ཆང་མས་དགོངས་པ་བཞེས་
 དགོས་པ་རེད། དེ་རིང་ངས་དེ་ཞུ་དགོས་པ་
 གང་རེད་ཟེར་ན། རིན་པོ་ཆེས་སྐབས་གཉིས་
 ཀྱི་རིང་ལ་བཀའ་ཤག་གི་སྤྱུགས་འགན་བཞེས་
 པའི་སྐབས་གཉིས་སྒྲན་དབུ་མའི་ལམ་ཀྱི་ཐོག་
 བཀའ་སློབ་ཐབས་ཅིང་ཆུ་ཆེ་བ་མང་པོ་མེད་པས་

ཡོད་པའི། པོད་ཀྱི་འབྲེལ་ལོལ་བསྐྱར་གསོ་
 རྒྱུར་ནས་པན་ཆུན་འབྲེལ་བ་མཐུན་སྐབས་
 རྒྱུར་བའི་སྐབས་ཆེན་གྱི་བྱས་ཐོག་མང་པོ་
 བཞག་ཡོད་པའི་དེ་ཆོའི་གསུང་ར་ཆོས་དཔེ་
 བཏུས་ནས་མ་འོངས་པར་གཞིས་ཀྱིས་མཉམ་
 འཛུལ་པའི་སྐབས་རྒྱུར་ཆང་མས་ལུས་པ་
 གཅིག་སྤྱི་གཞན་སྐབས་དགོས་པ་དེ་གཤམ་ཆེན་
 པོ་རེད་འདྲག་ཅེས་ཞུས་ན་བསམ་བློར་།

དེ་བཞིན་མ་འོངས་པར་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་ཆོ་
 ཡུན་རིང་གནས་སྐབས་ཞིག་དང་། ལ་སྐབས་
 མགོན་པོ་ཆེའི་དགོངས་བཞེད་གཞིར་
 བཟུང་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱུགས་ཀྱི་བཞེད་པ་མཐའ་
 དག་ཡོངས་སུ་འགྲུབ་སྐྱོའི་སྤྱོད་འདུན་ཞུ་ཞུ།
 དེ་རིང་གི་དུས་ཆོད་འདིར་ལ་སྐྱེའི་གཙུག་པོ་སྐྱེ་
 རོ་ས་དབང་ཆེན་པོ་བཀའ་སློབ་ཁྲི་ལྷན་ཀྱི་ལོ་
 དོན་གྲུབ་མཆོག་གི་འཁྲུངས་སྐར་ཁེལ་བསྐྱེད་
 ཡོད་པ་འདྲ། ཁོར་ལ་ཡིན་ནའང་འཆམས་
 འཛིའི་བཀའ་ཤེས་བདེ་ལེགས་ཞུ་ཞུ་དང་། སྐྱེ་ཆོ་
 ཡུན་དུ་བརྟན་པའི་སྤྱོད་འདུན་ཞུ་ཞུ་ཡིན། ར་
 ཆོ་བོད་མི་ཆང་མས་དོག་ཅ་གཅིག་སྤྱི་ལོ་ཐོག་
 གས་པོད་ཀྱི་ཆོས་དང་། རིག་གཞུང་། རྒྱུད་ཡིག་
 པོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་སུ་ལུས་
 པ་མཉམ་སྤྱངས་དང་། ལུས་སྤྱོད་མཉམ་འདུགས་
 ཡོང་རྒྱུར་ཆང་མས་སྤྱུགས་འགན་བཞེས་
 དགོས་པ་གཤམ་ཆེན་པོ་རེད། ར་ཆོའི་རོས་ནས་
 ཡིན་ནའང་སོ་སོས་གང་འཛིན་འཛིན་དང་།
 ལུས་པས་གང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱིས་ཞབས་ཀྱི་
 ཞུ་ཞུའི་ཆོད་སེམས་བརྟན་པོ་ཡོད་ཅེས་ཞུ་
 ཡིན། ཆང་མ་ལོགས་ལ་བསྐྱར་དུ་སྤྱུགས་ཐོག་
 ཞུ་ཞུ་དང་། བཀའ་ཤེས་བདེ་ལེགས་ཞུ་ཞུ་ཡིན་
 ཞེས་གསུངས་གནང་སོང་།

གཞན་ལང་སྐབས་དེར་མཛད་སྤྱོད་གོ་
 སྤྱི་ཆོག་ཀྱི་ཆུང་གི་ཆོག་མི་དབུས་གཙོ་
 ཆོག་གཙོ་ལས་ཆབ་ནས་མཛད་སྤྱོད་སྤྱོད་
 དང་། ལ་སྐྱེའི་གཙུག་པོ་ཀྱི་ལོ་དོན་གྲུབ་
 མཆོག་གི་འཁྲུངས་སྐར་ཀྱི་འཆམས་འཛིན་

སྤྱི་གསལ་སྤྱད་དང་། ཉིན་བོད་མཛེའ་འབྲེལ་
ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་མ་གསུང་བཤད།
འཕགས་བོད་འབྲེལ་མཐུན་ཚོགས་པའི་ཚོགས་
གཙོ་མ་གསུང་བཤད། སྤྱི་མགྲོན་གཙོ་བོ་སྤྱི་
ཞབས་མེ་ཇེ་མིང་མན་ཞོ་ཏེ་ཡུ་མཚོག་གིས་

གསུང་བཤད་བཅས་གནང་རྗེས། སྤྱི་མགྲོན་
གཙོ་བོ་རྣམ་གཉིས་དང་། དམིགས་བསལ་སྤྱི་
མགྲོན་རྣམ་པས་བཅས་ནས་འཁྱུངས་སྐྱར་གྱི་
མངར་བཟས་ (cake) བཏུབ་གནང་སོང་།
དེ་ནས་རིག་གཞུང་གཞས་སྒྲ་ཁག་

གཟིགས་འབུལ་ཞུས་རྗེས། གོ་སྤྱི་གཙོགས་
ཚུང་གི་ཚོགས་མི་མདོ་སྤྱད་དབུས་རྒྱུན་ལས་
ཚོགས་གཞིན་གྱིས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་ཀྱིས་
བཤད་གནང་སྟེ་མཛེས་སྤྱོད་དོས་གཞི་ཁོས་བ་
བཅས།

ཁྱ་གར་དམག་སྤྱི་ཟུར་བ་སྤྱི་ཞབས་ཇེ་ཏེ་རྩག་ཤི་མཚོག་གིས་ཐུག་དེབ་དབུ་འབྱེད་དང་བོད་དོན་གསུང་བཤད་གནང་རྒྱུ་འཛད་རིམ་ཐོག་ དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་མཚོག་དམིགས་བསལ་སྤྱི་མགྲོན་དུ་ཆེད་མེབས་གནང་བ།

༡༣། ཁྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༡༡ ཚེས་ ༤ ཉིན་གྱི་སྤྱི་
རྩོུ་ཆེད་ ༡༡༠༠ ཐོག་དུས་འཕགས་བོད་འབྲེལ་
མཐུན་ཚོགས་པས་བོད་ཀྱི་སྤྱོད་གར་ཚོགས་ཁང་དུ་
ཁྱ་གར་དམག་སྤྱི་ཟུར་བ་སྤྱི་ཞབས་ཇེ་ཏེ་རྩག་ཤི་
(Major General G.D.Bakshi) མཚོག་ཆེད་དུ་
གནད་ཞུས་གྱིས་ཁོང་གིས་ཐུགས་རྗེ་གནང་བའི་
དཔེ་དེབ་དབུ་འབྱེད་དང་། བོད་དོན་སྤྱོད་གསུང་
བཤད་དང་དེ་བཞིན་ལན་གནང་རྒྱུ་འཛད་རིམ་
ཞིག་གོ་སྤྱི་གཙོགས་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་
སྤྱི་འབྲུས་ཚོགས་གཞིན་སྤྱོད་མ་ཆེ་རིང་མཚོག་
དམིགས་བསལ་སྤྱི་མགྲོན་དུ་གནད་ཞུས་ལྟར་ཆེད་
མེབས་གནང་ཡོད།

དེ་ཡང་མཛེས་སྤྱོད་སྤྱི་མགྲོན་གཙོ་བོར་
ཁྱ་གར་དམག་སྤྱི་ཟུར་བ་སྤྱི་ཞབས་ཇེ་ཏེ་རྩག་
ཤི་མཚོག་དང་། སྤྱི་ཞབས་སན་ཇེ་པར་ཤར་
(Sanjay Prashar) མཚོག་དམིགས་བསལ་
སྤྱི་མགྲོན་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་མཚོག་
གཞན་ཡང་སྤྱི་མགྲོན་དུ་སྤྱི་འབྲུས་ལྷ་བ་ཆེ་
རིང་མཚོག་གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་
ཁག་གི་ལས་སྟེ་རྣམ་པ། ས་གནས་མི་མང་
བཅས་མཉམ་ཞུགས་གྱིས་ཐོག་མར་ཆང་མ་སྤྱི་
བཞེངས་ཐོག་འཕགས་བོད་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱི་
བཏར་རྗེས། འཕགས་བོད་འབྲེལ་མཐུན་
ཚོགས་པའི་དྲུང་ཆེ་སྤྱི་ཞབས་སུ་ཞིལ་མ་རུ་ཐུ་
(Sunil Manocha) མཚོག་གིས་འཆམས་
འབྲིའི་གསུང་བཤད་གནང་བ་དང་། དེ་ནས་
བོད་ཀྱི་སྤྱོད་གར་ཚོགས་པས་བོད་ཀྱི་སྤྱོད་
རྒྱུན་གཞས་སྒྲ་དང་། ས་གནས་ལུལ་མེའི་རིག་

གཞུང་གཞས་སྒྲ་ཁག་ཅིག་གཟིགས་འབུལ་
ཞུས་མཚམས། རེམ་བས་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་སྤྱོད་མ་ཆེ་རིང་མཚོག་གིས་ཁྱ་གར་དམག་སྤྱི་ཟུར་བ་སྤྱི་ཞབས་ཇེ་ཏེ་རྩག་ཤི་མཚོག་ལ་འཆམས་འབྲིའི་མཛེས་སྤྱོད་དབུ་འབྱེད་གནང་བ།

གཞིན་མཚོག་གིས་ཁྱ་གར་དམག་སྤྱི་ཟུར་བ་
སྤྱི་ཞབས་ཇེ་ཏེ་རྩག་ཤི་མཚོག་ལ་སྤྱོད་མའི་
ཞལ་ཐང་ཞིག་དང་། ཉིན་བོད་མཛེའ་འབྲེལ་
ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་མ་གསུང་བཤད་མ་
ཇེ་མིང་མན་ཞོ་ཏེ་ཡུ་ (Ajay Singh
Mankotia) ལགས་ཀྱིས་སྤྱི་ཞབས་སན་ཇེ་
པར་ཤར་ (Sanjay Prashar) མཚོག་ལ་
སྤྱོད་པའི་ཞལ་ཐང་ཞིག་བཅས་ཐུལ་གནང་སོང་།

དེ་རྗེས་ཁྱ་གར་དམག་སྤྱི་ཟུར་བ་སྤྱི་
ཞབས་ཇེ་ཏེ་རྩག་ཤི་མཚོག་གིས་ཐུགས་རྗེ་
གནང་བའི་དཔེ་དེབ་ཁག་ཅིག་དབུ་འབྱེད་དང་
འབྲེལ་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་མཚོག་ལ་

ནས་པར་བསྐྱར་ཞུས་པའི་དཔེ་དེབ་ཁག་ཅིག་
དང་། ཉིན་དེའི་སྐད་ཡིག་ཐོག་བསྐྱར་ཡོད་པའི་
བོད་ཀྱི་སྤྱོད་དོན་རྒྱལ་རབས་དཔེ་དེབ་བཅས་
སྤྱི་ཞབས་ཁོང་དང་། སྤྱི་ཞབས་སན་ཇེ་པར་
ཤར་མཚོག་རྣམ་གཉིས་ལ་ཐུལ་གནང་སོང་།

སྤྱབས་དེར་དམིགས་བསལ་སྤྱི་མགྲོན་
དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་ཚོགས་
གཞིན་མཚོག་གིས་ཐོག་མར་སྤྱི་མགྲོན་གཙོ་བོ་
སྤྱི་ཞབས་ཇེ་ཏེ་རྩག་ཤི་མཚོག་གིས་གཙོ་
པའི་ཆང་མར་འཆམས་འབྲིའི་དང་སྤྱགས། ཁྱ་
གར་དང་བོད། ཁྱ་ནག་བཅས་དང་འབྲེལ་བའི་
བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་དོན། དེ་རིང་གཉམ་

བཤད་བྱ་རྒྱུ་ལི་བཟོད་གཞི་འདི་ལོག་བཟུས་པ་
 ཡིན་ན། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་དེ་གཙོ་བོ་ཞིག་
 ཆགས་ཀྱི་ཡོད། བོད་རང་བཙན་ཡིན་པའི་
 སྐབས་བོད་དེ་སྟོབས་ཆེན་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་
 དབར་གྱི་བར་གནས་རྒྱལ་ཁབ་ (buffer
 zone) ལྟ་བུར་གནས་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱ་དམར་
 གཞུང་གིས་བོད་ས་ཡོངས་རྫོགས་བཙན་
 བཟུང་བྱས་པའི་རྗེས། འཕགས་བོད་ས་
 མཚམས་ལ་རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་རྒྱུན་མ་
 ཆད་བར་ཉེན་ཁ་བཟོ་བཞིན་ཡོད། བྱས་ཚད་
 བཟོད་གཞི་འདི་ལོག་སྐྱབས་བོད་ནང་
 གི་རྩ་བ་གནས་སྐྱབས་མ་བཤད་པ་ཡིན་ན།
 ཆ་ཆར་བ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་མེད། རས་གོ་སྐབས་
 འདི་བརྒྱུད་བོད་ནང་གི་གནས་སྐྱབས་སྐོར་ཞུ་
 རྒྱུ་དང་། རིམ་པས་རྒྱ་གར་དང་། རྒྱ་ནག་བོད་
 པ་བཙན་ནས་དོ་སྦྱང་བྱེད་དགོས་སའི་གནད་
 དོན་སྐོར་ལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། བོད་ལ་ལོ་རྒྱུས་
 སྐོར་ལྷག་གི་ཡིག་ཐོག་ལོ་རྒྱུས་ལྟན་ཡོད་ཅིང་།
 དེས་བོད་འདི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྒྱ་ནག་གི་ཆ་ཤིས་
 མིན་པ་མཆོད་ཐུབ། འཛམ་གླིང་མཉམ་འབྲེལ་
 རྒྱལ་ཆོགས་ནང་བོད་ཀྱི་སྐྱེ་ཆབ་མེད་སྟབས།
 རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་བཙུངས་སྐོར་ལ་ཁ་
 གཡར་ཉེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བོད་ས་བཙན་
 བཟུང་བྱེད་སྐབས་འཛམ་གླིང་རང་དབང་ལྟན་
 པའི་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱིས་བཟུས་ནས་བཟུད་
 པ་ལས་རྒྱ་ནག་རམ་བྱས་མེད་སྟབས། རྒྱ་
 དམར་གཞུང་གིས་བོད་ས་ཡོངས་རྫོགས་
 བཙན་བཟུང་བྱས་པ་དང་། རྒྱ་དེ་ནས་བཟུང་
 བོད་ཀྱི་སྟོད་བཟུང་གཉིས་ལ་གཏོར་བཙོན་ཆད་
 མེད་བཟུང་དང་གཏོར་བཞིན་ཡོད། ད་བར་ར་
 ཆོས་བོད་ནང་གི་བོད་མིའི་གནས་སྐྱབས་ཡར་
 རྒྱས་འགྲོ་ཐབས་སུ་འདོད་པ་ཁེངས་པའི་ལས་
 ཀ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ཡོད་དམ་མེད། རྒྱལ་སྤྱིའི་
 ཐོག་ནས་རྒྱ་ནག་ལ་གཞོན་ལྷགས་སྤྱད་དེ་བོད་
 ནང་གི་གནས་སྐྱབས་བཟུང་བྱེད་པ་ལ་བསྐྱར་
 པ་འགྲོ་ཐུབ་ཐབས་སུ་ར་ཆོར་རྒྱལ་སྐོར་འདྲང་

རེས་ཞིག་ཐོབ་ཡོད་དམ་མེད། ར་ཆོ་ཆར་མས་
 རི་བ་དེ་དག་དུས་རྒྱུན་ནས་བསམ་སྒོ་གཏོང་

སྤྱི་བྱས་ལག་བསྟར་ལྷགས་ཆེར་བྱེད་བཞིན་
 ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་ཡགོང་ས་

རྒྱ་གར་དམག་ཁྲི་རྒྱུ་ལ་སྤྱོད་པ་ཞིང་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་མཆོག་གིས་ལྷགས་ཆོས་གནང་པའི་དཔེ་དབང་དུ་འབྱེད་དང་། བོད་དོན་སྐོར་གསུང་བཤད་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་མཚན་གྱི་མཛད་རིམ་ཞིག་བོད་ཀྱི་རྫོགས་གང་ཆོགས་ཁང་ནང་གོ་
 རྒྱུ་ཞུས་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྷན་ཆོགས་གཞིན་མཆོག་གིས་གསུང་བཤད་གནང་བཞིན་གནས།

དགོས་པ་མ་ཟད། སོ་སའི་གནས་ལུལ་གྱི་ལུལ་
 མིར་བོད་ནང་གི་རྩ་བ་གནས་སྐྱབས་རྩོད་
 བྱེད་དགོས་པ་དང་། བོད་ནང་གི་བོད་མིའི་
 མཁུན་ཆབ་གནད་དགོས་ཞེས་གསུངས།
 བོད་ནང་ཆ་མཆོད་པ་ཡིན་ན། ད་དུང་
 ཡང་བོད་མི་རྣམས་ལ་སྤྱི་གཙོ་རང་དབང་
 མེད་པ་དང་། ཆོས་དད་རང་དབང་སོགས་གང་
 ཡང་མེད་པར་བརྟེན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལོ་
 བཟུང་ད་བར་བོད་མི་ ༡༥༥ ཡིས་བོད་དོན་
 ཆེད་རང་ལུས་མེར་བསྐྱེགས་ལུལ་བ་དང་།
 ཁོར་རྣམ་པས་བོད་ལ་རང་དབང་དགོས་པ་
 དང་། ཡགོང་ས་མཆོག་བོད་ལ་གདན་ཞུས་
 གནད་དགོས་སྐོར་སོགས་གསུང་བཞིན་ཡོད།
 དེ་ནི་འགྲོ་བ་མི་ཞིག་གིས་བྱམས་བཅེ་གཙོ་
 བོར་བཟུང་བའི་ཐོག་ནས་སྐོར་གཏོར་གནད་པ་
 ཆེ་ཤོས་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་
 གིས་དེ་ལས་ཐོག་ཉེ། བོད་མིའི་དཀའ་སྤྱུག་རོ་
 མ་སེལ་ཐབས་མ་བྱས་པར། ཉལ་ཏུ་བོད་མིའི་
 ལྷན་མེད་པའི་དབྱུང་འབྱེད་སྤྱི་ལོ་ཡགོང་ས་
 ཡ་སྐབས་མགོ་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་གཞི་མེད་
 སྐྱོན་བཟོད་དང་། ལུ་མཐུད་ཀོར་འཁུལ་ཅན་གྱི་

མཆོག་གི་སྐུ་པར་སྤྱི་གཙོ་གཞི་མེད་པ་བཟུག་
 པ་དང་། ས་གནས་གང་སར་སོ་རྒྱལ་པར་ཆས་
 བཟུགས་པ་སོགས་གཞི་ཆའི་རང་དབང་
 ཡོངས་རྫོགས་དོག་རོལ་གཏོང་བཞིན་ཡོད། ད་
 བར་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་ཐེ་བྱས་མ་
 བྱེད་སྟབས། རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་ཁྲིམས་
 འགལ་བྱ་སྟོད་ལུ་མཐུད་སྐུལ་བཞིན་ཡོད།
 བྱས་ཚད་རྒྱལ་སྤྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གིས་རྒྱ་
 ལག་གིས་བོད་ནང་བྱས་པའི་ཁྲིམས་འགལ་བྱ་
 སྟོད་རྣམས་འགན་ཁུར་ཐུབ་པ་བཟོ་རྒྱ་ཏུ་ཅང་
 གི་གལ་ཆེན་པོ་མེད། དེའི་ཐོག་ར་ཆོ་ཆར་མས་
 དཀའ་ལས་མང་ཅམ་བརྒྱུ་དགོས་ཞེས་དང་།
 དེ་བཞིན་མཐོ་སྐར་བོད་ནི་འཛམ་གླིང་ལྷ་
 བོ་ཆེ་ཁག་གི་འབྲུང་ཁུངས་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་
 ལག་ནི་ལྷ་མཚོ་མང་ཤོས་འཛུགས་མཁན་གྱི་
 རྒྱལ་ཁབ་ཞིག་ཡིན། དེའི་དམིགས་ལུལ་ནི་ལྷ་
 བོ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་ཐབས་མེད། རྒྱ་ནག་ནང་
 གི་ལྷ་བོ་ཆར་མར་ལྷ་མཚོ་བརྒྱུ་ཆར་ཡོད་
 པ་དང་། ད་ཆ་བོད་ནས་ལུལ་ལུང་གཞན་ནང་
 རྒྱགས་མཁན་གྱི་ལྷ་བོ་ལའང་བརྒྱུ་དང་རྒྱག་
 བཞིན་ཡོད། བོད་ནས་རྒྱ་གར་དང་ཁྲིམ་

པ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་རེད་ཅེས་དང་།
 དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཚུགས་པའི་
 གཅིག་ནས་ཉལ་ཏུ་བོད་མིའི་སྐྱོན་མེད་པའི་
 དབྱ་བཞིན་སྤྱི་ལོར་ལྟོང་ས་ལྟུབ་ས་མཆོག་
 ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་གཞི་མེད་སྐྱོན་བརྒྱན་གྱི་
 བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། ཚུགས་གཞན་ཞིག་ནས་
 ལྟོང་ས་མཆོག་གི་ལྟུང་ཡང་མིང་ཐད་རྒྱ་
 རྒྱས་བཏིང་དང་འདྲིང་བཞིན་ཡོད། དེ་ནི་དངོས་
 ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་གྲེང་
 སྟངས་ཤིག་རེད། དེས་ལྟོང་ས་མཆོག་གི་
 རྒྱུ་རྐྱེད་པས་དང་། མཆོན་མེད་པར་རྒྱ་ནག་
 དཔལ་གཞུང་གིས་བོད་མིའི་སེམས་ལ་ནམ་
 ཡང་དབང་བསྐྱར་གྱིད་མི་སྟབ་པ་མཆོན་གྱི་
 ཡོད། རྒྱ་དཔལ་གཞུང་གིས་བོད་ནང་ལོ་རྒྱུ་
 རྒྱལ་ཁུ་རྒྱལ་གི་རིང་དབང་བསྐྱར་གྱིད་བཞིན་
 ཡོད་ཀྱང་བོད་པའི་མི་མང་གི་ཡིད་ཆེས་ཐོབ་
 མེད་པའི་སྐོར་སོགས་གསུངས་གནང་སོང་།
 རྒྱ་ཞབས་སན་ཇེ་པར་གང་མཆོག་གིས་
 རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱ་སྤྱི་དང་ལུགས་སྐོར་
 དང་། རྒྱ་ནག་ཕུ་ཉན་ནས་མཆེད་པའི་ཉོག་
 དེབས་གཏན་རིམས་ ༡༩ ཡིས་འཇམ་སྤེའི་

སྐྱུ་ལྟམ་ས་ཇི་ཏི་རྣམ་གྱི་མཆོག་གིས་
གཙོ་བོ་ཁོང་རང་ཉིད་བོད་པ་དང་ཐོག་མར་
འབྲེལ་བ་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཆུང་སྐོར་དང་། ཡུལ་
༡༩༥༩ ལོར་རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ས་
བཅན་འདུལ་བྱས་ཇིས། བོད་ནང་བོད་མིས་རྒྱ་
དམར་གཞུང་ལ་གཤོང་ལེན་ཇི་ལྟར་གནང་བ་
དང་། བཅན་ཁྱོད་ནང་ལ་སླེབས་ཇིས་སུའང་
བོད་ནང་འཇབ་དམག་བཏར་བའི་སྐོར། བོད་ནི་
འཛམ་གླིང་གི་ཆུ་མོ་ཆེ་ཁག་གི་འབྱུང་ཁུངས་
ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ནས་
བབས་པའི་ཆུ་མོ་ཆེན་པོ་ཡར་ལྷུང་གཙང་པོར་
ཆུ་མཛོད་བརྒྱབ་པ་དེས་རྒྱ་གར་གཙོ་བོ་པའི་
ཁྲིམ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་མི་མང་གི་འཆོ་
བ་ལ་དོ་ཤོག་ཆབས་ཆེ་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ།
དེ་བཞིན་མ་འོངས་པར་འཛམ་གླིང་ནང་འབྱུང་
ཆུའི་ཐོག་དམག་བྱུང་མིད་སྐོར། ཏྲག་དབྱིབས་
གཉན་རིམས་ ༡༩ དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གིས་ཆེད་
དུ་བཅོས་པ་ཡིན་སྐོར་དང་། དེས་ད་བར་
འཛམ་གླིང་མི་མང་ས་ཡ་ ༥ ལྷག་གི་ཆེ་སྟོག་
འསྟོག་བ་དང་། ས་ཡ་ ༣༥༠ ཙམ་ལ་ནད་ཤོག་
སྟེ་མི་རྒྱ་གཉིས་ལ་དགའ་ངལ་ཆད་མེད་བཅོས་
ཡོད་པ། ད་ཆ་འཛམ་གླིང་མི་མང་རྣམས་ཀྱིས་
རྒྱ་ནག་གི་བྱ་སྤྱོད་ལ་ཡིད་མ་རངས་པའི་རྣམ་
འབྱུང་སྟོན་བཞིན་ཡོད་སྐོར་སོགས་གསུངས་
གནང་ཇིས། ཇི་བ་དེས་ལན་དང་། གསར་
འགོད་ལྷན་ཚོགས་ཤིག་ཚོགས་གནང་སོང་བ་
བཅས། །

པོད་ནང་གི་རྩ་བའི་གནས་སྐབས། རྒྱ་ནག་གི་
 ཆབ་སྲིད་གནས་སྐབས་སོགས་མང་ཚོགས་ལ་
 གོ་རྒྱུ་སྤེལ་རྒྱ་སོགས་མང་ཚོགས་ལ་སྤྲོད་
 གསལ་ཞུ་རྒྱུ་རྩེ་རིགས་གཅིག་དང་། དེ་བཞིན་
 མང་ཚོགས་བརྒྱུད་ནས་མང་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་
 སྤྱི་གི་གནས་སྐབས་དང་། དེ་བཞིན་ལེས་
 ཡོན་གྱི་གནས་སྐབས་དང་། གཞིས་ཆགས་ཀྱི་
 གནས་སྐབས་དང་། ཉམ་ཐག་ནད་གཙོ་རྒྱ་
 རྒྱུ་སྤེལ་མེད་མཁའ་དེ་འབྲེལ་པ་ཡིན་ན་དེ་
 ཚོར་གཞིགས་ཞིབ་བྱ་རྒྱུ་དང་། ཅ་བའི་ས་
 གནས་སོ་སོར་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ནས་པ་ས་
 རྒྱུ་རྒྱ་ནས་གཞིགས་ཞིབ་གནང་གི་ཡོད་དེ།
 ཡིན་ན་འདྲ་ལྡན་ཆར་མ་ནས་ཞིབ་འཇུག་
 འདྲ་པོ་ཆད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོད་པར་སྤྱི་
 འཐུས་རྣམས་པའི་རིས་ནས་ཐད་ཀར་རྒྱུ་ཞིབ་
 གནང་ནས་ཁྲོས་ཚོགས་ནང་ཡོགས་ལ་སྤྲོད་
 སེང་ཞུ་དགོས་པ་དེ་འདྲ་དང་། གཞན་འཛིན་
 སྤྱོད་གི་ལྷན་ཁང་སྤྱད་སྤྱི་ཡིན་ན་འདྲ་བད་
 ཀར་འབྲེལ་བ་བྱས་ནས་དེ་ཚོའི་ཐོག་རྒྱུ་ཞིབ་
 དང་མཇུག་སྤྱོད་ལྟེན་དགོས་རྒྱུ་ལས་འགན་
 དེ་འདྲ་ཡོད་གི་ཡོད་དེ། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་སྤྱི་
 འཐུས་ས་བཀོས་ཀྱི་ལས་རིམ་དེ་གཤམ་ཆེན་པོ་
 ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་རྣམས་པ་
 ཚོས་འགན་ཁུར་བཞེས་དགོས་པའི་གནས་
 སྐབས་ལིག་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་དེ། དེ་གཅིག་
 ལྷ་རྒྱུ་ཡིན།

གཞན་ཡང་ར་ཚོས་ས་གནས་འཐུས་
 ཚོགས་ཁག་ལ་ཐབ་སྤྱོད་དེ་འདྲ་གནང་གི་ཡོད་
 དེ། སྐབས་བརྒྱུད་པའི་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
 ཚོགས་སྐབས་ལ་ས་གནས་འགའ་ལས་ལ་ཐབ་
 སྤྱོད་གནང་ཆར་པའི་གནས་སྐབས་ལིག་དེ།
 སྐབས་ ༡༥ པའི་སྐབས་ད་ལྟ་ཉེ་ཆར་བཞུགས་
 སྐར་རྩ་སར་ས་གནས་འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་ཐབ་
 སྤྱོད་ཞིག་གནང་བ་དེ། ཐབ་སྤྱོད་ནང་ས་
 གནས་འགོ་འཛིན་དང་། འབྲེལ་ཡོད་ས་གནས་
 རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་། དེ་བཞིན་ས་གནས་

ནང་ཡོད་པའི་ན་གཞོན་དོད་ལྱིངས་ཡོད་མཁའ་
 རྣམས་ཀྱང་མཉམ་ཞུགས་ལྟེན་ཚོགས་གི་ཡོད་
 དེ། ད་ལྟའི་ཆར་མན་སྤར་དང་། ཨོ་རེ་ས།
 སྤར་དར་བཅས་དབུས་གཞིས་ཆགས་ཁག་
 གསལ་དང་། དེ་བཞིན་ལ་དྲགས་གཞིས་
 ཆགས། བལ་ཡུལ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱོད་ར་གཞིས་
 ཆགས་ཁག་དང་། རྒྱལ་སའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་
 པའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་བཅས་ལ་རིམ་པས་
 ཐབ་སྤྱོད་གནང་རྒྱུ་ལས་འཆར་བར་བསྐྱོག་
 ཡོད་དེ། དེའི་རྒྱུ་ལ་ས་གནས་འཐུས་
 ཚོགས་ཐབ་སྤྱོད་གནང་ཆར་པའི་ནང་ཡོགས་
 ལ་ས་འཐུས་གསར་པ་མང་པོ་སྤེལ་བས་བསྐྱད་པ་
 དེ་འདྲ་ཡོད་ན་ཐབ་སྤྱོད་གནང་རྒྱུ་འགོ་སྐབས་
 ཡོད་གི་དེ། ས་གནས་སྤྱི་གཙོ་པོ་འགན་ཁུར་
 མཁའ་ས་གནས་འགོ་འཛིན་རྣམས་པ་དང་། ས་
 གནས་འཐུས་ཚོགས་དང་། ས་གནས་རང་
 བདེན་ཚོགས་ཆུང་དེ་ཚོ་ཆར་མ་མཉམ་དུ་
 འཁྲིད་སྤེལ་དགོས་པ་དང་། ཁྲིམས་སྤྱོད་གཞི་
 ཡིན་ན་འདྲ་བད། ས་གནས་འགོ་འཛིན་གྱི་ལས་
 དོན་སྐབས་འཛིན་གནང་ཕྱོགས་སོགས་ཀྱི་གོ་
 རྒྱུ་སྤེལ་དགོས་པ་གཤམ་ཆེན་པོ་དེ། དེ་ཚོ་
 ཆགས་ཆུང་པོ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ས་
 གནས་ཀྱི་ལས་དོན་རྣམས་རང་བཞིན་གྱི་ཡག་
 པོ་ཡོད་སྤྱད་པ། རྒྱུ་རྒྱ་ནས་དབུས་ཀྱི་ལས་
 དོན་ལྟེན་ཕྱོགས་དེ་ཚོར་རང་བཞིན་གྱི་བཀོ་
 སྤོང་ལྟར་བ། དུས་ཚོད་ཡིན་ན་འདྲ་ཆོས་མི་
 འགོ་བ། དེ་ཚོ་ཆར་མར་མན་སྤོགས་སྤྱད་པའི་
 གནས་སྐབས་ལིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། བལ་ཡུལ་
 ཕྱོགས་ལ་ཐབ་སྤྱོད་གནང་རྒྱུ་ས་གནས་རང་
 ལ་བཅར་ནས་གནང་སྤྱད་ཐབས་མེད། ར་ཚོས་
 སྤྱོད་ར་ཕྱོགས་དང་། བལ་ཡུལ་རྒྱལ་ས་བཅས་
 ཕྱོགས་གཉིས་འདྲ་པོ་བཅོས་ནས་རྣམས་པ་ཚོ་སི་
 མི་རྒྱ་རིར་གདན་འདྲེན་ཞུས་ནས་ཐབ་སྤྱོད་
 གནང་རྒྱུ་དང་། དེ་ཡང་མི་བརྒྱ་ལྷག་ཡོད་དུས་
 རྩེ་ཆར་འདྲ་པོ་གཉིས་ལ་བཀོས་ནས་ཐབ་སྤྱོད་
 གནང་རྒྱུ་ལས་རིམ་སྤྱོད་ཡོད་པ་རིམ་པས་

ལས་འཆར་བཅོས་ཉེ་རྣམས་པ་ཚོར་འབྲེལ་བ་ཞུ་
 རྒྱུ་ཡིན།

དེ་ནས་ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་
 ཆུང་ཁག་དང་། རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་ཁག་
 ཐད་ཀར་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཁབ་ཁོངས་
 སྤྱི་ཡོད་པ་ཁྲིམས་དང་སྤྱོད་གཞིའི་ནང་གསལ་
 ཡོད་དེ། ཡིན་ན་འདྲ་ལས་དོན་ལྟེན་ཕྱོགས་ལ།
 སྤྱི་འཐུས་རྒྱུ་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲེལ་སྤེ་ཆར་
 རྣམས་ལས་སྤོན་གནང་རྒྱུ་དང་། ཆག་ཡང་
 གནང་རྒྱུ་སོགས་དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་
 དང་ལྷན་དུ་བྱལ་ལས་གནང་བསྐྱད་ཡོད་དེ།
 སྤོན་པ་ལ་དྲགས་ལ་རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་ལ་
 ཐབ་སྤྱོད་ཞིག་སྤྱོད་དགོས་འདུག་ཟེར་ནས་
 དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ནས་སྤོན་ཅིས་དང་
 བཅས་པ་ཞུས་པ་དེ། མཐའ་མ་དེ་བྱུང་ཡོད་
 མ་དེ། དེ་ཡིན་དུས་མ་འོངས་པར་ས་གནས་
 རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་གི་ལས་དོན་ལྟེན་
 ཕྱོགས་ལ་ཐབ་སྤྱོད་དེ་འདྲ་གནང་དགོས་པའི་
 གནས་སྐབས་གཞིགས་ཆེ། ས་གནས་འགོ་
 འཛིན་བརྒྱུད་ནས་རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་
 མཉམ་དུ་གོ་བསྐྱར་གནང་སྤེལ་སྤྲོད་སེང་
 གནང་ན། ར་ཚོས་ས་གནས་ཁག་སྤེ་ཆར་ཆ་
 བཀོས་ཀྱིས་ཐབ་སྤྱོད་གནང་རྒྱུ་ལས་རིམ་
 བསྐྱོག་སྤྱད་ཀྱི་དེད་བསམས་ཀྱི་འདུག་ར་ཚོར་པོ་
 ལྷ་ཅས་སྤེལ་མཐུད་ལས་འཆར་བར་བསྐྱོག་སྤྱད་
 རྒྱུ་འཛིན་ཚོགས་དེ་འདྲ་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་
 བ་དེ། རྣམས་པ་ཚོས་ལས་རིམ་བསྐྱོག་སྤྱད་པ་
 ཡིན་ན་རིམ་པས་ལས་འཆར་ཡོད་གི་དེད་ཅིས་
 ལྷ་རྒྱུ་ཡིན། རྣམས་པ་ཚོ་བརྒྱུད་ནས་ས་གནས་
 རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་མཉམ་དུ་འབྲེལ་བ་
 གནང་རྒྱུ་གནང་ཞེས་ལྷ་རྒྱུ་ཡིན།

གཤམ་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་སྤོན་པ་ར་ཚོགས་
 གཙོ་པོ་གཉིས་དང་ལྟེན་ཀ་འཁུར་པའི་སྐབས་
 སྤྱི་ལྐབས་མགོ་རིམ་པོ་ཆེ་གཞིམ་ཆུང་
 མཇལ་ཁ་ཞིག་ཞུས་པ་ཡིན། སྐབས་དེར་
 ལྐབས་མགོ་རིམ་པོ་ཆེས་ཁུབ་ཕྱོགས་སྤྱད་

ལས་འགྲུལ་དེ་དག་ཚོགས་ཚུངས་ཏེ་རྒྱ་རྒྱུ་
གཏོང་དགོས་པ་གཤམ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་འདུག
ཁོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ཞེས་ཐུང་དུ་བྱ་བྱ་

གཞིགས་པེབས་ནས་པོད་མིའི་ཁྱུ་གཏུག་གི་
ལས་འགུལ་དེ་ལྷགས་ཆེ་རུ་གཏོང་གི་ཡིན་
ཞེས་གཤམ་ཆེན་པོ་ལྷན་ནས་གསུང་གི་ཡོད་

[illegible]

མི་འདུག་དེ་ཆོ་ཁང་མ་བོད་བསྟན་མིང་གི་ཆེད་
 རུ་ལས་དོན་གལ་ཆེན་པོ་གསྟག་རེད། དེ་ཆོ་
 ཁང་མས་སྤངས་སྤངས་མཉམ་འདེགས་དང་། ལུས་
 བ་མཉམ་སྤངས། ལས་འགུལ་ཆགས་ཚུངས་རུ་
 ཡོང་བུ་རྒྱུ་ལྟེ་སྤྲུགས་འགན་བཞེས་རོགས་
 གནང་ཞེས་ཁྱ་ཀྱ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་མཚོག་གིས་
 རྒྱལ་མང་འཚམས་འདི་དང་སྐྱབས་གསུང་དོན།
 བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུགས་ཀྱི་ལས་འགན་ནང་
 འོགས་ལ། གཙོ་བོ་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་
 གསལ་ཐབས་དང་། བོད་ཀྱི་ཁོང་ལུག་གི་
 གནད་འགག་ཆུ་ཆའི་མང་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་སྐྱབས་
 སེལ་དགོས་པ་དེ་རྒྱུ་ཆའི་འགན་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་
 རེད། རྒྱ་ནག་ཕུ་ཉན་ནས་མཆེད་པའི་ཉྐག་
 དེའི་བས་གཉན་རིམས་ ༡༩ ཡིས་རྒྱན་པས་
 རྒྱལ་སྤྱིའི་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ལ་ལྷ་སྤངས་སྐྱབས་
 ཏུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་དུས། དེ་བེད་སྤྱོད་གཏོང་
 དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་པ་དེ་ཆང་མ་འོགས་ཀྱི་
 ཞལ་རྒྱན་ལ་ཡོད་པ་རེད། དཔལ་ལྷན་སྤྱོད་
 སྤྱོད་མཚོག་ས་གནས་ཁག་ལ་འཚམས་

དུས། དེའི་གཞིགས་འདེགས་སུ་གྲོས་ཆོགས་
 གྱི་ཐོག་ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ས་གནས་སུ་
 སེབས་པའི་སྐབས་ལ་ལམ་སང་ཆབ་སྲིད་མི་
 ལྷ་དང་། གནད་ཡོད་མི་ལྷ་མཇུག་འཕྲད་གནང་
 རྒྱུ་ཁག་པོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་དུས། རྣམ་པ་ཆོས་
 སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ས་གནས་སུ་སེབས་པའི་
 སྐབས་ཆབ་སྲིད་མི་ལྷ་དང་། གནད་ཡོད་མི་ལྷ་
 དེ་ཆོར་ཐུག་འཕྲད་ཀྱི་ལས་རིམ་གང་མང་བཟོ་
 དགོས་པ་དེ་གནད་འགག་ཆགས་ཀྱི་འདུག
 གང་ཡིན་ཟེར་ན་རྒྱ་ནག་གིས་བྱེད་སྐྱབས་དེས་
 རྒྱ་གར་མི་མང་གི་སེམས་ནང་ལ་ན་ཟུག་ཅིག་
 བསྐྱེབས་ཡོད་དུས། དེ་ར་ཆོས་དུས་ཆོད་དམ་
 འཛིན་བྱེད་ཐུབ་དགོས་པ་དེ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་
 གནད་འགག་ཅིག་ཆགས་བསྐྱད་ཀྱི་ཡོད་རེད།
 ས་གནས་སུ་ས་གནས་འགོ་འཛིན་རྣམ་པ་
 དང་། ས་གནས་འཐུས་ཆོགས། རང་བདེན་
 ཆོགས་ཚུང་། མཉམ་འབྲེལ་གྱི་འགན་ཁུར་
 མཁན་བཅས་ཡོད་པ་དང་། ཆང་མ་མཉམ་
 དུབ་ཐོག་ནས་ཕྱག་ལས་ཞིག་གནང་དུས་ས་
 གནས་རྒྱ་གར་དཔོན་རིགས་ཆོ་དང་ལྷན་

ལ་ས་དོན་གྱི་དུས་ལྟོ་ས་སྐྱོར་དང་། མཛད་གཙུག་
རྣམས་པའི་ཐོབ་ཐང་སྐྱོར་ལ་ཐབ་འཁྱིད་དང་།

ཕྱི་ཆེས་ ༡༥ ཟླ་ལྷོར་ཉིན་གསུམ་པར་ བར་དཔར་ཅན་གྱི་སྡེ་ཆོན་གསུམ་གྱི་བྱང་ཆེ་
 དུས་པོར་མིའི་སྒྲིག་འཇུག་གི་ལས་ཁུངས་ ལས་པས་སེ་སེ་སྒྲུབ་ཁར་སྒྲོར་དེ་སྒྲོར་གནང་
 ཁག་གི་བྱང་ཆེ་ལས་ལས་ཁུངས་སེ་སེ་ ཆེས། ཉིན་གྲུབ་ཚུ་ཆོད་ ༡༡༠༠ པ་ཅུ་ལ་
 ལས་དོན་གྱི་འཇུག་སྒྲོར་དེ་དེ་བཞིན་དེ་སྒྲོར་ དཔལ་ལྷན་ཆོག་ལས་གཙོ་སྒྲེས་པོ་ཆོག་གི་གཙོ་
 དང་། ཕྱི་ཆེས་ ༡༦ ཟླ་ལྷོར་གི་ཉིན་བཞི་པར་ སྒྲོར་འོག་ཟམ་སྒྲོར་ནང་ཞུགས་མཁན་གྱི་

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་དང་། མོག་ས་ཁུང་མེད་པར་
 དངོས་གྲུབ་ལགས། དཔལ་འཕྱོར་ཁུང་ཆབ་
 བསྟན་འདིན་ལེགས་གྲུབ་ལགས་པཅས་ལྷན་
 འཛུམས་ཐོག་ཐབ་སྡོང་ནང་ཞུགས་མཁན་གྱི་
 འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་དང་ཤེས་ཀྱི་ཐབ་སྡོང་འདིས་

དེ་ནས་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་
 མཚོག་གིས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་མ་འོངས་
 ལེགས་སྤེལ་ཐོག་དགོངས་འཆར་གང་ཕྱལ་བ་
 རྣམས་ཚོགས་གཙུག་སྤེལ་པའི་ངོས་ནས་མ་
 འོངས་པར་གང་ཐུབ་བསྐྱབ་རྒྱའི་ཞལ་བཞེས་
 དང་སྒྲགས་གསུང་དོན། སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་
 གྱི་ལས་འཆར་མང་པོ་ཞིག་རོགས་ཚོགས་ལ་
 བརྟེན་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཡང་རོགས་
 ཚོགས་མི་འདྲ་བ་ཨ་རིའི་ (DRL) དང་
 (NDI) བཅས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། (DRL)
 ཡིས་ལོ་གཅིག་ནང་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུགས་ཀྱི་
 མང་གཙོ་སྤྱི་བརྟན་བརྩོན་རོགས་དབུལ་
 ཞིག་གནང་བསྐྱད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ནས་ང་ཚོས་
 ལས་འཆར་ག་ཚོད་བསྐྱིག་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པའི་
 འཆར་གཞི་བཅོས་ཏེ་ཕྱལ་ཐེན་པ་རེད། (NDI)
 ཡིས་ལོ་ལྔའི་འཆར་གཞི་ཐོག་ནས་གཙོ་བོ་ཞུ་
 གཏུག་གི་ལས་འགུལ་ལ་དཔག་པའི་ང་རང་
 ཚོའི་ཆབ་སྲིད་མི་སྣ་ཚོའི་འགོ་འཁྲིད་རུས་པ་
 བསྐྱེད་བསྐྱང་དང་། དེ་འདྲའི་ཐོག་གི་གཙོ་བོ་
 ལས་འཆར་ཞིག་རེད་འདུག དེ་ཡིན་དུས་
 ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་མ་འོངས་པར་
 དེ་འདྲའི་ཟབ་འཁྲིད་གང་མང་མང་ཡོང་ཐབས་
 གནང་གི་ཡོད་པ་དང་། གཅིག་ནས་འགོ་འཁྲིད་
 རུས་པ་བསྐྱེད་བསྐྱང་དང་། གཞན་ཡང་སྤྱི་
 འཐུས་ཚོར་ཐབས་བླས་ཀྱི་ཟབ་སྦྱོང་། ཐབས་
 བླས་ཐེར་དུས་ཆང་མས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར།
 ང་ཚོ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བཅོན་ཁྲོལ་བ་ཆགས་བསྐྱད་
 ཡོད་པ་དང་། ང་ཚོ་ཆང་མ་ཆབ་སྲིད་ཐོག་
 འགན་ཁུར་མཁན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
 ཆགས་བསྐྱད་དུས། ལོ་ལྔའི་རིང་ལ་ང་ཚོས་

ཐོད་དོན་འཐབ་ཚད་ཆེད་དུ་ལས་འཆར་རི་ལྟར་
བར་བསྐྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག་གམ། ལས་འཆར་

སོང་།
དེ་རྗེས་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་

ཐབ་སྐྱོང་གི་མཁུག་འཛུལ་མཚན་སྤྱི་ཚོགས་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་གསུང་བཤད་གནང་སྐབས།

ཐོག་ནས་མོ་ལཱ་འདི་ནང་བསྐྱབ་སྐྱབ་པ་གང་
འདུག་གམ། དཔེར་ན་ཐོད་འདི་བཅན་བཟུང་
བྱས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཡིན་པ་དེ་སྐབས་དགོས་པ།
ང་རང་ཆོའི་བསྐྱེད་པ་གཏམ་གང་ཡིན་ནའང་
འདྲ། སྐད་ཆ་གཏམ་བཤད་ནའང་། ཐོད་འདི་
བཅན་བཟུང་བྱས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཡིན་པ་
འགོད་དགོས་པ། ཐོད་ལ་མོ་རྩོད་ཐུག་གཉིས་
ལྷག་གི་ཡིག་ཐོག་མོ་རྩོད་པ་ནམས་ནན་
བརྒྱུད་ཁྱེད་དགོས་པ་སོགས་གསུངས་པ་དང་།
དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་ཆབ་སྲིད་མི་སྣ་དང་། སེས་
ཡོན་མི་སྣ། བསམ་སྒྲུབ་བར་མཛོད་སོགས་
གང་མང་མང་གོས་ཚོགས་ནང་གདན་འདྲེན་ཞུ་
རྒྱུའི་ལས་རིམ་དང་། སྤྱི་འཐུས་ནམས་པ་ཕྱི་
རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་ཐོད་དོན་ཞུ་སྐབས་སྐད་མེད་ས་
རྒྱུའི་ལས་འཆར་། རྒྱ་གར་གོས་ཚོགས་ཐོད་
དོན་རྒྱུ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་སྐྱར་གསོ་གནང་རྒྱ་
སོགས་ཀྱི་ལས་འཆར་སྐྱོར་དང་། སྤྱི་འཐུས་
ནམས་པས་རྒྱན་ཏུ་ནས་གོས་ཚོགས་ནང་གི་
ལས་དོན་དང་། ཁྱིམ་སྤྱིག་བསྐྱར་བཅས་
སྐབས་ཆ་གས་བཞེས་སྐྱོངས་བཅའ་ཁྲིམས་ལ་
ཡང་ཡང་གཞིགས་པ་ཡིན་ན་རྒྱུས་མང་ཆེ་ཏུ་
འཕྲོ་རེས་རེད་ཅེས་སོགས་གསུངས་གནང་

གིས་གསུང་དོན། དེ་རིང་འདིར་སྤྱོད་པ་མཐའ་
ཁག་ནས་མེད་ས་མཁན་དང་། རྩ་སའི་གཡས་
གཡོན་ལ་བཞུགས་མཁན་ཡིན་ནའང་རེད། རྩ་
ལས་བརྒྱུད་མཉམ་ཞུགས་གནང་མཁན་བཅས་
ཆང་མས་སྤྱིག་འཇུག་གི་ལས་དོན་ཁྱེད་
སྤྱོད་ཀྱི་ཐབ་སྐྱོང་ཐོག་ནས་ལས་པའི་དོ་སྣང་
ཆེན་པོས་མཉམ་ཞུགས་གནང་བར་སྐུགས་རྗེ་
ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཅ་བའི་ང་ཆོའི་བསམ་སྒྲུབ་གཏོང་
སྐྱོངས་བྱས་པ་ཡིན་ན། སྤོན་མ་ནས་ཐབ་སྐྱོང་
འདི་འདྲ་གནང་རྒྱུའི་ལས་འཐུགས་ཡོད་པ་
བཞིན། ད་ལྟོ་དུས་ཆེད་ལ་ཐབ་སྐྱོང་དང་པོ་དེ་
གཙོ་བོ་ཁྱིམ་སྤྱིག་དང་། འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་
དོན་ཁྱེད་སྤྱོད་ཐོག་སྤུས་ནས། དེ་ཆོའི་ཐོག་
གོ་རྟོགས་ལྷག་ཆེན་པོ་ཡོང་བས་གནང་སྟེ།
མ་འོངས་པར་འཛིན་སྐྱོང་མཉམ་དུ་བྱུག་ལས་
གནང་སྐབས་དང་། གོས་ཚོགས་ནང་ཁྱིམ་ས་
བཅའི་ལས་དོན་སོགས་གནང་སྐབས། ནམས་པ་
ཆོས་ཆད་མཐོ་པོའི་ཐོག་ནས་ཆ་གས་བཞེས་
སྐབས་རྒྱུ་དང་། བཀའ་མོལ་གསུང་སྐབས་རྒྱུའི་
དམིགས་ལུལ་འདྲ་པོ་ཞིན་ཡོད་རེད། ནམས་རྒྱན་
འདྲ་ཡིན་ན། གོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་ནང་
ཡོགས་ནས་སྤྱི་འཐུས་ཀྱན་པ་ཁྱིམ་སྤྱིག་ཐོག་

སྐྱོངས་པ་ཡོད་མཁན་ནམས་པ་ཐབ་སྐྱོང་འདུལ་
བར་གདན་འདྲེན་ཞུས་ནས་ཐབ་སྐྱོང་གནང་
བ་དེ་འདྲ་རྒྱུ་ཡོད་རེད། ད་ལྟོ་ཆང་ཅ་བའི་
སྤྱི་འཐུས་ཀྱན་པ་དེ་འདྲ་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་
གཙོ་བོ་ཁྱིམ་སྤྱིག་ཐོག་སྤུས་ཀྱིས་བཅའ་
ཁྲིམས་དང་། ཚོགས་འདུའི་འཕྲོ་ལྷགས་དང་
ལས་དོན་ཁྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱིག་གཞིའི་ཐོག་
དམིགས་བསལ་འགན་ཁུར་ནས་ནམས་པ་ཆོར་
ཐབ་སྐྱོང་འདུལ་སྐབས་པ་ཡིན་ན་པལ་ཆེར་
སྤྱགས་པར་གསོ་སྐབས་པའི་གདེང་ཆོད་འདྲ་པོ་
ཡོད་རེད། སྤོན་མ་འདྲ་ཡིན་ན། བཅའ་ཁྲིམས་
གཅིག་སྤྱོད་ཐོག་གཅིག་ཅུ་ཡོད་པ་དང་། རྩ་
ཆེན་མ་པའི་བསམ་ནས་སྤྱན་ཁང་ཁག་གི་ལས་
དོན་ཁྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་གནང་རྒྱུའི་ལས་
འཐུགས་དེ་འདྲ་ཡོད་པ་རེད། འདི་དེ་ལོ་གསར་
པ་བཅོས་པ་རེད། ཉིན་མ་ལཱ་འདི་ནང་འཛིན་སྐྱོང་
གི་ལས་དོན་ཁྱེད་སྤྱོད་ཐོག་ཅུ་མེན་པར། མང་
གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ་དང་། རང་དབང་ཅན་གྱི་
སྤྱི་ཆུང་གསུམ་བཅས་ཆང་མའི་ཐོག་མཁུན་
རྟོགས་གང་ལ་གང་འཆམ་ཡོང་བ་ཡིན་ན། དེ་
ནས་རིམ་བས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་འདྲ་ཡོད་གི་
རེད་བསམ་པ་རེད། དམིགས་ཆད་དེ་འདྲ་ཞིན་
ནས་ཐབ་སྐྱོང་སྐྱོང་སྐྱོང་ཐོག་སྤུས་ལེགས་
བཅས་བཏང་ཡོད་རེད། དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་རིང་འདི་ནས་འགོ་འཇུག་སྟེ་མ་
འོངས་པར་ང་ཆོའི་ལས་དོན་ཁྱེད་སྤྱོད་ཐོག་ཐད་
མཉམ་ཏུ་བ་གྱི་ལུས་པ་ལྷགས་ཆེ་ཏུ་གཏོང་
དགོས་པ་ང་ཆོ་ཆང་མའི་འགན་རེད། ཅ་བའི་ང་
ཆོ་ཆང་མ་གོས་ཚོགས་འཐུས་མིར་བདམས་
ཐོན་བྱུང་བ་དང་། དེ་ནས་བཅའ་ཁྲིམས་གཞིར་
བཟུང་དམ་བཅའ་སྤུལ་བ་རེད། དམ་བཅའ་
སྤུལ་པའི་རྗེས་ལ་ང་ཆོ་ཆང་མ་ཐོད་ཀྱི་སྤྱི་མི་
ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་ཁྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། སྤྱི་མི་
ཆད་ལུན་ཞིག་ཡོང་དགོས་ཀྱི་རེད། མ་འོངས་
པར་དོགས་པ་ནམས་རྟོག་གང་ཡོད་པ་ཡིན་ནའང་
སེལ་དགོས་པ་དང་། དམ་བཅའ་གཞིར་བཟུང་

སྐབས་དེར་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་
 མཆོག་གིས་ཚོགས་བཅར་བ་ཡོངས་ལ་
 འཆམས་འབྲི་དང་སྒྲུགས། གསུང་དོན། རྒྱ་
 གར་འཆེ་མེད་ཞི་བ་དང་སྤྱི་ཚོགས་ལས་
 འགལ་བ་སྤྱོད་ཐབས་དམ་པ་ཨ་ཁུ་ཁེ་ལོ་བ་ རྒྱ་
 མེ་ (Acharya Vinoba Bhave)
 མཆོག་གིས་སྤྱི་ཚོགས་ཚོས་གནང་བའི་དཔེ་དེབ་
 ཅིག་གི་ནང་། སྤྱི་ལ་དང་ན་ཆ་གཉིས་རི་ཙམ་
 སྤང་བ་ཡིན་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་སྤྱི་ལ་ཉུང་བོ་གི་
 རྒྱ་ལ་ཉུང་བ་གསུངས་འདུག སྤྱིར་བཏགས་མེད་ལ་
 རྒྱ་ལ་སྤྱོད་བྱས་པ་དེ་སྤྱི་ལ་ཞིག་རེད་ལ། སྤྱི་
 ཚོགས་ཀྱི་ན་ཆ་ཞིག་ཀྱང་ཆགས་པ་སྤྱད་ཀྱི་
 ཡོད་རེད། དེ་འབྲེལ་ཐོག་ནས་སོ་སོ་རང་ཉིད་ལ་
 དེ་འབྲེལ་རྒྱ་ལ་སྤྱོད་བྱས་ཡོད་ན། དེ་བཤད་
 དགོས་པ་གསལ་ཆེན་པོ་ཞེ་དག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་
 པ་མ་ཟད། རང་ཉིད་ལ་དེ་འབྲེལ་རྒྱ་ལ་སྤྱོད་བྱས་
 མེད་ནའང་། དེའི་ཉེ་འཁོར་ལ་བྱུང་བ་སྤྱད་པ་དེ་
 ཆོ་བཤད་སྤྱད་པའི་གདེང་ཆོད་དང་། ཆོ་ཁོག་
 མེད་པ་ཆོའི་ཆབ་ཀྱི་དགོས་པ་འདྲ་གསལ་ཆེན་
 པོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེ་བྱས་པ་ཡིན་ན་སྤྱི་
 ཚོགས་ནང་གོ་རྟོགས་འཕེལ་ཀྱི་རེད་ལ། སྤྱི་
 ཚོགས་ནང་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཡོང་
 བའི་སྐབས་ལ་སྤྱོད་འགོ་གཏུགས་ཀྱི་སྤྱད་བྱས་
 སྤྱི་ལ་སྤྱོད་དུང་། དག་གི་རྒྱ་ལ་སྤྱོད། བསམ་
 མོའི་རྒྱ་ལ་སྤྱོད་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ལ་གོང་ནས་
 བཀའ་མོལ་མང་པོ་ཞིག་གནང་མོང་། གཞན་
 རྒྱ་ལ་སྤྱོད་གཅིག་གར་རེད་ཅེས་ཞུས་ན། སྤྱི་
 ལ་ཆུང་ཞིག་ལ་ཁྱིམ་ཆང་ཞིག་གི་བཅེ་བ་དང་
 འཆར་ཡོངས་ཀྱི་མ་ཐུན་ཆུན་མ་རྒྱུ་ལ་ཡིན་ན།
 དེ་འདྲ་རྒྱ་ལ་སྤྱོད་ཅིག་ཆགས་པ་སྤྱད་ཀྱི་ཡོད་
 རེད། ཁོང་ཆོའི་ཐོག་ལ་སྤྱི་ལ་འགན་བཞེས་ཀྱི་
 རེད་དམ། ཁོང་ཆོར་པ་མ་མེད་པར་མ་ཟད།
 བཅེ་བ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་རྒྱུ་གི་ཡོད་མ་རེད། སྤྱི་
 ཚོགས་ནང་ལ་ཆེ་མཐོང་དང་ངོས་འཛིན་ཙམ་
 ཡང་མེད་པའི་ན་གཞིན་ལྷག་བསྐྱེད་པ་དེ་ཆོར་

རྒྱལ་སྤྱིའི་བྱུང་མེད་ཆོར་ཆོང་སྤྱོད་པའི་ཉེན་མེད་མེད་ཆོར་དཔལ་ལྷན་སྤྱོད་ཆོང་མཆོག་དང་། དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་མཆོག་ དཔལ་ལྷན་བཀའ་མོལ་ཆོན་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་ཚོགས་མཉམ་ཞུགས་གནང་ག

ར་ཆོས་རི་ལྟར་བདག་པོ་བརྒྱབ་དགོས་ཀྱི་རེད་
 ཅེས་པའི་བྱི་བ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་
 ཡོད་རེད། པ་མ་དང་གཉེན་ཆེན་སོགས་གར་
 ཡང་མེད་པ་སྤྱི་ཚོགས་ནང་མཐའ་ལ་ལྷུངས་
 བསྐྱེད་པའི་དགོས་པ་དེས་ཅན་དེ་ཆོར་ར་ཆོས་
 བདག་པོ་བརྒྱབ་དགོས་པ་ཉ་ཅར་གི་གལ་ཆེན་
 པོ་རེད་བསམ་ཀྱི་འདུག་དེ་གཅིག་ཞུ་ཞིག་ཡིན།
 ཅ་བའི་མི་ཟེར་མཁལ་དེ་ཉེན་མོངས་
 དུག་གསུམ་ལས་བྱུབ་པ་ཞིག་ཡིན་དུས། རྒྱ་ལ་
 སྤྱོད་དེ་འཛམ་གླིང་ནང་ནས་གཅིག་ཀྱང་མེད་
 པ་ཞིག་བཟོ་སྤྱད་ཆུ་ཁལ་པོ་ཞེ་དག་རེད་དེ།
 གར་ཉུང་ཉུང་བཟོ་སྤྱད་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་
 དགོས་པ་ཉ་ཅར་གི་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་
 ཀྱི་འདུག་ཅེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་སྤྱི་
 རོ་མཆོག་སྤོན་མ་དགེ་ཆུག་ཀྱི་ཕྱག་ལས་གནང་
 བའི་སྐབས། མོ་བ་ལྷའི་ནང་རྒྱ་ལ་སྤྱོད་རི་ལྟར་
 བྱུང་གི་ཡོད་པའི་སྤྱོད་འབྲེལ་བཞིན་དང་། པ་མ་
 ཆོས་སོ་སོའི་སྤྱི་ལྷའི་འཆར་ཡོངས་ལ་རྒྱ་ལ་ཉུ་
 བས་དོ་སྤྱད་ཀྱི་དགོས་པ་མ་ཟད། སྤྱི་ལྷའི་
 འཆར་ཡོངས་ཡག་པོ་ཡོང་བར་པ་མ་ནང་ཁལ་
 འཆར་མཐུན་དགོས་པ། སྤྱི་ལྷའི་པ་མ་རྒྱུ་ལ་
 གར་བཏང་ནའང་དེར་ངོས་བཞེས་གནང་སྟེ། སྤྱི་
 ལྷའི་པ་མ་འདྲི་དབར་ཡོད་ཆེས་སྤྱོད་སྤྱད་པ་
 བཟོ་དགོས་གནད། སྤྱི་ལྷའི་སྤྱི་ལ་བསྐྱེད་

ས་དེ་ནང་ཁྱིམ་ཆང་ལ་ཁ་སྤྱོད་པ་བསྐྱེད་ཐབས་
 བཟོ་དགོས་ཞེས་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་མི་
 རིགས་ཆགས་འཛིག་ལ་གནས་པའི་སྐབས་
 འདྲི། སྤྱི་ལྷའི་སྤྱོད་ཡག་པོ་གནང་སྤྱོད་ནི་མི་
 རིགས་ཀྱི་འཐབ་ཆོད་ཀྱི་ལས་འགན་ཞིག་ཡིན་
 བསམས་ནས། ལས་ཀྱི་དུང་རྒྱལ་པ་སོ་སོའི་
 ཁྱིམ་ཆང་ཙམ་མ་ཡིན་པར། ཉེ་འཁོར་ལ་ཡོད་
 པའི་མ་ཤེས་པ་ཆོར་བསྐྱེད་པ་སྤྱི་ཚོགས་
 ནང་འཐུར་བ་གཏོང་སྤྱོད་འགན་ཁུར་དགོས་
 ཞེས་དང་།
 གཞན་ཡང་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་
 མཆོག་གིས་འགོ་འཁྲིད་ཟེར་ན་དམིགས་ཆད་
 ཡོད་པ་ཞིག་དང་། དམིགས་ཆད་ཡོད་པ་
 གཞིར་བརྒྱུད་འཆར་གཞི་བསྐྱེད་སྤྱད་པ་མཁལ་
 འཆར་གཞི་བསྐྱེད་པ་ནང་བཞིན་མཉམ་
 འཁྲིད་སྤྱད་པ་མཁལ་ཞིག་དགོས་པ་དང་། ཁྱིམ་
 ཆང་ཞིག་གི་ནང་པ་མ་དེ་འགོ་འཁྲིད་ལྟ་
 ཆགས་ཀྱི་ཡོད་དུས། སོ་སོའི་སྤྱི་ལྷའི་འཆར་
 ཡོངས་དང་། སེམས་ཁམས་ལ་རྒྱ་ལ་ཉུ་བས་དོ་
 སྤྱད་ཀྱི་དགོས་པ། བཅན་སྤྱོད་པོ་མིའི་གཞི་
 རིམ་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་སྤྱོད་བྱས་ནང་སྤྱི་ལྷའི་འཆར་
 ཡོངས་ལ་པ་མ་གསལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་གསལ་
 ཡོད་པ་ལྟར་ཆང་མས་དེའི་ཐོག་དོ་སྤྱད་གནང་
 དགོས་པ་སོགས་གསུངས་གནང་མོང་།

གཞན་ཡང་ལས་རིམ་ཐོག་ (Martha Farrell Foundation) ཚོགས་པའི་འགན་འཛིན་ལུ་མ་སྤིཌ་ (Ms. Nandita Bhatt) ལགས་དང་།
བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུགས་ཀྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགོ་བཟུང་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཚན་པའི་འགན་འཛིན་འབྲུག་བསྟན་སྲིད་ལགས། ཐོགས་མོ་ཚོགས་པའི་འགན་
འཛིན་སྤྱི་འཐུས་བཟང་ལགས་བཅས་ནས་གསུང་བཤད་གནང་ཡོད་པ་བཅས། །

ཉི་མ་རྒྱལ་མངའ་སྡེའི་སྤྱི་མགོན་ཆུ་གར་དབུས་གཞུང་ (Indus Basin Organisation) ཚོགས་པའི་འཆར་འཁོད་པ་སྤྱི་ཞབས་སྡེ་ལི་ཀྲ་ མར་མཆོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་ཕེབས་པ།

༡༣། ཉི་མ་རྒྱལ་མངའ་སྡེའི་སྤྱི་མགོན་ཆུ་གར་
དབུས་གཞུང་ (Indus Basin Organisation,
Central Water Commission) ཚོགས་པའི་
འཆར་འཁོད་པ་སྤྱི་ཞབས་སྡེ་ལི་ཀྲ་མར་ (Shri.
Bhupesh Kumar, Superintending Engi-
neer, (Coordination)) མཆོག་གིས་སྤྱི་ཁྱེད་པའི་
སྤྱི་ཚབ་ཚོགས་ཚུང་ཞིག་གི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༡༡
ཚེས་ ༢༤ རེས་ ༢༥ བར་ཉིན་གཟུངས་གཉིས་རིང་
ཀླུ་ཚོང་དུ་ལས་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ཕེབས་པ་
དང་བསྟུན། གྱི་ཚེས་ ༢༥ ཉིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་ཆུ་ཚོང་
༥༡༧ ཅམ་ལ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་
གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་གནང་སོང་།

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་སྤྱི་མགོན་ཆུ་གར་དབུས་གཞུང་ཚོགས་པའི་འཆར་འཁོད་པ་སྤྱི་ཞབས་སྡེ་ལི་ཀྲ་མར་མཆོག་གིས་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་ཕེབས་གནང་སྐབས།

སྤྱི་ཞབས་དེར་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་
མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་
དང་། ཚོགས་གཞོན་སྤྱི་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་
ནས་གཉིས་ནས་ཚོགས་གཙོའི་ལས་ཁུངས་སུ་
ཕེབས་བསུའི་སྤྱི་ལོན་དང་འབྲེལ། བོད་མི་མང་
སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་བྱ་བ་ཆ་དང་། སྤྱི་
འཐུས་ལྷན་ཚོགས་དང་། སྤྱི་འཐུས་ཆུ་བ་ལས་

ཀྱི་ལས་དོན་གྱི་དུས་ཚིག་སྤྱི་མགོན་པོ་སྤྱི་
སྤྱི་བསྟུས་ཀྱི་ཞུས་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཆུ་གར་
གཞུང་མང་གཉིས་ནས་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུགས་
ལ་སྤྱི་མཐུད་མཐུན་འགྱུར་ཆུ་བ་སྤྱི་ལོན་གནང་
བཞིན་ཡོད་པར་ཐུགས་རྟེན་ཞུས་གནང་། དེ་
ནས་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་སྤྱི་
ཞབས་ཁོང་ལ་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་བྱ་

ཉིན་ཐུག་ཉམས་དང་། སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་
ནས་པར་བསྟན་ཞུས་པའི་དཔེ་དེབ་ཡིག་ཆ་
ཁག་ཅིག་ཕུལ་རྟེན། ཐོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་
ཁང་ནང་གཟིགས་སྐོར་དང་། སྤྱི་ཞབས་ཁོང་
གིས་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་ཕེབས་བསུ་
ཞུས་པར་དགའ་ཚེན་པོ་བྱུང་སྐོར་
གསུངས་གནང་སོང་བ་བཅས།

ཚོགས་བདག་པོ་ལས་འབྲུགས།

༡༣། བཅན་བྱེད་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བཞི་བཅུ་བ་ནང་གསལ་ལྟར་སྤྱི་ཁྱེད་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཐོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་
གཉིས་པ་གྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལྷ་ ༣ ཚེས་ ༡༤ རེས་གཟུང་ལྷ་བཟུང་ལྷ་ ༣ ཚེས་ ༡༥ རེས་གཟུང་པ་སངས་བར་ལས་ཉིན་ལྷ་དང་། ཐོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གསུམ་པ་
གྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལྷ་ ༣ ཚེས་ ༢༡ རེས་གཟུང་ལྷ་བཟུང་ལྷ་ ༣ ཚེས་ ༢༡ རེས་གཟུང་ཕྱུར་བྱ་བར་ལས་ཉིན་བཅུ་བཅུ་པའི་བཅུ་གསུམ་སྤྱི་ལྷན་ཐོས་ཚོགས་ཚོགས་
ཁང་ནང་ཚོགས་གཏན་འཁེལ་སོང་ན། ཚོགས་མི་རྣམས་དུས་ཐོག་ཚོགས་བཅའ་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་ཀྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལྷ་ ༣ ཚེས་ ༡༣ ཉིན་ཚོགས་དུང་ལས་
ཁུངས་སུ་རོ་བཅའ་འཁྱོར་ཐོ་འཁོད་གནང་དགོས་པ་བཅས་ཀྱི་ཚོགས་བཅའ་གསལ་བསྒྲགས་སྤྱ།

སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་དུང་ལས་ཁུངས་ནས་གྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༥ ལ།

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་སྐབས་ ༡༥' པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་ཏུ་དང་པོའི་ཚོགས་འདུ་དབུ་འཛུགས་ཀྱི་གསུང་བཤད་གནང་སྐབས།

སྐབས་ ༡༥' པའི་གྲོས་ཚོགས་ནང་གསར་དུ་ཕེབས་པའི་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པར་བཅན་གྱིས་ཐོད་མིའི་ཁྲིམས་སྒྲིག་ཁག་དང་མིང་བྱུས་སོགས་ཀྱི་ཟབ་སྦྱོང་མཁུག་བསྐྱེད་རྒྱུ་དེས། དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་སྤྱི་པོ་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ། ཚོགས་ཏུང་སོགས་དང་ལྷན་བསྟོན་པའི་པར།